

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0140374

2 1938

H

vy

ZARZĄD GŁÓWNY TOWARZYSTWA POPIERANIA
BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ Powszechnych

SPRAWOZDANIE

z działalności

TOWARZYSTWA POPIERANIA BUDOWY PUBLICZNYCH
SZKÓŁ Powszechnych.

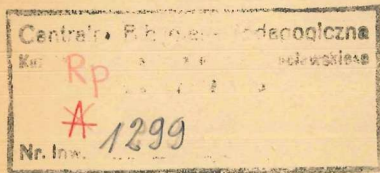
za rok 1937

i

PLAN PRACY
na rok następny

1299

Nakładem Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy
Publicznych Szkół Powszechnych
Warszawa 1938.

Dolnośląska Biblioteka Pedagogiczna
we Wrocławiu

WRO0140374

Przedkładając niniejszym Sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok 1937 i plan pracy na rok 1938, Zarząd Główny składa jak najgorętsze podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się do rozwoju i pogłębienia działalności Towarzystwa, w szczególności zaś pp. Nauczycielstwu za pełną oddania wszechstronną pracę oraz pp. Księgarzom za pomoc przy zaopatrywaniu podręczników szkolnych w znaczki Towarzystwa.

Warszawa, dnia 18 maja 1938 roku.

Za Zarząd Główny:

Prezes: (—) *Dr. Jan Kollątaj-Szednicki gen. bryg.*

Sekretarz: (—) *Stanisław Bugajski.*

Skarbnik: (—) *Dr. Marian Chechliński.*

1. SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

*

* *

Pięć lat mija od chwili, gdy w dniu 9 czerwca 1933 roku gro-
no działaczy społeczno-oświatowych postanowiło założyć Towa-
rzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Nowa instytucja społeczna przystępowała do działania z wia-
rą w skuteczność swych prac, aczkolwiek uświadamiała sobie do-
brze trudności, jakie ją w tej pracy czekają.

Nie łatwą bowiem było rzeczą zastąpienie Państwa w dziele
finansowania budowy publicznych szkół powszechnych. Skarb
Państwa, dysponując budżetem, przez szereg lat z trudem wyod-
rębiał na budowę szkół powszechnych stosunkowo niewielkie
kwoty, które realizowano zazwyczaj tylko w drobnym procencie,
nieco szerzej bowiem ujęta pomoc finansowa nie mogła być brana
w rachubę z braku możliwości uruchomienia odpowiednich kre-
dytów.

W tym stanie rezygnacja z udzielania ustawowej pomocy fi-
nansowej na budowę szkół nie była niespodzianką. Ustawą z dnia
22 grudnia 1925 r. zniesiono obowiązek Skarbu Państwa subwen-
cjonowania w wysokości 50% kosztów budowy szkół, a cały ciężar
budowy przerzucono wyłącznie na barki samorządów, które
dotąd z zasady oczekiwały na tym odcinku pomocy z zewnątrz.

Skutek był ten, że sprawa budowy szkół znajdowała się
w sytuacji bardzo trudnej. Wreszcie budowa szkół ustalała niemal
zupełnie.

Wiele odwagi i optymizmu musieli posiadać założyciele To-
warzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych,
które miało ożywić zamarły ruch budowlany oraz wprowadzić za-
gadnienie budowy szkół powszechnych na właściwe nowe tory.

Ten zdrowy optymizm inicjatorów okazał się jednak słuszny,
a dowodem tego są rezultaty pięcioletniej działalności Towarzy-
stwa.

Przez pięć lat swego istnienia Towarzystwo zdołało zgroma-
dzić do dnia 31. XII. 1937 r. z różnych źródeł, a przede wszyst-
kim z drobnych ofiar i składek kwotę 16 milionów złotych. Jeżeli
weźmiemy pod uwagę, że przez połowę 1938 roku zgromadzone
zostały dalsze 2 miliony złotych, otrzymamy za pełne pięciolecie
istnienia Towarzystwa kwotę *18 milionów złotych*, przeznaczonych
na budownictwo szkolne i udoskonalanie urzędzeń publicznych
szkół powszechnych w szerokim tego słowa znaczeniu.

Przy pomocy tych funduszków Towarzystwo poparło finanso-
wo w okresie czterech sezonów budowlanych budowę licznych
szkół. W latach 1934, 1935, 1936, 1937 przy pomocy finansowej
Towarzystwa wykończono 1623 budynki szkolne, mieszczące 5999
izb szkolnych oraz 1157 mieszkań dla nauczycieli. W roku 1937
w budowie znajdowało się 771 budynków, zawierających około
2.000 dalszych izb szkolnych i 952 mieszkań nauczycielskich.

*Razem więc 2.394 budynki szkolne korzystały w okresie pię-
ciolecia z pomocy finansowej Towarzystwa. Budynki te zawiera-
ją 8.200 izb szkolnych oraz 2.109 mieszkań dla nauczycieli.*

Gdy porównamy przyrost izb szkolnych w okresie 20 lat ist-
nienia Niepodległego Państwa Polskiego, stwierdzić musimy
obiektywnie, że ruch budowlany w szkolnictwie powszechnym
przyjął właściwy rozmach dopiero za czasów istnienia i działal-
ności Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół
Powszechnych.

Swój akcją propagandową, prowadzoną przez kilkanaście
tysięcy naszych komórek organizacyjnych, Towarzystwo rozpo-
wszechniło na terenie Polski hasło: *Budujmy szkoły*. Hasło to
stało się dziś zawołaniem i ambicją całego społeczeństwa, znaj-
dując należyty oddźwięk w najszerszych masach całego Państwa.

Rok sprawozdawczy 1937 wykazuje dobitnie, że akcja budo-
wy szkół przyjmuje coraz szersze rozmiary.

Abym jednak mogła ona dojść do koniecznej normy 5.000 izb
szkolnych oddawanych rocznie do użytku — musi jednak spotkać

się ze skoordynowanym, lecz jeszcze większym niż dotychczas wyśilkim społeczeństwa, Rządu, samorządu terytorialnego i Towarzystwa Pop. Bud. Publ. Szkół Powsz.

Działalność Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy Publ. Szkół Powszechnych w okresie sprawozdawczym miała na celu przede wszystkim pozyskanie dla Towarzystwa możliwie największych funduszy.

Pragnąc spowodować wstawienie do budżetu Państwa na rok 1938/39 poważniejszej subwencji na budowę publicznych szkół powszechnych, Zarząd Główny zainicjował konferencję z przedstawicielami Sejmu i Senatu, którym przedstawił sytuację budownictwa szkolnego i postulaty Towarzystwa w tej sprawie. W czasie sesji ciał parlamentarnych Zarząd Główny rozesłał do wybitniejszych przedstawicieli Grupy oświatowej Sejmu i Senatu memoriały, z uzasadnieniem potrzeby uwzględnienia w budżecie Państwa i przekazywania Towarzystwu, jako jedynemu dysponentowi tego rodzaju kredytów, większej subwencji na budowę szkół. W tej sprawie delegacja Zarządu Głównego była również u Pana Ministra W. R. i O. P.

Niezależnie od powyższej akcji Zarząd Główny czynił starania o uzyskanie nowych własnych źródeł dochodowych.

W tej akcji na pierwszy plan wysunęła się kwestia jednogroszowych opłat na rzecz Towarzystwa od zeszytów szkolnych.

Zarząd Główny zmuszony był przeprowadzić w tej sprawie liczne konferencje z przedstawicielami Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Komisji Normalizacji Druków przy Prezydium Rady Ministrów, z wytwórcami zeszytów, Ministerstwem W. R. i O. P.

Po pokonaniu licznych na tej drodze trudności sprawa opłat od zeszytów wchodzi obecnie w pomyślniejsze stadium, w dużej mierze dzięki przychylnemu stanowisku Ministerstwa W. R. i O. P.

Ponieważ system nalepiania znaczków 10-o groszowych na podręczniki szkolne uznany został przez Związek Księgarzy Polskich za zbyt skomplikowany, Zarząd Główny przeznaczył kilka konferencji na omówienie ewentualnej zmiany dotychczasowego

systemu. Konferencje te odbywały się przy współudziale przedstawicieli księgarzy, wydawców i Zarządu Głównego Towarzystwa.

W tej sprawie Zarząd Główny oczekuje uzgodnionego między księgarzami i wydawcami projektu, któryby dawał odpowiednie wyniki finansowe i propagandowe.

Zarząd Główny korzysta w dalszym ciągu z lokalu, udzielonego bezpłatnie przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Przychylnie stanowisko Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do spraw Towarzystwa wymaga specjalnego podkreślenia. Za tę przychylność Pana Ministra i wszystkich instancji administracji szkolnej, Zarząd Główny w imieniu całego Towarzystwa składa na tym miejscu serdeczne podziękowanie.

Zarząd Główny uważa również za swój obowiązek podkreślić — z pośród innych władz państwowych i samorządowych — żywą i skuteczną współpracę władz wojskowych z Towarzystwem na wszystkich terenach Rzeczypospolitej.

W okresie rocznej kadencji Zarząd Główny odbył 6 plenarnych posiedzeń, a Wydział Wykonawczy 8 posiedzeń.

Wiele czasu poświęcił Zarząd Główny wykonaniu uchwał Walnego Zgromadzenia Towarzystwa z roku 1937.

Uchwały te podzielić można na następujące grupy:

- a) uchwały o charakterze finansowym,
- b) uchwały w sprawie nabywania drewna z Lasów Państwowych,
- c) w sprawie budowy szkół,
- d) w sprawach organizacyjnych.

Wszystkie uchwały stały się przedmiotem rozważań Zarządu Głównego i w wyniku spowodowały bardzo różnorodną akcję, przeprowadzoną na różnych terenach.

a) Uchwały o charakterze finansowym domagały się od Zarządu Głównego wszczęcia akcji o uzyskanie ze Skarbu Państwa poważniejszych subwencji na budowę szkół. Zarząd Główny wystąpił w tej sprawie do Ministerstwa Skarbu, Oświaty, do Pana Wicepremiera Kwiatkowskiego z odpowiednimi pismami, inter-

weniował też za pośrednictwem specjalnych delegacji. Zorganizowana została również odpowiednia akcja na terenie Sejmu i Senatu. Wszystkie te poczynania nie doprowadziły do większego konkretnego rezultatu, aczkolwiek pozwoliły stwierdzić, że działalność Towarzystwa na terenie Rządu i ciał parlamentarnych spotyka się z dużym zrozumieniem.

Zarząd Główny Towarzystwa zwracał się dwukrotnie do Funduszu Pracy o traktowanie finansowania budowy szkół powszechnych na równi z finansowaniem innych publicznych budowli, oraz udzielanie przez Fundusz Pracy pożyczek na budowę szkół. Ministerstwo Opieki Społecznej wyjaśniło, że w zakresie swoich możliwości czynnie ustosunkowało się do sprawy budowy szkół, asygnując w roku 1937/38 zarówno z funduszy Ministerstwa, jak i Funduszu Pracy ogólną kwotę 530.646 zł za zatrudnienie bezrobotnych przy budowie szkół wszelkich typów.

Inicjatywa Zgromadzenia w sprawie zwolnienia imprez dochodowych Towarzystwa od podatków na rzecz innych instytucji spotkała się z negatywnym przyjęciem przez Ministerstwo Skarbu.

Nie udało się Zarządowi Głównemu zmienić postanowienia Ministerstwa W. R. i O. P. w sprawie składek członkowskich od młodzieży, należącej do Kół Uczestników. Projekt przywrócenia miesięcznej składki w wysokości 5 gr nie został więc na razie zrealizowany.

Natomiast na skutek starań Zarządu Głównego Ministerstwo W. R. i O. P. pismem z dnia 8 kwietnia 1937 r. zezwoliło na pobieranie przy zapisach szkolnych dobrowolnych ofiar na cele Towarzystwa.

Impreza ta odpowiednio spopularyzowana może w rezultacie przynieść poważne wyniki finansowe i dlatego należy ją zalecić wszystkim Kółom Towarzystwa oraz szkołom.

b) Wnioski w sprawie ulgowego dostarczania przez Lasy Państwowe budulca na budowę publicznych szkół powszechnych spowodowały wystąpienie Zarządu Głównego do Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z prośbą o rozszerzenie akcji sprzedaży drewna z ulgą 50% od ceny rynkowej, sprzedawania go na cele budowy szkół bez ograniczeń, wydania tartakom państwowym zalecenia, aby drzewo na budowę szkół tarte było w pierwszeństwie

przed innymi zamówieniami. Zarząd Główny wysunął również potrzebę uproszczenia manipulacji przy nabywaniu drewna oraz zezwolenia na ulgową sprzedaż drewna z Lasów Państwowych na cele zaopatrzenia szkół w odpowiednie urządzenia. W sprawach powyższych zainicjowana była dyskusja na terenie ciał parlamentarnych, a specjalna delegacja Zarządu Głównego osobiście przedstawiła Panu Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych postulaty Towarzystwa.

W sprawach powyższych Towarzystwo uzyskało zezwolenie na nabywanie drewna z Lasów Państwowych na warunkach ulgowych nie tylko na cele budowlane, ale również i na urządzenia szkolne. Naczelną Dyrekcja Lasów Państwowych wyznaczyła specjalnego urzędnika, który rozpatrywał wszelkie zażalenia gmin w sprawie nabywania drewna dla celów budowy szkół. Dzięki temu bezpośredniemu kontaktowi Zarządu Głównego Towarzystwa z Dyrekcją Lasów Państwowych zdołano wyjaśnić szereg zażeń komórek Towarzystwa pod adresem Dyrekcji.

c) Wnioski w sprawie budowy szkół zwracały uwagę na konieczność zapewnienia budującym się szkołom opieki technicznej. W tej sprawie Zarząd Główny za pośrednictwem swego członka p. arch. T. Nowakowskiego wszedł w kontakt ze Stowarzyszeniem Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, które zadeklarowało swój czynny udział w pracach przy budowie szkół. Ze względu na to, że do S. A. R. P. należy większość architektów urzędowych, przypuszczać należy, że akcja S. A. R. P. przyniesie w tej dziedzinie pożądane rezultaty.

Zrealizowany został również wniosek o oznaczenie każdej szkoły, wybudowanej przy pomocy Towarzystwa widocznym znakiem w postaci mosiężnej tablicy z napisem: Budynek ten wzniesiono z pomocą pieniężną Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych. Wszystkie Komitety Okręgowe Towarzystwa otrzymały już odpowiednie wzory i instrukcje.

d) Wnioski natury organizacyjnej dotyczyły w pierwszej mierze sprawy pozyskiwania nowych członków dożywnotnich. W tej sprawie Zarząd Główny zwrócił się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie zalecenia gminom samorządowym, by zapisywały się do Towarzystwa w charakterze członków

dożywnic. Niezależnie od powyższego Komitety Towarzystwa bezpośrednio działały w tym kierunku na swoich terenach, co w rezultacie doprowadziło do dość znacznych wyników. Mamy do zanotowania liczne powiaty, na których terenie wszystkie gminy należą do Towarzystwa w charakterze członków dożywnic. Akcja powyższa winna być kontynuowana bez przerwy, w szczególności zaś w okresie V Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Druga grupa wniosków dotyczyła konieczności zarezerwowania okresu Tygodnia Szkoły Powszechnej wyłącznie dla celów zbiórki organizowanej przez nasze Towarzystwo.

W tej sprawie Zarząd Główny poczynił liczne starania w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz w szeregu instytucji społecznych, które prowadziły dotychczas akcję, zahaczającą o zbiórkę Tygodnia Szkoły Powszechnej. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wydało w tej sprawie specjalny okólnik, podobnie postąpiły organizacje społeczne, do których zwrócił się Zarząd Główny. Mimo tych zaleceń zdarzały się wypadki, że na niektórych terenach akcja zbiórkowa innych Towarzystw zachodziła na IV Tydzień Szkoły Powszechnej. Spowodowało to dodatkowe interwencje Zarządu Głównego u zainteresowanych Panów Wojewodów.

Zarząd Główny uzyskał również zezwolenie z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na przedłużenie Tygodnia Szkoły Powszechnej o 3 dni, a to zgodnie z dezyderatem Walnego Zgromadzenia Towarzystwa.

Obecnie więc na stałe termin Tygodnia Szkoły Powszechnej obejmować będzie dni od 2 do 10 października każdego roku.

Wnioski i dezyderaty Walnego Zgromadzenia w sprawie wprowadzenia zmian do Statutu Towarzystwa nie mogły być zrealizowane, ponieważ materiał zgromadzony w tej sprawie jest dość nikiły, aby mógł absorbować Radę Ministrów, która jedynie upoważniona jest do aprobowania zmiany statutów instytucji wyższej użyteczności publicznej.

Dezyderaty w sprawie pozyskania dla Towarzystwa w charakterze członków dożywnic przedstawicieli Izb Handlowych, Rolniczych, Przemysłowych, w sprawie wciągnięcia młodzieży akademickiej do akcji Towarzystwa, pozyskania członków pokrewnych instytucji dla akcji zbiórkowej są w toku realizowania.

Już obecnie niektóre instytucje przyrzekły wziąć czynny udział w akcji zbiórkowej V Tygodnia oraz wydały odpowiednie okólniki do swoich komórek organizacyjnych.

W toku pracowania znajduje się również instrukcja Towarzystwa, w której to sprawie napłynęły już konkretne propozycje niektórych Okręgów.

Organizacja wewnętrzna.

Zarówno ze strony Zarządu Głównego jak i poszczególnych Komitetów Okręgowych i Obwodowych wysuwana była sugestia, aby pracę Towarzystwa oprzeć na komórkach organizacyjnych rzeczywistych, a nie tylko istniejących na papierze i zaciemniających właściwy obraz naszych sił.

Tym się tłumaczy fakt, że w roku sprawozdawczym zmniejszyła się nieco ilość Kół. Mianowicie gdy w roku 1936 Towarzystwo liczyło 12.356 Kół, to w roku 1937 liczba Kół wynosiła 12.179, czyli mniej od roku poprzedniego o 177 Kół. (Tablica Nr. 1).

Należałoby uznać, że po pięcioletniej próbie organizacyjnej rok 1937 winien być ostatnim, wykazującym spadek Kół. W roku najbliższym liczba Kół nie powinna już ulegać zmniejszeniu. Przeciwnie, po ustaleniu faktu, że liczba 12.356 Kół zdała egzamin organizacyjny w okresie pięciolecia, dążyć należy do rozszerzenia naszej ekspansji.

Do powiększania się liczby Kół w roku 1938 przyczynić się winien fakt, że w większości Okręgów powstały i powstają Komitety Obwodowe jednopowiatowe, które, mając ułatwiony kontakt z mniejszym terenem administracyjnym, więcej będą mogły poświęcić energii na należyte zorganizowanie swego terenu.

Mimo, że liczba Kół Towarzystwa uległa zmniejszeniu, liczba członków zwyczajnych i dożywnic znacznie się zwiększyła. Mianowicie podczas gdy w roku 1936 notowaliśmy w Towarzystwie 224.947 członków, to w roku 1937 liczyliśmy 232.233, czyli o 7.286 członków więcej.

Stan organizacyjny Towarzystwa.

Tablica Nr. 1.

L. p.	Okrąg	Stan w dniu 31 XII 1936 r.				Stan w dniu 31 XII 1937 r.					
		Liczba Kół uczestników	Liczba Kół uczestników	Liczba członków		Liczba Kół uczestników	Liczba Kół uczestników	Liczba członków			
				zwyczajnych	dożywnych			zwyczajnych	dożywnych		
1	Brzeski	2.352	2.041	46.888	114	274.216	2.185	2.138	44.267	136	282.809
2	Krakowski	1.563	2.099	30.137	204	138.224	1.569	2.376	32.194	268	176.205
3	Lubelski	660	273	16.755	139	27.896	679	358	16.285	186	36.676
4	Lwowski	921	1.701	15.365	62	145.081	1.148	2.845	18.107	194	224.198
5	Poznański	1.561	2.188	24.726	74	190.771	1.508	2.543	22.468	115	199.756
6	Śląski	222	154	6.428	55	15.006	219	246	7.930	61	21.202
7	Warszawski	3.277	1.982	57.143	335	157.897	3.249	2.449	63.103	415	262.447
8	Wileński	1.081	393	14.582	49	27.409	954	407	15.051	59	31.603
9	Wołyński	718	388	12.542	19	24.351	667	479	12.443	44	50.616
10	Koło Centr.	1	—	381	19	—	1	—	385	19	—
Razem		12.356	11.219	224.947	1.070	1.000.851	12.179	13.841	232.233	1.497	1.285.512

Niemal o 50% zwiększyła się liczba członków dożywnych, których w roku 1937 liczymy 1497. Zawdzięczać to należy skutecznej akcji propagandowej, zorganizowanej w szczególności w okresie IV Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Ten znaczny procentowy wzrost liczby członków dożywnych nie powinien jednak nasuwać mniemania, że nasze możliwości w kierunku zdobywania nowych członków dożywnych są na wyczerpaniu. Uchwały Ogólnych Zgromadzeń okręgowych oraz zeszlorocznego Walnego Zgromadzenia wskazują na to, że kandydatów na członków dożywnych jest jeszcze bardzo wielu, należy tylko ich wyszukać i odpowiednio przeprowadzoną akcją zdobyć dla Towarzystwa. Piąty jubileuszowy Tydzień Szkoły Powszechnej winien ujawnić jak najdalej posunięte wysiłki w kierunku pozyskania nowych setek członków dożywnych.

Znaczne sukcesy odniosło Towarzystwo na terenie szkół, gdzie działają Koła Uczestników Towarzystwa, rekrutujące się z młodzieży szkolnej. Liczba członków Kół uczestników wzrosła w roku sprawozdawczym o 284.661 i obejmuje obecnie 1.285.512 członków zorganizowanych w 13.841 Kół. (w roku 1936 — 11.219 Kół).

Największą liczbę Kół uczestników posiada Okrąg szkolny lwowski (2.845), dalej idzie Okrąg poznański (2.543 Kola), warszawski (2.449 Kół), krakowski (2.376 Kół), brzeski (2.138 Kół). Najmniejszą liczbę Kół uczestników posiada Okrąg śląski — mały terytorialnie (246 Kół), potem lubelski (358 Kół), wileński (407 Kół), wołyński (479 Kół).

Przy porównaniu powyższych zestawień nie trudno dojść do wniosku, że na wielu terenach Towarzystwo posiada poważne możliwości dla organizowania nowych Kół Uczestników. Wysłanie przez Zarząd Główny, oraz Zarządy Komitetów Okręgowych Towarzystwa konkretnych projektów prac dla Kół Uczestników, dążenie do pogłębienia tych prac będzie poważnym zadaniem na rok najbliższy.

Porównując ogólne zestawienia z prac organizacyjnych Towarzystwa, (patrz tabl. 1), zauważymy, że najlepsze wyniki w tym dziale wykazuje Okrąg lwowski, który w roku sprawo-

zdawczym powiększył liczbę Kół Towarzystwa o 277, liczbę członków zwyczajnych o 2.732, liczbę Kół Uczestników o 79.117, zaś liczbę członków dożywotnich o 132 czyli o 200%.

Zestawienie stanu organizacyjnego Towarzystwa wykazuje, iż jesteśmy organizacją o charakterze masowym, która swą celową działalnością w dużym stopniu wpływać może na przebieg spraw, związanych z budownictwem i pracą publicznych szkół powszechnych, a tym samym związanych z zagadnieniem kultury w Polsce.

Z dniem 1 stycznia 1938 r. w związku z powstaniem nowego Okręgu szkolnego w Toruniu powołano w tym mieście Komitet Okręgowy Towarzystwa, obejmujący część dawnego Okręgu szkolnego poznańskiego i warszawskiego. Powstały też liczne nowe Komitety Obwodowe na terenach nowych inspektoratów szkolnych, utworzonych z dawnych kilkupowiatowych obwodów szkolnych. Powyższe nowe komórki organizacyjne znajdują swoje miejsce w następnym rocznym sprawozdaniu Towarzystwa. Nie mniej jednak już w roku 1937 Zarząd Główny zmuszony był ustalić zasady podziału administracyjnego terenów dawnych Komitetów Okręgowych i Obwodowych, aby zachodząca z konieczności reorganizacja terenowa oparta była na wspólnych zasadach.

Sprawy finansowe.

Cyfry sprawozdania finansowego Towarzystwa, zarówno Komitetów Okręgowych (patrz tablice Nr 17 i 18) jak i Zarządu Głównego (patrz tablica Nr 16) nasuwają szereg interesujących spostrzeżeń.

Pozycja, która w dziale dochodów Komitetów Okręgowych uległa zmniejszeniu, to wpłaty z tytułu sprzedanych materiałów wartościowych. W pozycji tej mieszczą się m. in. składki członkowskie, jak i sprzedaż cegiełek na budowę szkół. Zmniejszenie się powyższej pozycji o kwotę 12.941,64 zł (w roku 1936 — 739.340,66 zł, zaś w roku 1937 — 726.399,02 zł) pozwala przypuszczać, że składki członkowskie nie są dostatecznie sprężyste ściągane.

Wydatki administracyjne Komitetów Okręgowych w r. 1937.

Tablica Nr. 2.

L. P.	O k r a g	Ogólna suma rozchodów		Wynagrodz. personelu Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Obw. i Kół	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	589.364	65	4.923	56	1.452	27	—	—
2	Krakowski	824.181	79	9.024	45	3.876	30	4.087	70
3	Lubelski	287.269	08	3.008	—	1.685	26	850	—
4	Lwowski	573.705	45	7.034	35	3.237	74	1.266	70
5	Poznański	578.547	68	7.527	63	3.379	97	4.445	—
6	Śląski	162.587	44	2.743	20	734	11	260	—
7	Warszawski	983.177	02	11.681	45	7.150	46	9.017	41
8	Wileński	447.976	91	7.090	11	1.812	43	1.994	02
9	Wolyński	368.931	62	3.750	—	1.676	81	1.450	—
Razem		4.815.741	64	56.782	75	25.005	35	23.370	83
				1.17%		0.51%		0.4%	

procentowo w stosunku do rozchodu

Ogólne wydatki administracyjne łącznie z personalnymi: zł 105.158,93 — 2.18%.

Na powyższe zagadnienie, jak i na stałą i systematyczną sprzedaż cegiełek oraz innych materiałów wartościowych zwrócić winny uwagę wszystkie nasze komórki organizacyjne.

Wykonanie budżetów 1937 roku przez Komitety Okręgowe wskazuje ogólnie znaczny wzrost wpływów. Gdy w roku 1936 Komitety Okręgowe zamknęły wpływy roczne kwotą 3.943.450,33 zł, to w roku sprawozdawczym wpływy te osiągnęły kwotę 4.815.741,64 zł. Tak więc dochody Komitetów Okręgowych w roku 1937 wyższe są o 872.291.31 zł od roku poprzedniego. Jeżeli do tych wpływów dodamy saldo kasowe Zarządu Głównego, osiągniemy kwotę 5 milionów złotych, osiągniętych przez Towarzystwo na budowę szkół w roku 1937.

Ten poważny sukces Towarzystwa nie jest, oczywiście ostatnią granicą naszych możliwości, co stwierdzają preliminarze budżetowe Komitetów Okręgowych i Zarządu Głównego na rok 1938 z wyraźną tendencją do dalszego wzrostu.

Zestawienie wykonania budżetowego Zarządów Komitetów Okręgowych za rok 1936 i 1937 wykazuje wzrost wpływów z IV Tygodnia Szkoły Powszechnej o 37%, poważny wzrost wpływów z ofiar i różnych źródeł (o 43.740 zł), wzrost wpływów ze składek członków dożywotnich (o 16.120 zł) ze sprzedaży znaczków na świadectwa szkolne (o 50.323 zł).

Na specjalną uwagę zasługuje pozycja, nosząca w dochodach Komitetów Okręgowych tytuł: zwroty rat udzielonych pożyczek. Podczas gdy w roku 1936 pozycja ta wynosiła kwotę 76.535,61 zł, w roku 1937 wynosi już 238.843,01 zł, zaś na rok 1938 preliminuje się z tego tytułu kwotę 549.721 zł.

Są to raty zwracanych przez gminy samorządowe pożyczek na budowę szkół. Jak wynika ze sprawozdań, gminy wywiązują się sumiennie z zaciągniętego w Towarzystwie długu. Dług ten spłacany jest bez większych trudności ze względu na to, że pożyczki są bezprocentowe i rozłożone do spłacania ratami przeważnie na 20 lat.

Zaznaczyć należy, że Towarzystwo wypłaciło w roku 1937 niezamożnym gminom poza pożyczkami kwotę 137.790.— zł tytu-

łem bezwrotnych zasiłków na budowę szkół, a od początku swej działalności kwotę 726.486,56 zł.

Spląty rat zaciągniętych pożyczek na budowę szkół obejmować będą z każdym rokiem coraz wyższe kwoty i w preliminarzach budżetowych Komitetów Okręgowych w dziale dochodów będą odgrywać poważną rolę.

Zaciągnięte pożyczki, wpływając ratami z powrotem do kasy Towarzystwa, umożliwiają finansowanie budowy dalszych szkół. W ten sposób zasoby finansowe Towarzystwa, będąc w ciągłym ruchu — jako pożyczki bezprocentowe, stają się kapitałem bardzo celowym, kapitałem, który w rozwoju naszego szkolnictwa powszechnego odegrać może doniosłą rolę. Fundusze, pozyskane przez Towarzystwo, wywołają nadal w szerokich rozmiarach inicjatywę społeczną w zakresie budowy szkół powszechnych. Ogrom zadań wymaga ze strony Towarzystwa coraz większych zasobów finansowych. W pozyskiwaniu ich z różnych źródeł nie wolno nam ustawać.

W wykonaniu budżetu Zarządu Głównego (tablica Nr. 16) w dziale dochodów zwraca uwagę pozycja 70.370,36 zł jako uzyskana przez Towarzystwo pozostałość po b. Funduszu Szkolnym Krajowym we Lwowie, oraz poważna kwota 776.971 zł uzyskana za nalepki na podręczniki. Dochód z tego tytułu jest wyższy o 256.000 zł od preliminowanego, a to na skutek dobrej tegorocznej koniunktury w dziale sprzedaży podręczników szkolnych oraz wzmożonej współpracy naszych księgarzy, przede wszystkim zrzeszonych w Związku Księgarzy Polskich, za co na tym miejscu Zarząd Główny składa im serdeczne podziękowanie.

Ogromna większość funduszy, jakie napływają do kasy Towarzystwa, to rezultat pełnej oddania pracy nauczycielstwa. Jemu też w pierwszej mierze należą się słowa uznania i podziękowania za czynne i ofiarne ustosunkowanie się do działalności Towarzystwa.

Pewnym minusem w działalności finansowej Towarzystwa jest cofnięcie przez Ministerstwo Poczty i Telegrafów niżkowej taryfy na przesyłki pocztowe, który to krok powoduje w finansach Towarzystwa poważny uszczerbek. Ministerstwo Poczty i Te-

legrałów wpłaciło tytułem rekompensaty subwencję w wysokości 3.000 zł.

Zaznaczyć w końcu należy, że ogólne koszty administracji Zarządu Głównego wynoszą 1,1% dochodu, w czym wydatki personalne tylko 0,3%. Koszta administracyjne Komitetów Okręgowych (tablica Nr 2) i Obwodowych łącznie z wydatkami personalnymi wynoszą 2,18% wpływów. Wydatki personalne Komitetów Okręgowych wynoszą 1,17%.

Są to wydatki minimalne, a rzadko spotykaną ich niskości zawdzięczać należy prawie bezinteresownej pracy urzędników administracji szkolnej, zatrudnionych w biurach Towarzystwa.

Pomocniczym organem w sprawach finansowych Zarządu Głównego jest Komisja Dochodowa pod przewodnictwem Pana Min. Kazimierza Pierackiego. Zadaniem Komisji jest opracowywanie zagadnień związanych z powiększeniem dochodów stałych i niestałych Towarzystwa.

Akcja Towarzystwa w zakresie budowy szkół.

Akcja Towarzystwa w zakresie budowy szkół obejmuje coraz to szersze kręgi. Należy wyjaśnić, że zasadniczo Towarzystwo na własną rękę nie buduje szkół. Budowę prowadzą i finansują gminy samorządowe. Towarzystwo, działając zgodnie ze Statutem, popiera budownictwo szkolne, udzielając samorządom bezprocentowych pożyczek długoterminowych i zasiłków bezzwrotnych.

Pożyczki te dochodzą do wysokości 25% ogólnych kosztów budowy szkoły.

Ponieważ w wielu wypadkach, szczególnie na wsi, miejscowa ludność bezpłatnie wykonuje liczne prace przy budowie szkoły, kopiąc doły pod fundamenty, pomagając przy budowie, bywa nieraz, że pożyczka uzyskana z Towarzystwa w preliminarzu budowy szkoły stanowi główną podstawę finansową budowy.

W roku 1937 Towarzystwo za pośrednictwem Komitetów Okręgowych udzieliło pożyczek na budowę szkół w kwocie

2.954.710 zł (tablica Nr 3). Poza tym na budowę szkół przyznano tytułem bezzwrotnych zasiłków 137.790 zł.

Łącznie pomoc Towarzystwa na budowę szkół wyniosła w roku 1937 kwotę 3.092.500 zł, co stanowi pozycję wyższą od roku poprzedniego o 490.772 zł.

Przy pomocy pożyczek i subwencji Towarzystwa gminy w roku 1937 wykończyły 561 budynków szkolnych, obejmujących 2001 izb szkolnych i 559 mieszkań dla nauczycieli, oraz rozpoczęły budowę 771 budynków, obejmujących 2639 izb szkolnych i 952 mieszkania dla nauczycieli (tablica Nr 3).

Stwierdzić należy, że zapotrzebowania gmin na pożyczki znacznie przekraczają możliwości finansowe Towarzystwa. To też wszystkie Komitety Okręgowe wiele podań, zasługujących na uwzględnienie, zmuszone są załatwiać odmownie.

Komitety budowy szkół korzystały nadal z ulg przy zakupie drewna na budowę szkół z Lasów Państwowych, a w roku sprawozdawczym uzyskały możliwość ulgowego nabywania drewna również i na urządzenia szkolne.

Ogólne wyniki działalności Towarzystwa w zakresie budowy szkół w ciągu 4 sezonów budowlanych podane są na wstępie niniejszego sprawozdania. Zaznaczyć należy, że w okresie sprawozdawczym Towarzystwo zwróciło specjalną uwagę na potrzeby pogranicza Państwa. Z pośród Okręgów, które mają na tym odcinku poważniejszy dorobek, wymienić należy Okrąg warszawski i brzeski. Szczegółne nasilenie w pracach w tej dziedzinie obserwujemy w Okręgu warszawskim.

Obecnie Zarząd Główny zamierza jeszcze bardziej rozszerzyć tę akcję na wszystkich odcinkach naszego pogranicza, w czym niechybnie spotka się z poparciem zainteresowanych czynników.

Inicjatywa Komitetu Okręgowego warszawskiego w tym zakresie zasługuje na specjalne podkreślenie.

Powołana przy Zarządzie Głównym komisja budowlana pod przewodnictwem arch. T. Nowakowskiego organizuje pomoc i opiekę techniczną przy budowie szkół, pozyskując dla tych prac architektów, zrzeszonych w S. A. R. P.

Zaopatrzenie szkół w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe.

Zasilków bezzwrotnych na urzędzenia szkolne w roku 1937 Komitety Okręgowe udzieliły w kwocie niewielkiej, mianowicie 42.535,04 zł (tablica Nr 18). Natomiast poważną pozycję w zestawieniach Towarzystwa wykazuje akcja zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Zaznaczyć należy, że do tej akcji poszczególne Komitety Okręgowe przystąpiły bardzo umiejętnie. Ponieważ zasadniczym celem Towarzystwa jest pomoc finansowa w zakresie budowy szkół, przeto pożyczki na budowę stanowić muszą podstawową pozycję w wydatkach Towarzystwa. Wyjątek w tej dziedzinie stanowi Okrąg śląski, który na swym terenie nie finansuje budowy szkół, gdyż nie istnieje jego potrzeba, natomiast wszystkie swoje fundusze przeznaczają na pomoce naukowe.

Towarzystwo ze swych funduszy nie przeznaczają poważniejszych kwot na pomoce naukowe, stara się jednak o to, aby akcja zaopatrywania szkół w pomoce naukowe skoncentrowana była w kompetencjach Komitetów Okręgowych, które dla tych celów zajęły się wyszukaniem nowych źródeł dochodu. Ze względu na to, że sprawa pomocy naukowych w szkole jest zagadnieniem dużej wagi, Towarzystwo w zamierzeniach swoich w tej dziedzinie spotkało się z poparciem szkół, samorządu i Ministerstwa W. R. i O. P., które to instytucje wzięły czynny udział w sfinansowaniu akcji zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Zapoczątkował tę akcję Komitet Okręgowy brzeski, zaś najszerszej ujął Komitet Okręgowy krakowski, który dość wcześniej specjalnie na pomoce naukowe uzyskał subwencję z Ministerstwa W. R. i O. P., poza tym szkoły, pragnące uzyskać komplety pomocy naukowych, składają własne udziały w określonej wysokości; pewne subwencje płyną ze strony Wydziałów Powiatowych, wreszcie pozostała kwotę wpłaca Komitet Okręgowy. Na skutek powyższej celowo przemyślanej akcji Komitet Okręgowy krakowski w okresie 4—5 lat zamierza zaopatrzyć szkoły powszechne w liczne komplety pomocy naukowych z różnych dziedzin nauczania, nie absorbując ponadnormy funduszy Towarzy-

stwa. Akcja ta na terenie Komitetu Okręgowego krakowskiego nosi charakter masowy.

Podobną akcją prowadzą już i inne Komitety Okręgowe, przeznaczając w roku 1937 na powyższy cel kwotę 372.194,91 zł. W tej ogólnej kwocie mieszczą się nie tylko fundusze Towarzystwa, ale i subwencje Ministerstwa W. R. i O. P., samorządów oraz wkłady szkół.

Z zamierzeń Komitetów Okręgowych Towarzystwa na rok 1938 wynika, że akcja celowego i systematycznego zaopatrywania szkół powszechnych w pomoce naukowe obejmie niemal wszystkie tereny Komitetów Okręgowych.

W ostatecznych swych rezultatach akcja powyższa doprowadzi niewątpliwie do nie mniej poważnych wyników, co i akcja popierania budowy publicznych szkół powszechnych.

Sprawy związane z akcją zaopatrywania szkół w pomoce naukowe omawiała istniejąca przy Zarządzie Głównym Komisja Pomocy i Środków Naukowych w następującym składzie: przewodniczący p. Stanisław Gabriel, instruktor ministerialny, zastępca przewodniczącego p. dr Antoni Wójtow, wizytator Min. W. R. i O. P., sekretarz p. Ludwik Błaszczczyński, nauczyciel publ. szkoły powsz.

W roku 1937—38 odbyło się 6 zebrań Komisji, poświęconych rozważeniu sprawy zaopatrywania szkół powszechnych w niezbędne pomoce naukowe do różnych przedmiotów nauczania, a w szczególności do zajęć praktycznych. Zastanawiano się również nad możliwością produkowania niektórych narzędzi w ramach normalnych zajęć warsztatowych przez szkoły zawodowe, średnie ogólnokształcące i dobrze zaopatrzone szkoły powszechne.

Odpowiednio do wykazu pomocy naukowych dla szkół stopnia I, wydanego przez Min. W. R. i O. P. Komisja przygotowała materiały do opracowania instrukcji p. t. „Jak wykonać w szkole pomoce naukowe”.

Komisja przygotowuje obecnie rysunki techniczne narzędzi do zajęć praktycznych, według których szkoły zawodowe mogłyby produkować wskazane w katalogu przedmioty.

Akcja propagandowa.

Aby wytworzyć warunki, sprzyjające akcji budowy szkół, należy mieć zapewnioną odpowiednią postawę społeczeństwa, któreby uznawało sprawę budowy szkół za pilną i umiało się obok tej sprawy zakrzętać.

Towarzystwo prowadziło ożywioną akcję propagandową. Na czele tej akcji stała Komisja Propagandy i Prasy Zarządu Głównego pod przewodnictwem p. sen. Zygmunta Beczkowicza. Sekretarzem Komisji był p. Kazimierz Staszewski. Poza tym w skład Komisji wchodziło: p. W. Kaufman, nac. St. Bugajski, dr. J. Mirski oraz liczni zapraszani dorywczo przedstawiciele prasy, radia, P. A. T.

Propaganda prowadzona była przy pomocy prasy, radia, kina oraz pogadek i odczytów. Dla zorientowania prasy w zakresie działalności Towarzystwa Zarząd Główny zorganizował 2 konferencje prasowe z udziałem kilkunastu przedstawicieli prasy stołecznych i ważniejszych prowincjonalnych. Dla prasy zorganizowano pokaz przezroczy propagandowych i filmu Towarzystwa p. t. „Ku światłu”. Film powyższy zrealizowany został przez p. Ryszarda Bisiego na podstawie scenariusza p. Józefa Mirskiego, muzykę i dźwięk przygotował p. Tadeusz Mayzner. Eksploatacją filmu zajmowało się Biuro Filmowe P. A. T. Jak wynika ze sprawozdania P. A. T. film Towarzystwa w ciągu 1937 roku wyświetlany był w 170 kinach na terenie całej Polski. Poza nim wyświetlane były filmy propagandowe Towarzystwa dawnej produkcji.

Zarząd Główny przygotował na IV Tydzień Szkoły Powszechnej 50 kompletów nowych przezroczy o wysokiej wartości artystycznej i przystosowanych do nowoczesnych wymagań w zakresie propagandy. Przezrocza te były wyświetlane w większości kin polskich. Również na okres IV Tygodnia przygotowano dla prasy serwis, zawierający 12 artykułów, oraz bogaty serwis zdjęć fotograficznych, wreszcie klisze z hasłem: Budujmy szkoły! oraz rysunkiem przedstawiającym nowoczesny budynek szkolny.

Do Tygodnika dźwiękowego P. A. T. przygotowano dwie wstawki o charakterze propagandowym.

Polskie Radio w Warszawie w okresie IV Tygodnia Szkoły Powszechnej w programie swoim uwzględniało codzienne punkty, przygotowane bądź inicjowane przez Zarząd Główny. Dyrekcji Polskiego Radia oraz Dyrekcji Polskiej Agencji Telegraficznej należą się specjalne podziękowania za przychylnie i czynne ustosunkowanie się do akcji Towarzystwa.

IV Tydzień Szkoły Powszechnej zainaugurował przemówieniem w Radio Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wszystkie regionalne stacje radiowe współdziałały czynnie z miejscowymi Komitetami Towarzystwa, co w rezultacie dało pożyteczny dorobek propagandowy na fali radiowej.

Prasa regionalna w wydany sposób zasilona była w materiały prasowe przez nasze komórki organizacyjne. Niektóre pisma regionalne wydały numery specjalne, poświęcone zagadnieniu budowy szkół i akcji Towarzystwa. Kilka Komitetów Obwodowych wydało własne jednodniówki.

Stałą akcję propagandową prowadziły Komisje Propagandy przy Komitetach Okręgowych i Obwodowych. Niektóre Komitety Okręgowe (Kraków, Warszawa) wydawały w ciągu roku sporadyczne biuletyny przeznaczone do obsługi prasowej. Podobne biuletyny wydawał również Zarząd Główny.

Kontakt między Kołami, Obwodami, Okręgami a Zarządem Głównym utrzymywany był przez Biuletyn Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, wychodzący 4 razy do roku w nakładzie 27.000 egzemplarzy.

Odczyty i pogadanki organizowane były głównie w okresie IV Tygodnia Szkoły Powszechnej. Organizowały je Koła i Obwody w liczbach dochodzących ogółem do kilkunastu tysięcy.

Stwierdzić należy, że akcja propagandowa Towarzystwa prowadzona była w roku 1937 w sposób bardziej intensywny, aniżeli w latach poprzednich.

Wyniki akcji
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 3.

L. P.	O k r a g	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Brzeski	31	88	119	38	79	117	115	162	277	153	180	333
2	Krakowski	37	23	60	105	31	136	268	80	348	456	75	531
3	Lubelski	21	27	48	59	44	103	102	91	193	370	198	568
4	Lwowski	77	52	129	121	39	160	232	106	338	388	99	487
5	Poznański	25	—	25	13	—	13	73	—	73	88	—	88
6	Śląski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Warszawski	43	10	53	100	14	114	300	71	371	226	15	241
8	Wileński	8	28	36	15	27	42	67	129	196	42	73	115
9	Wolyński	24	67	91	39	47	86	84	125	209	115	118	233
	Razem	266	295	561	490	281	771	1.241	764	2.005	1.838	758	2.596

Towarzystwa
w urządzeniach szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.						P r z y z n a n e s u m y			
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotnych na budowę szkół	zasilków bezzwrotnych i pożyczek na urządzenia szkol.	zasilków bezzwrotnych na pomoce naukowe
murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem				
11	79	90	39	125	164	324.210	66.740	—	72.805,46
40	35	75	123	54	177	522.650	11.900	—	125.992,33
20	17	37	74	41	115	226.100	2.750	—	—
70	76	146	211	75	286	360.000	900	—	50.000
30	—	30	24	—	24	¹⁾ 347.300	24.000	200	18.509,44
—	—	—	—	—	—	—	—	21.785,04	70.543,37
75	10	85	63	4	67	674.450	2.000	14.950	26.999,42
7	20	27	11	23	34	²⁾ 289.800	16.000	1.000	1.213,33
19	50	69	44	41	85	210.200	13.500	19.900	³⁾ 6.331,56
272	287	559	589	363	952	2.954.710	137.790	57.835,04	372.394,91

¹⁾ w tej sumie zł. 800,— pożyczka na pomoce naukowe

²⁾ w tej sumie zł. 2.000,— pożyczka na urząd. szkolne i pomoce naukowe

³⁾ w tej sumie zł. 200.— pożyczka na pomoce naukowe

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 4.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Brzeski	2	12	14	—	5	5	8	27	35	—	26	26
2	Drohicki	—	3	3	—	5	5	—	7	7	—	13	13
3	Koszyrski	—	1	1	—	2	2	—	1	1	—	11	11
4	Kobryński	—	7	7	—	5	5	—	10	10	—	6	6
5	Kosowski	—	1	1	1	—	1	—	2	2	11	—	11
6	Luniniecki	—	6	6	—	4	4	—	11	11	—	8	8
7	Piński	1	8	9	—	7	7	6	14	20	—	12	12
8	Prużański	1	6	7	1	7	8	4	8	12	1	6	7
9	Stoliński	4	5	9	1	2	3	12	12	24	1	3	4
10	Białostocki	9	9	18	15	15	30	24	17	41	67	47	114
11	Bielski	2	9	11	4	3	7	14	18	32	9	4	13
12	Łomżyński	7	7	14	9	15	24	16	12	28	31	23	54
13	Ostrołęcki	4	5	9	6	6	12	29	14	43	27	14	41
14	Sokólski	1	9	10	1	3	4	2	9	11	6	7	13
	Razem	31	88	119	38	79	117	115	162	277	153	180	333

¹⁾ Ogólna suma zasilków bezzwrotnych, udzielonych poszczegół

Okręgowego w Brześciu n/Bugiem.
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
		wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na pomoce naukowe
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem					
2	14	16	—	6	6	36.000	7.300	—	—	—		
—	3	3	—	9	9	7.700	1.300	—	—	—		
—	1	1	—	2	2	19.450	9.050	—	—	—		
—	8	8	—	6	6	9.000	500	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	8.000	—	—	—	—		
—	11	11	—	9	9	13.000	1.000	—	—	—		
—	1	1	—	9	9	18.360	3.890	—	—	—		
—	4	4	1	7	8	20.900	4.100	—	—	—		
1	12	13	1	3	4	12.600	1.900	—	—	—		
6	9	15	15	24	39	59.600	7.900	—	—	—		
2	6	8	3	3	6	30.450	11.800	—	—	—		
—	3	3	11	28	39	43.000	7.500	—	—	—		
—	3	3	6	12	18	30.000	5.750	—	—	—		
—	4	4	2	7	9	16.150	4.750	—	—	—		
11	79	90	39	125	164	324.210	66.740	—	—	¹⁾ 72.805,46		

nym obwodem szkolnym na pomoce naukowe — 36,352,07
oraz wypłacone różnym firmom za pomoce naukowe — 36,453,39

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr. 5.

L. p.	Obwód szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Bialski	4	1	5	19	3	22	31	6	37	48	—	48
2	Buski	1	4	5	7	2	9	13	6	19	74	8	82
3	Częstochowski	1	—	1	2	1	3	—	—	—	32	2	34
4	Gorlicki	—	—	—	9	1	10	5	—	5	26	1	27
5	Kielecki	10	5	15	6	—	6	29	14	43	38	7	45
6	Końcecki	—	—	—	2	—	2	21	—	21	8	—	8
7	Krakowski m.	2	—	2	—	—	—	—	—	—	12	—	12
8	Krakowski	2	1	3	11	1	12	13	2	15	18	1	19
9	Miechowski	1	—	1	5	—	5	20	1	21	36	4	40
10	Mielecki	1	—	1	3	1	4	4	1	5	9	—	9
11	Nowosądecki	3	2	5	13	7	20	18	9	27	23	6	29
12	Nowotarski	—	2	2	3	4	7	11	4	15	3	3	6
13	Ostrowiecki	2	2	4	3	7	10	7	17	24	15	34	49
14	Radomski	1	5	6	4	3	7	23	16	39	12	7	19
15	Sosnowiecki	1	1	2	5	—	5	27	1	28	48	—	48
16	Tarnowski	2	—	2	8	1	9	27	—	27	44	2	46
17	Wadowicki	6	—	6	5	—	5	19	3	22	10	—	10
Ogółem		37	23	60	105	31	136	268	80	348	456	75	531

¹⁾ Ogólna suma wydatków poszczególnych obwodów szkolnych na zakup pomocy naukowych 120.254,40

**Okręgowo w Krakowie
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.**

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek udzielone na szkolne	zasilków bezzwrotn. na urzędzenia szkolne	zasilków bezzwrotn. na pomoce naukowe
murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem					
5	1	6	14	4	18	25.650	—	—	—	—
5	6	11	6	6	12	35.000	1.300	—	—	—
—	—	—	—	—	—	30.500	—	—	—	—
1	—	1	7	1	8	27.250	—	—	—	—
7	4	11	11	5	16	44.750	—	—	—	—
—	1	1	4	—	4	21.000	1.000	—	—	—
1	—	1	—	—	—	30.000	—	—	—	—
7	—	7	8	3	11	25.500	1.500	—	—	—
3	4	7	13	2	15	28.250	—	—	—	—
1	—	1	1	1	2	16.500	2.250	—	—	—
2	2	4	23	10	33	34.750	2.150	—	—	—
—	8	8	4	13	17	21.500	1.500	—	—	—
—	1	1	—	—	—	31.000	—	—	—	—
2	7	9	6	5	11	42.000	1.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	43.750	1.000	—	—	—
—	—	—	17	3	20	38.500	200	—	—	—
6	1	7	9	1	10	26.750	—	—	—	—
40	35	75	123	54	177	522.650	11.900	—	—	125.992,33

koszty przesyłki i rozdziału pomocy naukowych 3.965,74
" administracyjne pomocy naukowych 1.772,19

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tallica Nr. 6.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Bielsko-podlaski	1	3	4	4	—	4	6	8	14	10	8	18
2	Chełmski	3	2	5	2	2	4	10	8	18	12	6	18
3	Lubelski m.	—	—	—	1	2	3	—	—	—	24	48	72
4	Lubelski	1	1	2	13	2	15	29	—	29	66	1	67
5	Puławski	4	3	7	10	2	12	15	13	28	84	5	89
6	Siedlecki	5	5	10	10	15	25	12	22	34	47	72	119
7	Sokołowski	2	10	12	3	7	10	9	28	37	23	27	50
8	Tomaszowski	—	2	2	7	9	16	1	10	11	35	18	53
9	Zamojski	5	1	6	9	5	14	20	2	22	69	13	82
	Razem	21	27	48	59	44	103	102	91	193	370	198	568

Okręgowego w Lublinie
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
		wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków, bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urzędzenia szkolne	zasilków bezzwrotn. na urzędzenia szkolne	zasilków bezzwrotn. na pomoce naukowe
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem					
—	2	2	2	6	8	25.500	—	—	—	—		
5	2	7	2	1	3	20.000	—	—	—	—		
—	—	—	2	—	2	32.000	—	—	—	—		
—	—	—	17	1	18	24.600	1.000	—	—	—		
3	4	7	16	2	18	24.000	—	—	—	—		
6	2	8	10	9	19	25.000	1.000	—	—	—		
—	3	3	3	9	12	22.000	—	—	—	—		
—	3	3	4	8	12	25.000	—	—	—	—		
6	1	7	18	5	23	28.000	750	—	—	—		
	Razem	20	17	37	74	41	115	226.100	2.750	—	—	

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 7.

L. P.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Brzeżański	4	—	4	4	—	4	14	—	14	5	—	5
2	Czortkowski	5	—	5	12	—	12	8	—	8	29	—	29
3	Doliński	—	3	3	2	7	9	—	12	12	10	31	41
4	Gródecki	5	1	6	7	—	7	7	1	8	11	—	11
5	Jarosławski	1	—	1	16	3	19	23	3	26	56	5	61
6	Kamionecki	3	2	5	5	2	7	8	2	10	5	4	9
7	Kołomyjski	1	3	4	4	6	10	8	8	16	13	15	28
8	Krośnieński	—	2	2	2	—	2	4	4	8	10	1	11
9	Lwowski	14	—	14	8	—	8	42	—	42	25	—	25
10	Lwowski m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Nadwórniański	1	6	7	—	1	1	6	21	27	—	3	3
12	Niżański	1	5	6	2	—	2	2	5	7	6	—	6
13	Przemyski	6	2	8	2	4	6	5	8	13	10	6	16
14	Rawski	2	2	4	4	—	4	13	2	15	15	—	15
15	Rzeszowski	—	1	1	7	—	7	11	—	11	17	—	17
16	Samborski	3	3	6	4	2	6	10	6	16	10	3	13
17	Sanocki	—	12	12	9	6	15	9	21	30	20	8	28
18	Stanisławowski	8	6	14	5	2	7	26	7	33	18	6	24
19	Stryjski	1	1	2	2	2	4	1	1	2	9	7	16
20	Tarnopolski	12	—	12	8	—	8	23	—	23	23	—	23
21	Tremboweński	2	—	2	6	—	6	5	—	5	27	—	27
22	Turczański	—	3	3	—	4	4	—	5	5	—	10	10
23	Złoczowski	8	—	8	12	—	12	7	—	7	69	—	69
	Razem	77	52	129	121	39	160	232	106	338	388	99	487

Okręgowego we Lwowie
w urządzeniu szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.	Przyznane sumy										
	wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
2	—	2	11	—	11	14.500	—	—	—	2453.14	
3	—	3	14	—	14	24.300	—	—	—	2981.47	
—	5	5	4	13	17	20.500	—	—	—	1710.68	
6	1	7	8	—	8	800	—	—	—	2301.93	
10	—	10	23	7	30	22.000	—	—	—	2488.09	
3	8	11	6	1	7	12.800	—	—	—	1605.45	
—	7	7	6	10	16	14.500	—	—	—	3147.49	
—	3	3	5	2	7	14.000	—	—	—	1626.46	
17	—	17	25	—	25	24.300	—	—	—	2524.52	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3950.02	
—	14	14	3	4	7	5.000	—	—	—	997.57	
3	5	8	2	—	2	9.000	—	—	—	1664.75	
10	4	14	2	8	10	15.500	—	—	—	1628.24	
—	1	1	5	—	5	15.000	—	—	—	2416.44	
—	—	—	10	2	12	13.500	—	—	—	1480.09	
—	4	4	5	1	6	23.300	—	—	—	2487.51	
2	13	15	20	8	28	31.900	900	—	—	2128.24	
5	6	11	5	3	8	19.900	—	—	—	2521.60	
—	1	1	—	7	7	15.500	—	—	—	1619.72	
7	—	7	20	—	20	28.700	—	—	—	3258.02	
—	—	—	6	—	6	17.900	—	—	—	1547.30	
—	4	4	—	9	9	6.500	—	—	—	1397.86	
2	—	2	31	—	31	11.500	—	—	—	2063.41	
70	76	146	211	75	286	360.000	900	—	—	50.000	

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 8.

L. P.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Dubieński	4	5	9	6	8	14	4	7	11	21	20	41
2	Horochowski	3	8	11	3	2	5	7	22	29	10	4	14
3	Kostopolski	1	3	4	1	2	3	1	9	10	3	3	6
4	Kowelski	1	14	15	1	11	12	—	17	17	2	28	30
5	Krzemieński	6	2	8	14	—	14	20	5	25	32	—	32
6	Lubomelski	1	8	9	—	2	2	8	10	18	—	5	5
7	Łucki	2	9	11	5	8	13	13	20	33	8	20	28
8	Rówieński	5	11	16	7	5	12	22	17	39	29	9	38
9	Sarnański	1	3	4	—	6	6	9	6	15	—	21	21
10	Włodzimierski	—	4	4	2	3	5	—	12	12	10	8	18
Razem		24	67	91	39	47	86	84	125	209	115	118	233

¹⁾ w tej kwocie zł. 200.— na pomoce naukowe

Okręgowego w Równem (Wołyń)
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem					
2	4	6	4	1	5	12.200	—	2.000	150	—
2	9	11	2	2	4	13.200	—	2.500	—	—
—	3	3	—	1	1	¹⁾ 21.500	1.800	1.000	250	1.129,25
—	9	9	2	8	10	39.300	2.000	1.900	1.020	1.647,70
5	1	6	18	—	18	7.800	—	1.650	405	755,71
—	7	7	—	1	1	18.200	3.000	2.000	500	—
4	1	5	5	7	12	28.600	3.700	2.750	1.030	400.—
6	11	17	11	8	19	32.000	1.000	1.000	375	1.334,50
—	4	4	—	8	8	19.500	2.000	—	740	—
—	1	1	2	5	7	18.100	—	500	130	—
19	50	69	44	41	85	210.400	13.500	15.300	4.600	5.267,16 ²⁾ +864,40 6.131,56

²⁾ zakup obrazów do nauki historii i przyrody.

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrzenia ich

Tablica Nr. 9.

L. P.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Bydgoski	—	—	—	1	—	1	—	—	—	13	—	13
2	Chodzieski	1	—	1	—	—	—	3	—	—	3	—	—
3	Inowrocławski	1	—	1	3	—	3	1	—	1	22	—	22
4	Ieszneński	4	—	4	1	—	1	9	—	9	7	—	7
5	Poznański m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Poznański	2	—	2	5	—	5	10	—	10	25	—	25
7	Obornicki	2	—	2	—	—	—	7	—	7	—	—	—
8	Kępiński	—	—	—	1	—	1	—	—	—	4	—	4
9	Wrzesiński	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
10	Chojnicki	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—
11	Grudziądzki	—	—	—	1	—	1	—	—	—	10	—	10
12	Kartuski	3	—	3	—	—	—	5	—	5	—	—	—
13	Brodnicki	3	—	3	—	—	—	7	—	7	—	—	—
14	Toruński	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—
15	Wejherowski	6	—	6	1	—	1	26	—	26	7	—	7
	Razem	25	—	25	13	—	13	73	—	73	88	—	88

Okręgowego w Poznaniu
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy					
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urzędzenia szkolne	zasilków bezwrotn. na urzędzenia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe	
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem						zł
—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—	
2	—	2	—	—	—	—	3.000	—	—	—	
1	—	1	3	—	3	37.000	3.000	—	—	—	
7	—	7	—	—	—	31.500	2.500	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1) 800	—	18.509,44	
2	—	2	15	—	15	77.000	10.000	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	12.000	500	—	—	—	
—	—	—	4	—	4	5.000	5.000	—	—	—	
1	—	1	—	—	—	3.000	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	2.000	—	—	—	—	
—	—	—	1	—	1	20.000	—	—	—	—	
3	—	3	—	—	—	6.000	—	—	—	—	
2	—	2	—	—	—	19.000	—	—	—	—	
3	—	3	—	—	—	10.000	—	—	200	—	
9	—	9	1	—	1	104.000	—	—	—	—	
30	—	30	24	—	24	346.500	24.000	1) 800	200	18.509,44	

1) jest to pożyczka na pomoce naukowe

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 10.

L. p.	Obwód Szkołny	Liczba budynków szkoln.					Liczba izb lekcyjnych																
		wykończonych			rozpoczętych		wykończonych			rozpoczętych													
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem										
1	Warszawski m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
2	Warszawski	2	—	2	25	2	27	41	7	48	61	2	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
3	Ciechanowski	1	2	3	16	4	20	11	19	30	35	—	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Łowicki	3	—	3	5	—	5	28	—	28	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Płocki	2	—	2	3	—	3	26	—	26	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Pułtowski	—	2	2	2	4	6	—	17	17	10	4	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Sierpecki	9	—	9	7	1	8	34	8	42	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Skierniewicki	5	—	5	3	1	4	28	3	31	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9	Włocławski	—	—	—	3	—	3	2	—	2	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Łódzki m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
11	Łódzki	3	3	6	3	2	5	26	6	32	—	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Kaliski	5	3	8	1	—	1	15	11	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Koniński	4	—	4	9	—	9	25	—	25	20	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
14	Piotrkowski	2	—	2	11	—	11	12	—	12	42	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Wieluński	2	—	2	5	—	5	14	—	14	14	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
16	Zduńskowolski	5	—	5	7	—	7	38	—	38	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Razem	43	10	53	100	14	114	300	71	371	226	15	241	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Okręgowego w Warszawie
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na pomoce naukowe
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	1	6	4	—	4	118.700	—	—	—	—
1	1	2	15	—	15	132.500	—	—	—	—
4	—	4	—	—	—	43.000	—	—	—	—
4	—	4	—	—	—	13.500	—	—	—	—
—	1	1	2	4	6	19.500	—	—	—	—
23	—	23	10	—	10	45.500	—	—	—	—
2	—	2	—	—	—	31.750	—	—	—	—
—	—	—	1	—	1	11.000	2.000	—	14.950	26.999,42
—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	—
4	5	9	—	—	—	38.500	—	—	—	—
9	2	11	—	—	—	32.500	—	—	—	—
7	—	7	—	—	—	32.000	—	—	—	—
—	—	—	17	—	17	55.000	—	—	—	—
10	—	10	5	—	5	28.000	—	—	—	—
6	—	6	9	—	9	53.000	—	—	—	—
75	10	85	63	4	67	674 450	2.000	—	14.950	26.999,42

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 11.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych						
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych			
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	
1	Brasławski	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	3
2	Dziśnieński	—	4	4	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—
3	Oszmiański	—	1	1	1	1	2	—	3	3	7	—	7	—
4	Postawski	—	1	1	2	—	2	3	3	6	2	2	4	—
5	Święciański	1	—	1	—	—	—	5	—	5	—	—	—	—
6	Wilejski	—	3	3	—	1	1	—	11	11	—	3	3	—
7	Wileński m.	1	—	1	1	—	1	8	—	8	—	—	—	—
8	Wileńsko-Trocki	—	—	—	1	2	3	—	4	4	—	9	9	—
9	Baranowicki	—	3	3	—	3	3	—	12	12	—	8	8	—
10	Lidzki	1	2	3	1	1	2	11	6	17	7	6	13	—
11	Nieświeski	—	3	3	2	2	4	—	16	16	7	9	16	—
12	Nowogródzki	—	2	2	1	3	4	3	14	17	6	13	19	—
13	Słonimski	1	4	5	1	1	2	2	18	20	—	3	3	—
14	Szczuczynski	—	2	2	—	2	2	—	7	7	—	3	3	—
15	Wołczyński	—	1	1	—	5	5	—	13	13	—	3	3	—
16	Grodzieński	—	2	2	4	1	5	10	13	23	7	8	15	—
17	Suwalski	1	—	1	1	4	5	7	2	9	3	3	6	—
18	Wolkowyski	3	—	3	—	—	—	18	—	18	3	—	3	—
	Razem	8	28	36	15	27	42	67	129	196	42	73	115	—

1) i 2) łącznie z glinobitymi

Okręgowego w Wilnie
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			potrzebek na budowę szkół	zasilków bezzwrotnych na budowę szkół	potrzebek na urządzenia szkolne	zasilków bezzwrotnych na urządzenia szkolne	zasilków bezzwrotnych na pomoce szkolne
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem					
—	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—	—
—	3	3	—	—	—	6.500	1.500	—	—	—
—	1	1	—	1	1	10.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	8.000	1.000	—	—	—
—	1	1	—	—	—	—	1.000	—	1.000	—
—	—	—	—	—	—	13.500	500	—	—	250
—	—	—	—	—	—	35.000	—	—	—	464,62
1	2	3	1	2	3	—	10.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	22.000	—	—	—	—
2	1	3	—	2	2	20.000	—	2.000	—	—
—	2	2	4	1	5	25.000	—	—	—	154,87
—	1	1	—	—	—	34.000	—	—	—	—
4	3	7	—	—	—	16.800	—	—	—	—
—	2	2	—	5	5	14.000	1.000	—	—	188,97
—	1	1	—	7	7	23.000	1.000	—	—	—
—	3	3	—	1	1	23.000	—	—	—	—
—	—	—	3	4	7	18.000	—	—	—	154,87
—	—	—	3	—	3	16.000	—	—	—	—
7	20	27	11	23	34	287.800	16.000	2.000	1.000	1.213,33

Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Katowicach
w zakresie zaopatrywania szkół
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937.

Tablica Nr. 12.

L. p.	Obwód Szkolny	Przyznane sumy		
		pożyczek ua urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
		zł	zł	zł
1	Bielski	—	3.276,70	8.571,91
2	Chorzowski	—	3.609,82	6.648,98
3	Cieszyński	—	3.231,10	10.460,34
4	Katowicki	—	2.308,47	8.328,24
5	Lubliniecki	—	1.172,12	6.158,48
6	Pszczynski	—	2.637,24	12.581,82
7	Rybnicki	—	4.378,47	12.487,28
8	TarnowskoGórski	—	1.171,12	5.306,32
	Razem	—	21.785,04	70.543,37

Wykończone budynki szkolne, izby lekcyjne i mieszkania
nauczycielskie w latach 1934—1937.

Tablica Nr. 13.

L. p.	Okrąg	Wykończone												Przyznane sumy				
		Budynki szkolne				Izby lekcyjne				Mieszkania dla nauczycieli				zł	gr			
		1934	1935	1936	1937	Razem	1934	1935	1936	1937	Razem	1934	1935			1936	1937	Razem
1	Brzeski	27	26	75	119	247	157	146	217	277	797	129	62	67	90	219	1.592.855	46
2	Krakowski	106	52	45	60	263	317	255	204	348	1.124	—	52	30	75	157	2.149.292	33
3	Lubelski	73	29	35	48	185	196	144	190	193	723	—	12	16	37	65	877.130	—
4	Lwowski	63	108	97	129	397	240	254	156	338	988	—	63	135	146	344	1.363.550	—
5	Poznański	12	5	7	25	49	30	21	47	73	171	—	—	8	30	38	1.168.235	44
6	Śląski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	268.110	12
7	Warszawski	47	24	26	53	150	238	263	226	371	1.098	—	20	29	85	134	2.611.899	42
8	Wileński	41	24	39	36	140	121	108	181	196	606	46	10	24	27	61	1.069.182	71
9	Wołyński	38	30	33	91	192	105	90	88	209	492	—	37	33	69	139	850.843	74
	Razem	407	298	357	561	1.623	1.404	1.281	1.309	2.005	5.999	175	256	342	559	1.157	11.951.099	22

Liczby oznaczone gwiazdką (*) wyrażają ilość mieszkalnych izb dla nauczycieli (a nie całych mieszkań) i nie są wliczone do rubryki „razem”.

Sprawozdania Komitetów Okręgowych. *)

Okrąg brzeski.

Najlepszą legitymacją konieczności działania Towarzystwa P. B. P. S. P. na terenie Okręgu szkolnego brzeskiego jest to, że w ciągu 4 i pół lat jego istnienia wybudowano w Okręgu przy współdziałaniu Towarzystwa dziesięć razy więcej szkół i izb, niż w okresie od odzyskania niepodległości do czasu powstania Towarzystwa.

Nie zostały jednak zaspokojone wszystkie potrzeby szkolnictwa powszechnego w zakresie budowy, urządzeń szkolnych i pomocy naukowych.

Dążenie ludności do kształcenia dzieci w szkole wysoko zorganizowanej, przyrost coroczny etatów nauczycielskich, konieczność zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe, konieczność dostarczenia nauczycielowi odpowiedniego mieszkania, stawia wszystkie trzy czynniki, a więc i Towarzystwo, przed koniecznością wzmoczonego działania.

Na terenie Okręgu szkolnego brzeskiego liczba Kół Towarzystwa jest znaczna, ale nie pokrywa się jeszcze z liczbą szkół.

Liczba Kół Uczestników jest mniejsza od ogólnej liczby szkół wszystkich typów, z czego wynika, że nie we wszystkich szkołach zostały takie Koła zorganizowane.

Przeciętnie wypada na Koło 20 członków, a na Koło Uczestników aż 162 uczestników.

Ponieważ w szkołach wszystkich typów jest w Okręgu szkolnym brzeskim około 370.000 uczniów (uczennic), zatem około 100.000 uczniów pozostaje jeszcze poza Kołami Uczestników.

Na ogół jednak stan organizacyjny Towarzystwa w Okręgu szkolnym brzeskim należy uznać za zadawalający, co nie zwalnia nas od podejmowania usiłowań celem dalszego zwiększenia liczby Kół i ich członków, liczby członków dożywnotnych oraz szkolnych Kół Uczestników i ich członków.

*) Sprawozdania w ujęciu nadesłanym przez Zarządy Komitetów Okręgowych z uzupełnieniami dokonanymi przez Zarząd Główny.

Według planu na rok 1938 projektuje się na terenie Okręgu szkolnego brzeskiego:

1. wykończenie budowy 890 jednostek,
2. rozpoczęcie budowy 589 jednostek,
3. budowę szkół-pomników o 884 jednostkach.

W ciągu r. 1938 projektuje się oddanie do użytku 124 szkół w stanie zupełnego wykończenia o 333 izbach lekcyjnych i 328 mieszkalnych oraz około 100 szkół w stanie surowym.

W ciągu 2 lat otrzyma więc Okrąg 285 szkół o 2273 jednostkach, w czym 1057 izb lekcyjnych i 785 izb mieszkalnych, nie licząc 340 kuchni.

Porównanie efektów osiągniętych w pierwszym 4-leciu z zamierzeniami na najbliższe dwa lata wykazuje wybitnie rosnący z roku na rok pęd do budowy szkół powszechnych.

Jeśli uda się zrealizowanie tych zamierzeń — a udać się powinno — zakończymy 6-lecie naszej współpracy z czynnikiem samorządowym uzyskaniem 4105 jednostek, w czym 1851 izb lekcyjnych i 1324 mieszkalnych, nie licząc 577 kuchni.

A ponadto rozpoczniemy budowę nowych kilkuset jednostek, a gdy przyjdzie kolej na budowę szkół-pomników w woj. białostockim, znowu znacznie zwiększy się nasz dorobek w dziedzinie rozbudowy szkół.

Malejący przyrost dzieci w wieku szkolnym i stabilizująca się ich liczba pozwala nam obliczyć z wielkim prawdopodobieństwem, że przy przewidywanym na najbliższy okres tempie budowy zdołamy w niedługim czasie usunąć najważniejsze w tej dziedzinie braki.

W ciągu 4,5-letniej działalności Towarzystwa zdołano zebrać bardzo poważną — jak na warunki niezamożnego biednego Polesia — sumę zł 423.320.

Na rok 1937 preliminowano zbiórkę z terenu w kwocie 254.000 zł, zrealizowano zaś preliminarz w 89%.

Niektóre Obwody (białostocki, łomżyński, sokólski) osiągnęły piękne sukcesy, realizując preliminarz nawet z nadwyżką, dwa obwody wykonały preliminarz w 100%, pięć wykazało nie-

znaczny niedobór, a w 4 obwodach poleskich niedobór wynosi 26—37% kwot prelimitowanych.

W związku z koniecznością przyścia z pomocą samorządom przy realizowaniu planu budowy w r. 1938 w całym Okręgu — a nadto z konieczności nasilenia tej pomocy przy budowie 100 szkół-pomników Marszałka Piłsudskiego na Polesiu — musimy na wszystkich szczeblach organizacyjnych Towarzystwa dążyć jak najusilniej do stuprocentowej realizacji wpływów prelimitowanych na rok bieżący.

Jakkolwiek akcja Towarzystwa P. B. P. S. P. ma charakter stałej i ciągłej pracy, to w każdym roku powtarza się zjawisko miesięcy „tłustych” i „chudych”, jeśli mowa o napływanii funduszy z terenu.

Wśród miesięcy tłustych — jak czerwiec i grudzień, w których napływają pieniądze w związku z nabywaniem przez dzieci i młodzież znaczków Towarzystwa na świadectwa szkolne, pierwsze miejsce zajmuje październik z Tygodniem Szkoły Powszechnej.

Tydzień IV dał w rezultacie o 22.000 zł więcej niż III, o 32.000 zł więcej, niż II i o 49.000 zł więcej niż I.

To widomy znak ulepszenia się organizacji T. S. P. i potęgąjących się wysiłków tych, co w jego organizacji i realizacji czynny biorą udział.

Ale budzą się i pewne refleksje na temat stałości, ciągłości i wytrwałości pracy, gdy się zważy, że w roku 1935 wpłynęło z Okręgu do Kasy Towarzystwa 275.000 zł, w r. 1936 — 214.000 zł, a w r. 1937 — 226.000 zł. Liczby te nasuwają wniosek, że wysiłki organizacyjne winny zdążyć nie tylko do powiększenia wpływów Tygodni Szkoły Powszechnej, ale również do zwiększenia stałych dochodów Towarzystwa ze wszystkich pozostałych źródeł.

Okrąg krakowski.

Rok 1937 był dla działalności Towarzystwa dobry. Praca Towarzystwa znalazła bowiem gorący oddźwięk wśród społeczeństwa, życzliwe poparcie władz.

Sieć organizacyjna jest nadal jeszcze niedostateczna. Na 4510 ośrodków szkolnych (szkoły powszechne, średnie ogólnokształcące i zawodowe) zorganizowanych, Kół T-wa wśród dorosłych jest tylko 1569, a szkolnych Kół 2376. Z tych liczb wynika, że liczba Kół członków zwyczajnych powinna się potroić, a liczba Kół Uczestników podwoić. W 1937 roku udało się opanować zmniejszanie się komórek organizacyjnych, 1938 rok musi dać znacznąwyżkę Kół. Sprawa rozszerzenia sieci organizacyjnej T-wa powinna być wielką troską Zarządów Komitetów Obwodowych, gdyż one mają bezpośredni kontakt z terenem. Trzeba skontrolować, czy obecne Delegatury dążą do zorganizowania Kół, czy we wszystkich rejonach szkolnych i innych środowiskach są mianowani delegaci T-wa.

Zamierzenia Zarządu Okręgu w sprawie powiększenia liczby członków T-wa nie dały spodziewanych rezultatów. Wzrost członków zwyczajnych był w 1937 r. mały, lepsze rezultaty osiągnięto w sprawie powiększenia liczby członków dożywotnich i członków-uczestników.

W 1938 roku wszystkie Zarządy komórek organizacyjnych T-wa i wszyscy działacze muszą zdobyć się na wysiłek w kierunku powiększenia sieci organizacyjnej i pomnożenia liczby członków zwyczajnych, dożywotnich i uczestników. Wszyscy musimy postawić przed sobą zadanie:

- a) w każdym ośrodku szkolnym i innym musi powstać Koło T-wa,
- b) podnieść stan liczby członków zwyczajnych przynajmniej o 50%,
- c) zwerbować 100 nowych członków dożywotnich,
- d) podwoić liczbę uczestników szkolnych Kół.

Zarząd Okręgu wykorzysta wszystkie możliwe środki, by stan organizacyjny T-wa w okręgu krakowskim podnieść.

Przy pomocy T-wa na terenie okręgu krakowskiego w 1937 r. zbudowano 439 izb szkolnych i 99 mieszkań dla nauczycieli.

W ciągu 4-ch lat na terenie okręgu krakowskiego przy pomocy funduszy T-wa oddano do użytku ogółem 1215 izb lekcyjnych.

W roku sprawozdawczym T-wo udzieliło pożyczek bezpro-

centowych na budowę szkół na ogólną kwotę 522.650 zł, a zasilków bezzwrotnych na sumę 11.900 zł.

Aczkolwiek działalność T-wa w dziedzinie budownictwa była w 1937 r. wydatna, to ze względu na potrzeby — jest jeszcze niewystarczająca. Zapotrzebowanie gmin okręgu krakowskiego o pomoc z T-wa w 1938 r. wyraża się kwotą 2.700.000 zł, a T-wo będzie mogło przyjąć z pomocą kwotą koło 500.000 zł.

W zakresie budownictwa szkolnego Zarząd Okręgu T-wa będzie w dalszym ciągu pobudzał inicjatywę gmin i gromad i udzielał pomocy finansowej przede wszystkim tym gminom, które realnie przystępują do budowy szkół. Pomoc finansowa będzie udzielana w pierwszym rzędzie na wykończenie izb szkolnych. Zarząd Okręgu T-wa nie będzie się angażował finansowo w rozpoczynanie budów, a szczególnie w tych wypadkach, gdy gmina lub gromada nie przygotowana jest finansowo do budowy i zamierza prowadzić budowę w oparciu o pomoc finansową z zewnątrz. Zarząd Okręgu spodziewa się, że akcja budowlana w 1938 roku da w wyniku koło 600 izb szkolnych.

W prasie, wśród czynników rządowych i samorządowych będzie prowadzona propaganda, by w budżecie państwowym i budżetach samorządowych podwyższone zostały kwoty na budownictwo szkolne.

W 1937 r. Zarząd Okręgu zainicjował zaopatrywanie publicznych szkół powszechnych i dostarczył do szkół 2064 szafek z narzędziami do zajęć praktycznych i 2100 map Europy, kosztem 121.088,59 zł.

W 1938 r. Zarząd planuje zakupić i dostarczyć: a) 2250 planiglobów, b) około 3000 kompletów przyrządów do nauki rachunków, c) około 300 kompletów książek do bibliotek szkolnych (15 książek w komplecie), d) 700 szafek z narzędziami do zajęć praktycznych, e) nadto zapoczątkować zaopatrywanie szkół w obrazy.

Akcję zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe Zarząd Okręgu opiera na następujących finansach: subsydium z funduszków T-wa, subsydium Ministerstwa W. R. i O. P., subsydiach samorządu terytorialnego, wkładach do szkół.

Zarząd Okręgu w 1937 r. poczynił znaczne postępy w dziedzinie propagandy celów T-wa. W okresie Tygodnia Szkoły Powszechnej prasa umieściła dużo artykułów o T-wie. Trzeba będzie dążyć, aby prasa stale zajmowała się zagadnieniem budownictwa szkolnego, potrzebami szkół i działalnością w tej sprawie T-wa.

Zarząd będzie podejmował takie formy propagandy, by jak najszerszej spopularyzować cele T-wa. Przede wszystkim trzeba dotrzeć z propagandą na rzecz T-wa do społeczeństwa wiejskiego. Nie powinno być członka samorządu terytorialnego (radnego gromadzkiego, gminnego i t. p.), któryby nie był członkiem i działaczem na rzecz T-wa. Za mało jeszcze zdołano zainteresować celami T-wa wojsko, które jest tak przychylnie ustosunkowane do spraw oświatowych.

Wśród nauczycielstwa szkół średnich i zawodowych i w ogóle na terenie tych szkół sprawy T-wa wymagają ożywienia.

W związku z rozwojem budownictwa szkolnego i zaopatrywaniem publicznych szkół powszechnych w pomoce naukowe potrzebne są większe fundusze.

Zarząd Okręgu będzie dążył do zwiększenia w dochodach w porównaniu z wpływami za 1937 rok następujących pozycji:

- a) subsydium Zarządu Głównego na budownictwo szkolne w Centralnym Okręgu Przemysłowym,
- b) legitymacje, składki członkowskie i cegielki o sumę 30.000 zł,
- c) wpłaty członków dożywotnich o 1000 zł,
- d) znaczki na świadectwa o 4000 zł,
- e) dobrowolne wpisowe od rodziców uczniów szkół powszechnych o 23.000 zł,
- f) ofiary i imprezy bez T. S. P. brutto o sumę 30.000 zł,
- g) Tydzień Szkoły Powszechnej brutto o sumę 35.000 zł,
- h) wkłady na pomoce naukowe o 14.543 zł,
- i) subwencję Min. W. R. i O. P. na pomoce naukowe o kwotę 10.000 zł,
- j) subwencje od samorządu na pomoce naukowe o kwotę 8.000 zł.

Okrąg lubelski.

Rok sprawozdawczy był w działalności okręgu dalszym krokiem naprzód. Pewne formy pracy, stosowane i zmieniane na przestrzeni lat kilku przyjęły się jako wypróbowane, kadry zaś pracowników utworzyły zespoły bardziej zwarte i scharmonizowane. Towarzystwo, jako organizacja, cieszy się ze względu na swą użyteczność należytnym szacunkiem. Stanowisko prasy lokalnej jest wyraźnie życzliwe.

Aczkolwiek potrzeby budowlane okręgu są w dalszym ciągu ogromne, sprawa budownictwa szkolnego posunęła się w roku 1937 poważnie naprzód. Zaobserwować się daje duży rozmach w rozpoczynaniu nowych budowli szkolnych. Gminy wykazują coraz większe zainteresowanie Towarzystwem, czego wyrazem jest między innymi coraz częstsze wpisywanie się na członków dożywotnich. Możliwość zaciągnięcia niewielkiej choćby pożyczki w Towarzystwie działa wyraźnie pobudzająco na inicjatywę i realizację akcji budowlanej. Pewne trudności nastęrcza niesplacanie we właściwych terminach pożyczek zaciągniętych przez niektóre gminy.

Przy wydatnej pomocy Komitetu Okręgowego wykończono 48 budynków szkolnych, w tym 21 murowanych i 27 drewnianych, oraz rozpoczęto budowę 103 szkół, a to 59 murowanych i 44 drewnianych. Mieszkań dla nauczycieli wykończono 37, zaczęto zaś 115.

Ogólny koszt budowy wyrażał się kwotą 1.902.000 złotych, Towarzystwo zaś uczestniczyło w tym sumą 226.100 złotych w formie pożyczek, oraz 2.750 złotych w postaci subwencji bezzwrotnych. Ogółem od roku 1933 pomoc Towarzystwa wyraziła się kwotą 847.500 złotych pożyczek dla gmin i 36.250 złotych subwencji.

Komitet Okręgowy jest w stanie w drobnej zaledwie części realizować wnioski Komitetów Obwodowych ze względu na szczupłość sum, jakimi dysponuje.

W dziewięciu obwodach zarejestrowanych jest 679 Kół oraz 358 Kół Uczestników. Przyrost nowych członków w ostatnim roku był nieznaczny. W pracy organizacyjnej w dalszym ciągu cały niemal jej ciężar spoczywa na nauczycielstwie szkół powszechnych.

W związku z upływem kadencji Komitetu Okręgowego ustąpił ze stanowiska prezesa sędzia Sądu Apelacyjnego Stefan Lelik, organizator Towarzystwa na terenie okręgu lubelskiego i jego kierownik od początku istnienia, na jego zaś miejsce obrany został sędzia Sądu Apelacyjnego Stefan Dobrzański.

W planie pracy na rok 1938 postanowiono:

1. Ostatecznie doprowadzić do skrzepnięcia organizacji. Stwierdza się jeszcze, że Koła wykazują duże liczby członków, którzy nie tylko, że nie okazują zainteresowań życiem i pracą Towarzystwa, ale nawet nie wpłacają składek członkowskich. Takich członków należy najrychlej skreślić z list i organizację Kół oprzeć o grupę ludzi, na których konkretną pracę T-wo zawsze może liczyć.

2. Uporządkować organizacyjnie Komitety Obwodowe. Nie można w przyszłości tolerować przejawu, że Komitety Obwodowe nie reagują na pisma Komitetu Okręgowego, nie nadsyłają sprawozdań — co w następstwie uniemożliwia zestawianie ogólnych sprawozdań Zarządowi Głównemu.

3. Daje się zauważyć ogólne zmniejszenie spieniężania materiałów wartościowych Towarzystwa. Szczególną uwagę zwrócić, by młodzież szkolna nie kupowała podręczników bez 10-groszowych znaczków.

4. Poza dotychczasową akcją niesienia pomocy w budowie budynków szkolnych, Komitet Okręgowy postanowił od roku 1938 zapoczątkować pracę w kierunku zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

W latach 1938 i 1939 będą wszystkie szkoły I i II stopnia zaopatrzone w kompletne szafki z narzędziami do zajęć praktycznych. Szafki otrzyma 2000 szkół — kosztem 114.000 złotych. Stosunkowo duży wkład kapitału pokryty będzie z następujących źródeł: szkoły I stopnia wpłacają 20 złotych, szkoły II stopnia

25 złotych. Zarządy Gmin wpłacają na rzecz wszystkich szkół na terenie danej gminy po 100 złotych, podobnie Wydziały Powiatowe — tytułem subsydium na rzecz szkół w powiecie — jednorazowo kwotę 500 złotych. Nadto mamy zapewnioną pomoc finansową z Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego, resztę pokryje Komitet Okręgowy. Wydatek z kasy Komitetu Okręgowego nie przekroczy 20% dochodów Towarzystwa.

5. W bieżącym roku specjalną uwagę zwrócić pragniemy na organizację jubileuszowego Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Okrąg lwowski.

W r. sprawozdawczym akcja naszego Okręgu w dziedzinie organizacyjnej zwiększyła się: przybyło 227 Kół oraz 2.742 członków rzeczywistych i Kół Uczestników 1.144 z 79.117 uczestnikami tychże Kół.

Specjalnie znaczny wzrost zaznaczył się w jednaniu członków dożywniczych (przyrost o 132 członków), zasługa to — we Lwowie głównie Prezesa Koła przy Państwowym Wydawnictwie Książek Szkolnych; w innych powiatach — samorząd powiatowy i gminny, oceniając pozytywnie pracę Towarzystwa, zgłasza się na członków dożywniczych.

Akcja ta nie została jeszcze zakończoną i będzie specjalnie prowadzoną w r. 1938. Należy zaznaczyć, że PP. Wojewodowie ze swej strony bardzo przychylnie ustosunkowali się do poczynań naszego Towarzystwa i zachętili Samorządy do poparcia naszej akcji.

Powyższe poparcie dało też pozytywne rezultaty w IV „Tygodniu Szkoły Powszechnej” (zwiększone dochody).

Pomoc i współpracę okazało nam przede wszystkim zorganizowane nauczycielstwo szkół powszechnych, zakłady średnie, Koła Rodzicielskie, Władze administracji ogólnej, Władze wojskowe, Duchowieństwo (zwłaszcza w okresie „Tygodnia”), Samorząd, prasa (lwowska i prowincjonalna), Dyrekcja „Polskiego Radia” we Lwowie, PP. Właściciele księgarni i wiele innych towarzystw i organizacji.

Towarzystwo nasze zyskało już sobie prawo obywatelstwa, a sągą oszczędną w dziedzinie administracji gospodarką — zyskuje słowa uznania.

O życzliwym ustosunkowaniu się społeczeństwa świadczy wzrost wpływów Towarzystwa i realizacja budżetu (z nadwyżką 40.000 zł) — w wysokości 573.705,45 zł z czego na pożyczki na budowę szkół wydano 360.000 zł — a na pomoce naukowe 50.000 zł.

W r. 1937 przyczyniliśmy się do wykończenia 378 izb szkolnych, przy naszej pomocy rozpoczęto budowę 487 izb, wykończono 156 mieszkań nauczycielskich; rozpoczęto budowę 286 mieszkań, nie licząc wielu takich prac, jak budowa budynków gospodarczych, ogrodzeń, studzien, kapitalne remonty budynków zażybywanych i t. p.

Działalność naszego Towarzystwa w dziedzinie budownictwa należy ocenić nie tylko według wykazu ilościowego, ale należy też brać pod uwagę skutki moralnego oddziaływania na gromady, które, pod naszym wpływem, będąc się z bierności, podciągają w zapałach i zaczynają realizować pogrzebane, zdawało się, nadzieje, co do możliwości wyjścia z beznadziejnej nieraz, w stosunku do zamierzonej budowy, sytuacji.

Rzecz zrozumiała, że do zbudowania pozostało wiele, wstarczy wspomnieć, że mamy 2.046 sal o powierzchni do 30 m²; sale te muszą ulec likwidacji. Musimy zbudować około 3.000 sal dla 200.000 do 300.000 dzieci (Centralny Okrąg Przemysłowy — zwiększy znacznie potrzeby).

W zakresie pomocy naukowych za sumę 50.000 zł zaopatrzyliśmy 562 szkoły w biblioteki szkolne — razem 21.560 książek (508 szkół I stopnia w biblioteki 35 tomowe), 54 szkoły III stopnia (m. Lwów) w biblioteki 70 tomowe.

Biblioteki zostały technicznie całkowicie przygotowane do wypożyczenia.

Należy zaznaczyć, że większość podarowanych bibliotek stanowi w ogóle zaczątek czytelnictwa dzieci w szkole.

Ponadto 189 szkół otrzymało mapy ścienne, a 5165 szkół otrzymało komplety (16 sztuk) obrazków historycznych.

Sprawa pomocy naukowych — to nie tylko ułatwienie okazywane szkole w realizowaniu programu, to także propaganda działalności Towarzystwa wśród tych szkół, które naszej pomocy w dziedzinie budowlanej nie będą potrzebowały, a które wymagają pewnej podniety, by utrzymać się w swej działalności materialnej na rzecz Towarzystwa.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że za okres naszej działalności (4 lata) przebudowaliśmy w Okręgu z własnych sum — 1.276.400 zł — to uznając tę sumę jako 10—15% ogólnej sumy przebudowanej — należy stwierdzić, że byliśmy tym Towarzystwem, które ruszyło zamierzający ruch budowlany w szkolnictwie i to z takim skutkiem, że na rok 1938 przewiduje się budowę 624 budynków szkolnych o 2075 salach na ogólną sumę kosztorysową 11.715.214. Samorząd żąda pomocy ze strony Towarzystwa w wysokości 3.111.300 zł, a Okrąg nasz dysponuje na rok 1938 sumą 425.000 zł. Jest to zbyt duża rozbieżność żądań i możliwości i dlatego jest rzeczą konieczną, by budżet Państwa przychodził w tej sprawie z wydatną pomocą Towarzystwu, które samo nie zdoła całkowicie rozwiązać narastających potrzeb.

Mamy nadzieję, że zwolnienie gmin od wypłaty dodatku mieszkaniowego nauczycielstwa szkół powszechnych (w naszym okręgu na r. 1938/39 suma ta wyniesie 940.000 zł) przyczyni się także w znacznej części do lepszego rozwiązania w przyszłości sprawy budowy szkół (sprawa budowy mieszkań dla nauczycieli — ulegnie wg. naszych przewidywań zahamowaniu, gdyż już obecnie gminy wycofują się z kosztorysów na budowę mieszkań nauczycielskich).

Jako plan pracy na rok 1938 Okrąg ustala:

- 1) wzmocnienie struktury organizacyjnej,
- 2) dalsze wciąganie młodzieży szkół średnich do współpracy i współdziałania w sprawach Towarzystwa,
- 3) ułatwienie garnizonom wojskowym wzięcia pod swą opiekę niezamożnych szkół powszechnych,
- 4) zdobycie większej jeszcze ilości członków dożywnych,
- 5) zwiększenie sprzedaży materiałów wartościowych,

- 6) uporządkowanie akcji planowego budowania szkół i wcześniejsze przygotowanie sezonu budowlanego,
- 7) zaopatrzenie szkół I stopnia — przy pomocy władz szkolnych — w konieczne pomoce naukowe,
- 8) podjęcie próby rozwiązania sprawy budowy szkół powszechnych w powstającym Centralnym Okręgu Przemysłowym.

Okrąg pomorski.

Nowo powstały Okrąg pomorski przewiduje w roku 1938 otoczenie specjalną troską Wybrzeża, oraz pogranicza, uwzględniając na tych terenach 11 punktów. Miejscowości, które przystąpiły na tym odcinku do budowy szkół, zaliczyć należy do bardzo niezamożnych, dlatego też pomoc finansowa Towarzystwa musi znacznie wykroczyć poza granice norm ustalonych w Instrukcji. Budowa szkół przewidzianych w planie jest jednak konieczna, ze względów ogólnopaństwowych.

Zarząd Komitetu Okręgowego w Toruniu w czasie swego krótkiego urzędowania mógł stwierdzić, że potrzeby budowlane w szkolnictwie wielkiego Pomorza są ogromne. To też nie dysponując większymi funduszami, zmuszony jest pozostawiać bez uwzględnienia liczne wnioski o poparcie budowy szkół powszechnych, co nie powinno mieć miejsca.

Zarząd Komitetu Okręgowego liczy na znaczne zwiększenie subwencji ze strony Zarządu Głównego.

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa w roku 1937 na terenie dzisiejszego Okręgu pomorskiego znajduje się w sprawozdaniu Komitetu Okr. poznańskiego, a częściowo warszawskiego.

Okrąg poznański.

Sprawozdanie za rok ubiegły Zarządu Komitetu Okręgowego daje pogląd na całokształt działalności na terenie dwóch województw, wchodzących w skład dawnego Okręgu poznańskiego, a więc woj. poznańskiego i pomorskiego, jakkolwiek w obecnej

chwili każde z tych województw stanowi osobny Okrąg, a praca w Okrągu poznańskim odbywa się na nowo zakreślonym obszarze. Rok ubiegły wykazał dalszy wzrost popularności naszego Towarzystwa, coraz lepsze zrozumienie jego potrzeb i zadań. Zarząd Komitetu Okręgowego mógł niejednokrotnie przy aktach poświęcenia rozmaitych budynków szkolnych stwierdzić zapał, z jakim ludność odnosi się do akcji realizowania wielkiego planu budowy publicznych szkół powszechnych. Również stanowisko władz wojсковych oraz duchowieństwa było nawskroś przychylnie. Ogólna, acz nieznaczna, w ubiegłym roku poprawa warunków gospodarczych sprzyjała ofiarności społecznej, zwłaszcza w czasie Tygodnia Szkoły Powszechnej. Mimo pewne, nawet znaczne, ubytki składek członkowskich i uczestników zwiększył się ogólny dochód, a co za tym idzie, wzmożła się również akcja w zakresie budowy szkół.

Stan ilości Kół i członków zwyczajnych utrzymał się mniej więcej na poziomie zeszłorocznym. W dniu 31 grudnia 1937 r. było w Okręgu 1508 Kół i 22468 członków zwyczajnych.

Stan Kół Uczestników przy zamknięciu sprawozdawczego roku wykazywał 2543 Kola. Ogólna liczba Uczestników wzrosła w tym roku o 9047 Uczestników i wynosiła 199692.

Czysty dochód w r. 1937 wynosił 285.509,42 zł. Kwota ta jest wyższa od zeszłorocznej o 40.746,75 zł. Najwyższą kwotę w czystym dochodzie stanowił wpływ z Tygodnia Szkoły Powszechnej w wysokości 107.123,83 zł, wyższy od zeszłorocznego o 26.700,37 zł.

W zakresie budowy szkół panował w Okręgu dzięki celowej akcji Zarządu Komitetu Okręgowego w ubiegłym roku znacznie wzmożony ruch budowlany. Ze zgłoszonych w ciągu roku 70 projektów budowy doszła do skutku 38 obiektów do skutku i to w 29 gminach wiejskich i 9 miejskich. Wykończonych w dniu 31. 12. 1937 r. izb lekcyjnych było 73, rozpoczętych 88 izb, czyli ogółem budowano 161 izb, poza niezbędnymi przybocznymi ubikacjami w szkołach i mieszkaniami dla nauczycieli.

Wyplacona ogólna kwota pożyczek i zasiłków w 1937 r. przeznaczona na budowę szkół, wynosiła 370.500 zł. W szcze-

głowości udzielono pożyczek w kwocie 346.500 zł, zasiłków w kwocie 24.000 zł. Przy ustalaniu wysokości pożyczek Zarząd Komitetu Okręgowego starał się nie przekraczać granicy 25% ogólnych kosztów budowy, jakkolwiek wielka ilość gmin domagała się znacznie większego nieraz poparcia, ażeby móc się w ogóle budowy podjąć. Zarząd wyjątkowo traktował tylko niektóre gminy na Pomorzu i gminy w powiatach pogranicznych wzdłuż granicy polsko-niemieckiej, których gospodarze położenie jest przeważnie bardzo trudne, a zapotrzebowanie coraz większe, udzielając im też większego poparcia, gdy zachodziła istotna potrzeba.

Zarząd Komitetu Okręgowego zaopatrzył również w ubiegłym roku szereg szkół w pomoce naukowe, jak mapy geograficzne, obrazy do nauki historii, geografii i przyrody oraz szafki z narzędziami do robót praktycznych, których ogólny koszt wynosił 18.509,44 zł.

Zamykając niniejszym sprawozdaniem dotychczasową blisko pięcioletnią działalność na byłym terenie Okręgu, Zarząd Komitetu Okręgowego uważa za wskazane, przytoczyć na tym miejscu kilka najpoważniejszych danych z wyników pracy w Okręgu także z całego dotychczasowego okresu czasu.

Na poparcie budowy szkół w tym stosunkowo krótkim okresie zużyto w Okręgu poznańskim 1.073.500 zł. Samorządom terytorialnym w województwie poznańskim udzielono 388.500 zł. pożyczek i 138.200 zł zasiłków czyli razem wyplacono kwotę 526.700 zł, na Pomorzu 463.000 zł pożyczek i 83.800 zł zasiłków, czyli razem 546.800 zł, a więc blisko 20.000 zł więcej niż gminom w województwie poznańskim.

Ogółem poparło Towarzystwo na dawnym terenie Okręgu budowę 277 izb lekcyjnych. Z nich należy 140 do szkół w woj. poznańskim, a 137 do szkół na Pomorzu. Akcję zaopatrywania szkół w pomoce naukowe poparto w tymże czasie kwotą 93.735,44 zł, ujmując ją w ostatnim roku planowo według niezbędniejszych potrzeb w szkołach.

W roku 1938 Zarząd Komitetu Okręgowego zamierza przede wszystkim wzmocnić działalność w zakresie finansowym, by osiągnąć co najmniej preliminowane dochody w ogólnej kwocie 446.397,09

zł. Z kwoty tej zamierza udzielić gminom 335.000 zł pożyczek i 7.000 zł zasiłków czyli ogółem wypłacić 342.000 zł na poparcie 49 realnych obiektów oraz zakupić pomoce szkolne w kwocie 28.500 zł.

Przy rozdziale kredytów budowlanych oraz pomocy naukowych Zarząd Komitetu Okręgowego weźmie pod uwagę w tym roku przede wszystkim szkoły w niezamożnych gminach nadgranicznych, które dotychczas z poparcia Towarzystwa korzystały niewiele, a których zapotrzebowania zasługują na specjalną uwagę.

Następnie Zarząd postanowił:

1. podzielić dotychczasowe wielopowiatowe obwody na jednopowiatowe,
2. dążyć do rozwinięcia intensywniejszej opieki nad wszelkimi komórkami w terenie,
3. zwracać stale uwagę na systematyczne i regularne zbieranie 1-groszowych miesięcznych składek uczestników,
4. rozwinąć szerszą akcję w kierunku pozyskania między innymi wszystkich możliwie związków samorządowych na członków dożywońców,
5. powiększyć akcję zbiórkową w czasie 5 Tygodnia Szkoły Powsz.

Okrąg śląski.

W 1937 r. Zarząd Komitetu Okręgowego w dalszym ciągu realizował program prac zakreślonych w latach ubiegłych. Wobec tego, że na terenie województwa śląskiego cały ciężar budowy szkół powszechnych spoczywa wyłącznie na Skarbie Śląskim i samorządach, Towarzystwo ogranicza się w swej działalności do zaopatrywania szkół powszechnych w urządzenia szkolne i pomoce naukowe, co zgodne jest z zadaniami T-wa, zakreślonymi w statucie.

Z uwagi na wzrastającą z roku na rok ilość szkół powszechnych i wymagania, wynikające z nowego programu nauczania, zadania T-wa w kierunku zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne, a szczególnie w pomoce naukowe zwiększają się stale, powodując konieczność możliwie wydatnego zwiększenia zasobów materialnych.

Do osiągnięcia tego celu zmierzał Zarząd Komitetu Okręgowego przez przeprowadzanie, zwłaszcza w okresie „Tygodnia Szkoły Powszechnej”, systematycznej propagandy celów i zadań Towarzystwa, zarówno wśród starszego społeczeństwa, jak i wśród młodzieży szkolnej, zachęcając do wstępowania w poczet członków względnie uczestników T-wa.

Po kilkuletniej pracy w Komitecie Okręgowym T-wa w Katowicach ustąpili z Zarządu w roku sprawozdawczym z powodu służbowego przeniesienia poza teren województwa śląskiego pp.:
Dr Tadeusz Kupczyński — Prezes Komitetu Okręgowego,
z dniem 2 października 1937 r.,

Dr Tadeusz Jarosz — członek Zarządu Komitetu Okręgowego, z dniem 15 października 1937 r.

Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w kierunku zjednywania członków i uczestników wykazują dalszy wzrost.

Wpływy gotówkowe Komitetu Okręgowego wyniosły w okresie sprawozdawczym 97.006.63 zł.

Komitet Okręgowy dostarczył szkołom powszechnym w 1937 r.:

- 9 dużych i dwa małe komplety narzędzi do pracowni robót ręcznych,
- 9 dużych i dwa małe komplety urządzeń do pracowni robót ręcznych,
- 125 szafek z narzędziami do pracowni robót ręcznych dla szkół I stopnia,
- 125 strugnic dwuosobowych dla szkół I stopnia,
- 40 radiodbiorników sieciowych typu „Echo” 126 Z, 20 radiodbiorników bateryjnych typu „Echo” (wraz z wszystkimi urządzeniami), 7 radiodbiorników dla świetlic szkolnych

typu „Echo” 126 Z, 547 map województwa śląskiego i ziem zachodnich (wydawnictwo Instytutu Śląskiego w Katowicach), 19 kompletów obrazów Szalaya w ogólnej ilości 790 obrazów, ilustrujących architekturę i sztukę, krajobrazy, ludzi i pracę, 12 kompletów do gier i zabaw, 44 kompletów narzędzi ogrodniczych każdy po 39 sztuk różnych narzędzi, urządzenie jednej pracowni geograficznej i urzędnika i pomoce naukowe dla 6 szkół specjalnych — na łączną kwotę 87.425.55 zł.

Plan zaopatrzenia szkół w 1938 r. obejmuje dostarczenie: 261 kompletów lektury uzupełniającej dla klas VIII, lektury uzupełniającej dla wszystkich szkół I i II stopnia org., 12 pracowni robót ręcznych, 230 map województwa śląskiego i ziem zachodnich, 46 kompletów „Ilustracji Szkolnej”, 4 pracowni geograficznych, materiałów na kursy wyrobów pomocy naukowych, 75 kompletów narzędzi ogrodniczych, urządzenie i pomoce naukowe dla szkół specjalnych — na łączną kwotę 123.000 złotych.

Plan zakupu pomocy naukowych z funduszy Towarzystwa jest skoordynowany z budżetem województwa śląskiego oraz Wolnych Kuksów. Rozdział urzędzeń idzie w kierunku tworzenia ośrodków wzorowych (pracownie robót, prac. geogr.), z drugiej zaś strony w kierunku masowego zaspakajania naszych szkół i propagowania również w ten sposób celów T-wa (lektura dla szkół I i II stopnia).

Uwzględniono w dalszym etapie zaopatrzenia w pomoce naukowe szkół specjalnych. Przewidziano poważniejszą kwotę do rozdziału przez Zarząd Komitetu Okręgowego celem zaopatrzenia indywidualnego potrzeb szkół, zasługujących na to, ewentualnie na udzielenie pożyczek komitetom lokalnym. Szczegółowy plan podziału powyższych kwot, względnie urzędzeń na poszczególne obwody i szkoły dokonany zostanie w terminie późniejszym w związku z planem zaopatrzenia szkół z Funduszu Wolnych Kuksów oraz z budżetu województwa.

W zakresie organizacyjnym Komitet Okręgowy zamierza w 1938 r. rozbudować sieć Kół T-wa oraz Kół Uczestników tak, by objąć nimi stopniowo całą młodzież uczącą się w szkołach ślą-

skich. Możliwości terenu pozwolą również podnieść znacznie liczbę członków dożywotnich, których będzie można pozyskać w sferach przemysłowych oraz w wielu zarządach gmin, które korzystają przede wszystkim z pomocy T-wa. Wzmocnienie tęża prac organizacyjnych pozwoli niewątpliwie zwiększyć wydatnie w roku 1938 wpływy gotówkowe, szczególnie w okresie „Tygodnia Szkoły Powszechnej”.

Okrag warszawski.

Rok 1937 zapisze się w historii Komitetu Okręgowego Warszawskiego, jako rok dobry i to zarówno w zakresie organizacyjnym, jak i budowlanym i finansowym.

W zakresie organizacyjnym na podkreślenie zasługuje fakt, że w roku sprawozdawczym ostatecznie zorganizowano i sprawowano opiekę nad Kołami. Lustracja Kół odbywała się we wszystkich obwodach. Liczba członków zwyczajnych wzrosła w ciągu roku 1937 o 5960 osób i na 1 stycznia 1938 r. wynosiła 63.103 osoby. Wydatnie wzrosła również liczba uczestników Towarzystwa, rekrutujących się z młodzieży szkolnej. Wzrost ten wyraża się liczbą 104.550 osób. Ogólna liczba uczestników w dniu 1 stycznia 1938 r. wynosiła 262.417 osób, co stanowi 26,2% ogółu młodzieży szkolnej w okręgu. Liczba członków w r. 1937 wzrosła o 80 i wynosiła na 1 stycznia 1938 r. — 415.

Należy z uznaniem podkreślić sprawną i na ogół owocną działalność Komitetu Obwodowych, ujawnioną w roku sprawozdawczym w zakresie opieki nad Kołami, akcji budowlanej oraz w IV Tygodniu Szkoły Powszechnej.

Akcja budowlana w roku 1937 przybrała rozmiary bardzo rozległe. Zarząd Komitetu Okręgowego nie był w stanie przyjąć z pomocą finansową wszystkim gminom, które się zwracały o pożyczkę, choć spełniły wszystkie warunki, przewidziane w instrukcji o przyznawaniu pożyczek. Przeszło 100 podań, zasługujących na uwzględnienie, Zarząd Komitetu Okręgowego zmuszony był załatwić odmownie z powodu braku wystarczających funduszy.

W roku sprawozdawczym Zarząd przyznał gminom 659.200 zł w postaci długoterminowych bezprocentowych pożyczek na budowę 134 szkół. Kontynuowano nadto roboty przy budowie 32 szkół z pomocą pożyczek, udzielonych w roku 1936. Z sumy przyznanej w roku 1937, do dnia 31 grudnia 1937 r. wypłacono 564.450 zł. W roku 1937 wypłacono nadto 110.000 zł tytułem pożyczek, przyznanych w r. 1936. Ogółem w r. 1937 wypłacono 674.450 zł. Wypłata reszty pożyczek, przyznanych w r. 1937, nastąpi w r. 1938 po wykończeniu przez gminy robót, zastrzeżonych przy udzielaniu pożyczek. Nadto za zezwoleniem Zarządu Głównego Zarząd Komitetu Okręgowego przyznał w drodze wyjątku 2.000 zł bezzwrotnego zasiłku na budowę szkoły powszechnej w Szyszkowie, pow. wieluński (na pograniczu niemieckim).

Wysokość udzielanych gminom pożyczek wynosiła, podobnie, jak w latach ubiegłych, do 2.000 zł na budowę jednej izby lekcyjnej, co stanowi około 25% kosztów budowy.

Przy repartycji funduszy Zarząd Komitetu Okręgowego zgodnie z planem pracy na rok 1938 wydatniejszej pomocy udzielił gminom, położonym na pograniczu mazurskim w powiatach mławskim i przasnyskim, które pod względem budownictwa szkolnego stoją bodaj na najniższym poziomie. Stwierdził to osobiście Pan Prezes Komitetu Okręgowego podczas licznych wizytacji szkół w tych powiatach.

Wyniki akcji budowlanej w r. 1937 są znacznie lepsze od osiągniętych w r. 1936, a mianowicie:

	budynków szkolnych	izb lekcyjnych	mieszkań dla nauczycieli
wykończono i oddano do użytku	109	371	85
wykonano w stanie surowym	58	241	67
Razem	167	612	152

Wyniki te należy uznać za zupełnie zadowalające.

Osiągnięcie tak dobrych wyników w roku sprawozdawczym tłumaczy się następującymi okolicznościami:

1) Prezes Komitetu Okręgowego Pan Kurator Ambroziewicz podczas swych licznych wyjazdów przy każdej okazji zwracał budowę, zachęcał do wysiłków, wytykał zaniedbania, wyróżniał zasłużonych w tej dziedzinie, porozumiewał się z Panami Wojewodami i Starostami. Dzięki temu nadzór nad budową szkół zarówno ze strony samorządowych władz nadzorczych, jak i Komitetów Obwodowych, był w r. 1937 na ogół dobrze zorganizowany i faktycznie sprawowany. To też większe w tym względzie zaniedbania należą do wyjątków.

2) W r. 1937 Zarząd Komitetu Okręgowego ostatnią ratę pożyczki wypłacał z reguły po wykonaniu przez gminę zastrzeżonego zakresu robót, potwierdzonym przez Kierownictwo szkoły.

Ludność, zwłaszcza wiejska, odnosi się do akcji budowy szkół z dużym zrozumieniem jej znaczenia, ofiarnie i z zapałem, nie szczędząc trudu, często w rozmiarach nieoczekiwanych (szarwark, ofiary w gotówce, w materiałach budowlanych).

W roku 1937 Zarząd Komitetu Okręgowego wypłacił 41.949 zł 42 gr, tytułem zasiłków na urządzenia szkolne i pomoce naukowe. Zasiłki te były przyznawane tylko w wypadkach wyjątkowej potrzeby.

Wydatniejszego zasiłku na urządzenie wewnętrzne Zarząd udzielił szkole powszechnej im. Marszałka J. Piłsudskiego w Sulejówku, a to z uwagi na charakter osiedla, upamiętnionego pobytem Wielkiego Marszałka. Szkoła ta, pomyślana jako pomnik ku czci Marszałka, a wzniesiona z pomocą pieniężną Towarzystwa w latach 1936 i 1937 w pobliżu Dworku Marszałka, otrzymała specjalne urządzenia wewnętrzne proj. art. p. F. Potyńskiej, które jest wyrazem kultu, żywnego dla Postaci Pierwszego Marszałka Polski.

W zakresie finansowym osiągnięto następujące wyniki.

Dochody wyniosły sumę zł 983.177 gr 02. Budżet wykonano w 99,82%. W poprzednim okresie budżetowym dochody wyniosły sumę zł 835.727.31, a zatem w ciągu roku 1937 dochody wzrosły o zł 147.449.71, t. j. o 17,7%.

W planie pracy na rok 1938 Zarząd Komitetu Okręgowego przewiduje:

a) w zakresie organizacyjnym:

- 1) prowadzenie stałej i systematycznej akcji propagandowej przy pomocy prasy, kina i radia,
- 2) sprawowanie opieki nad Kołami istniejącymi i organizowanie nowych Kół — w pierwszym rzędzie na terenach poza szkolnych,
- 3) ożywienie pracy Kół, czynnych przy szkołach średnich,
- 4) objęcie Szkolnymi Kołami Uczestników możliwie wszystkiej młodzieży szkolnej, a zwłaszcza w szkołach średnich,
- 5) zjednywanie nowych członków — zwyczajnych i dożywnotnich,
- 6) należyte zorganizowanie i przeprowadzenie V Tygodnia Szkoły Powszechnej;

b) w zakresie budowlanym:

wykończenie wszystkich budynków, wykonanych w stanie surowym i nakrytych dachem.

W pierwszych latach swej działalności Zarząd Komitetu Okręgowego celem pobudzenia ruchu budowlanego udzielał gminom pożyczek przede wszystkim na rozpoczęcie budowy. W następnych latach pożyczki były udzielane zarówno na rozpoczęcie budowy, jak i na wykończenie szkół rozpoczętych. Atoli ruch budowlany i zapotrzebowanie na pożyczki ze strony gmin w latach 1936—1937 przybrały tak wielkie rozmiary, że Zarząd Komitetu Okręgowego ogromną większość podań musiał z konieczności załatwić odmownie, a to wywoływało niezadowolenie gmin i utrudniało organom Towarzystwa pracę organizacyjną i propagandową.

Wobec tego Zarząd Komitetu Okręgowego postanowił, iż poczynszy od r. 1938 udzielać będzie pożyczek w zasadzie tylko na wykończenie budynków, wzniesionych w stanie surowym i nakrytych dachem.

c) w zakresie zaopatrywania szkół w pomoce naukowe i urządzenia:

zaopatrzenie około 200 szkół I stopnia w niezbędne przedmioty, objęte „Wykazem pomocy i przyborów szkolnych w szkole pierwszego stopnia”, zamieszczonym w publikacji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego p. t. „Publiczne szkoły powszechne pierwszego stopnia. Teren, budynki, sprzęty 1937 r.”.

d) w zakresie finansowym:

— osiągnięcie 1.185.000 złotych, zamieszczonych w preliminarzu budżetowym, który w stosunku do budżetu na rok 1937 wykazuje wzrost o 20,3%. Osiągnięcie tej sumy wydaje się realne, choć obszar okręgu od 1 stycznia 1938 r. zmniejszył się o 7 powiatów.

Okrąg wileński.

Ocena działalności Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych na terenie Wileńskiego Komitetu Okręgowego za rok 1937 przedstawia się w rzucie ogólnym następująco:

- a) ilość Kół w okręgu uległa dalszemu, nieznacznemu obniżeniu, — wzmożła się jednak ich prężność organizacyjna,
- b) ilość członków zwyczajnych nieznacznie wzrosła i chociaż jest to objawem pomyślnym, zauważyć należy, że istnieją w tym kierunku jeszcze duże, niewyżytkane możliwości,
- c) ilość członków dożywnotnych — według dotychczasowych niepełnych danych statystycznych — wzrosła o 9 osób, są jednakże sygnały z terenu, że przeprowadzona w tym kierunku akcja przez Zarząd Komitetu Okręgowego dała znacznie lepsze rezultaty. Inormują o tym sprawozdania Komitetów Obwodowych, które często zawierają wzmianki, iż wszystkie Zarządy Gmin na danym terenie zgłosiły akces na członka dożywnotnego,

- d) ilość Kół Uczestników i liczba członków tychże wzrosła dość znacznie, jednakże i to zagadnienie daje jeszcze duże możliwości realizacyjne.

Całokształt omawianych zagadnień przedstawiał się w roku sprawozdawczym lepiej, niż w latach ubiegłych, jednak nie można tego stanu rzeczy uznać za zadowalający. W pełni pozytywnie należy ocenić wysiłek organizacyjny włożony w IV Tydzień Szkoły Powszechnej, który pozwolił osiągnąć wpływy wyższe o blisko 40% w porównaniu z rokiem 1936.

Z tych właśnie względów Zarząd Komitetu Okręgowego ustalił dla obwodów na rok 1938 następujące wytyczne:

1. Wzmocnić kontakt z Kołami przez:
 - a) wyzyskanie zjazdów nauczycielskich lub zebrań zespołów konferencyjnych,
 - b) bezpośrednią współpracę z PP. Inspektorami Szkolnymi,
 - c) wyjazdy w teren członków Zarządów Komitetów Obwodowych lub osób upoważnionych (przeprowadzanie lustracji, instruowanie),
2. Sporządzić terminarz czynności, przewidzianych przez Instrukcję Zarządu Głównego i stosować się ściśle do niego, żądając tego samego od Kół. Chodzi tu głównie o nadsyłanie do Komitetu Okręgowego następujących danych:
 - a) do 1. XI. każdego roku nadesłać wnioski w sprawie planu budowl.,
 - b) do 31. XII. — sprawozdanie z wykonania robót budowlanych w ubiegłym sezonie budowlanym,
 - c) do końca lutego —
 - 1) sprawozdanie roczne i plan pracy na rok następny,
 - 2) protokół Ogólnego Zgromadzenia Komitetu Obwodowego.
 - d) do dnia 20 października — sprawozdanie z Tygodnia Szkół Powsz. wraz z niesprzedanym materiałem wartościowym z Tyg. Szkoły.
3. Stale dążyć do rozszerzania znajomości celów i zadań T-wa wśród najszerszych warstw społeczeństwa, wykazywać istot-

ne potrzeby szkolnictwa powszechnego w zakresie budownictwa oraz zaopatrzenia w pomoce naukowe oraz zabiegać o zwiększenie wpływów za materiały wartościowe, znaczniki na świadectwa szkolne oraz członków dożywczych i zwyczajnych.

4. Postawić sobie jako jeden z bardzo ważnych celów w bieżącym roku szkolnym — należyte zmontowanie przygotowań do V Tygodnia Szkoły Powszechnej i uzyskanie możliwie najlepszych wyników propagandowych jak i materialnych.
5. Zabiegać w Wydziałach Powiatowych o dopilnowanie, by przypadające w tym roku raty udzielonych przez Towarzystwo pożyczek na budowę szkół były we właściwych terminach spłacane (tym bardziej, że dodatek mieszkaniowy dla nauczycieli obejmuje Skarb Państwa). Gminy nie będą mogły liczyć na pomoc, o ile nie wywiążą się ze swych zobowiązań w odpowiednim czasie.
6. Pamiętać, iż w przyszłym roku budżetowym Zarząd Komitetu Okręgowego, opierając się na odpowiedniej uchwale, przy przyznaniu dotacji Obwodom, będzie brał pod uwagę ich wysiłek organizacyjny oraz uzyskane wyniki.

Poza powyższymi wskazaniami ustalono również zakres prac przygotowawczych do należytego zorganizowania V Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Zarząd Komitetu Okręgowego w Wilnie wierzy, że zrealizowanie powyższych wskazań pozwoli uzyskać w pełni należyte zrozumienie celów Towarzystwa wśród tutejszego społeczeństwa i da w rezultacie znacznie większe wpływy w r. 1938 niż sprawozdawczym. Zrealizowanie ostatniego zagadnienia jest koniecznością, umożliwiającą pełne wykonanie planu budowlanego, który zamyka się w roku 1938 pomocą Towarzystwa w sumie zł 360.000 (w czym 24.500 zł na pomoce naukowe i biblioteki szkolne). Pomoc ta mimo wybudowania stu szkół Marszałka Piłsudskiego w województwie wileńskim i trwającej budowy stu szkół w wojew. nowogródzkim obejmuje najniezbędniejsze potrzeby i jest daleką od ich pełnego zaspokojenia w chwili bieżącej, gdyż na terenie

Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego jeszcze przeszło 60% szkół powszechnych mieści się w budynkach wynajętych, nie zawsze odpowiednich dla celów szkolnych.

Okrąg wołyński.

Komitet Okręgowy Wołyński w dniu 31. XII. 1937 r. posiadał 667 Kół z liczbą 12.443 członków zwyczajnych, oraz 479 szkolnych Kół Uczestników z liczbą 50.616 członków uczestników rekrutujących się wyłącznie z młodzieży szkół powszechnych — w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił wzrost o 91 Kół Uczestników oraz 26.265 uczestników.

W ciągu roku 1937 wykończono przy pomocy finansowej T-wa 91 budynków szkolnych w tym 69 mieszkań nauczycielskich; na tę akcję Okrąg wypłacił długoterminowych pożyczek 210.200 zł oraz bezzwrotnych zasiłków zł 13.500.

W roku bieżącym przy pomocy finansowej Komitetu Okręgowego projektuje się wykończyć 41 budynków o 108 izbach lekcyjnych oraz 38 mieszkań nauczycielskich — z działu B będzie prowadzona dalsza budowa 33 budynków szkolnych o 103 izbach szkolnych i 20 mieszkaniach nauczycielskich i z działu C zostaną rozpoczęte nowe budy 65 budynków o 202 izbach szkolnych i 52 mieszkaniach nauczycielskich. Na tę akcję Okrąg przeznaczył w formie długoterminowych pożyczek zł 283.500 i bezzwrotnych zasiłków zł 31.350.

W roku sprawozdawczym 1937 Zarząd Komitetu Okręgowego zapoczątkował akcję subwencjonowania kursów nauczycielskich wyrobu pomocy naukowych, organizowanych przez P. P. Inspektorów Szkolnych oraz przyznawał niewielkie kwoty na skompletowanie kilkudziesięciu szafek do robót ręcznych.

Wzorem lat ubiegłych Zarząd Okręgu systematycznie zaopatruje szkoły w sprzęt gimnastyczny, które mają odpowiednie sale do przeprowadzania ćwiczeń cielesnych przy wykorzystaniu tego sprzętu. W roku 1937 nabyto 40 drabinek podwójnych, 8 ławeczek, 11 skrzyń szwedzkich, 12 materaców skórzanych oraz 4 koły za sumę 4.600 zł.

Towarzystwo jest obecnie popularną już organizacją społeczną na terenie Wołynia, gdyż dzięki swej produktywnej działalności zyskało wiele przychylności i zrozumienia wśród najszerszych warstw społeczeństwa oraz czynne poparcie dla swej akcji.

Dowodem tego są wyniki finansowe, jakie zostały osiągnięte z IV Tygodnia Szkoły Powszechnej, gdyż zamiast preliminowanych zł 25.000 osiągnięto rzeczywiście 45.072,90 zł, niektóre Komitety Obwodowe powiększyły swoje wpływy ponad 100%; przyczyną tego zjawiska było energiczne działanie poszczególnych Zarządów Komitetów Obwodowych oraz wczesna jego organizacja. Należy nadmienić, że wg. zestawień Zarządu Głównego T-wa, Wołyński Komitet IV. Tygodnia Szkoły Powszechnej zajął I-sze miejsce w Polsce, gdyż uzyskał wzrost wpłat w porównaniu z ubiegłym rokiem o 74%, gdy przeciętna wzrostu w Polsce wynosi 34% — Zarząd Komitetu Okręgowego apeluje do swych Komitetów Obwodowych, aby z V. Tygodnia Szkoły Powszechnej uzyskać preliminowane 50.000 zł.

Dochody Zarządu Komitetu Okręgowego zamknięto sumą złotych 368.931,62. Wydatki administracyjne Komitetu Okręgowego i Komitetów Obwodowych stanowiły 1,86% w wszystkich dochodów za rok sprawozdawczy.

W planie pracy na rok 1938 przewiduje się: w pierwszym rządzie nadal intensywnie subwencjonować akcję budowy szkół, oraz przystąpić do planowego zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Projekt ten zostanie zrealizowany w ciągu 3-ch najbliższych lat. W roku bieżącym zostaną szkoły zaopatrzone w szafki z narzędziami i mapy, w II-gim roku nastąpi kompletowanie bibliotek szkolnych, w III-cim roku zaopatrywanie szkół w przyrządy oraz tablice do nauki przyrody. Na tę akcję złoży się fundusze uzyskane z Ministerstwa W. R. i O. P. w formie subwencji, wpłaty szkół zamawiających pomoce oraz fundusze Komitetu Okręgowego przeznaczone na ten cel w budżecie Okręgu.

W pracy zaś organizacyjnej T-wa na terenie Okręgu postanowiono:

- 1) nie ustawać w pracy nad zainteresowaniem najszerszych warstw społeczeństwa sprawami Towarzystwa,
- 2) przystąpić do organizowania nowych Kół T-wa przede wszystkim przy gromadach wiejskich,
- 3) pozyskać w roku bieżącym wszystkie Zarządy Gminne, Wydziały Powiatowe oraz instytucje finansowe komunalne w charakterze członków dożywotnich T-wa,
- 4) zainteresować akcją T-wa szkoły średnie, rolnicze oraz wiejskie organizacje młodzieżowe.

Koło Centralne.

Koło Centralne w r. 1937 powiększyło liczbę członków o 4, dochodząc do ogólnej liczby 385 członków. Koło uzyskało w roku sprawozdawczym ze sprzedaży materiałów wartościowych 628 zł, z tytułu wpłat za dyplomy członków dożywotnich 55 zł, z ofiar i innych wpływów 1.084 zł 11 gr. co razem z innymi drobnymi kwotami stanowiło w dochodach 1865 zł 34 gr.

Członkowie Koła uczestniczyli w pracach stołecznych komórek organizacyjnych Towarzystwa, w szczególności zaś w pracach IV Tygodnia Szkoły Powszechnej.

2. SPRAWOZDANIE FINANSOWE.

Zamknięcie rachunkowe, wykonanie preliminarza Zarządu Głównego, dochody i rozchody Komitetów Okręgowych za r. 1937, bilans Towarzystwa za r. 1937, dochody i rozchody Zarządu Głównego i Komitetów Okręgowych za czas od 1. VII. 1933 r. — 31. XII. 1937 r.

**Bilans Zarządu
Towarzystwa Popierania Budowy
za rok**

Tablica Nr. 14.

Stanczynny

MAJĄTEK STAŁY:			
Ruchomości		2,514.60	
MAJĄTEK PŁYNNY:			
Środki płatnicze:			
Gotówka w kasie i w P. K. O.	652.574,97		
Papiery procentowe	<u>128.452,38</u>	781,027,35	
Dłużnicy:			
Kolo Centralne	42 625,47		
Komitet Okr. w Brześciu n/B.	75.642,63		
" " " Katowicach	118.390,94		
" " " Krakowie	240.373,47		
" " " Lublinie	111.776,68		
" " " Lwowie	168.427,62		
" " " Poznaniu	172.807,98		
" " " Równem	96.553,92		
" " " Warszawie	218.851,36		
" " " Wilnie	<u>166.655,72</u>	1,412,105,79	
Rozrachunki międzyokresowe		1,181,26	
Sumy do wyjaśnienia		320,75	
Remanenty:			
nalepki na podręczniki	232,11		
cegielki	1,665,42		
dypłomy	1,830,70		
legitymacje	244,86		
" uczestników	6,973,25		
znaczkę składkowe	334,95		
znaczkę na świad. szkol.	3,759,38		
wywieszki	<u>456,57</u>	15,497,24	
		2,212,646,99	
Komitety Okręgowe za wywieszki w rozsprzedaży	852,049,44		
Księgarnie na nalepki na podr. szkol.	19,105,50		
Urzędy poczt. za nalepki na podr. szk.	<u>200,996,45</u>	1,072,151,39	
		3,284,798,38	

**Głównego
Publicznych Szkół Powszechnych
1937.**

Stan bierny

FUNDUSZE

Fundusz Zarządu Głównego:			
Saldo z roku 1936	2,270,525,37		
Odpisano w roku 1937	<u>381,255,01</u>	1,889,270,36	

ZOBOWIĄZANIA:

Wierzyciele:

Ministerstwo Poczty i Telegrafów	5,000,—	
Sumy do wyjaśnienia	35,—	
Rozrachunki międzyokresowe	1,989,91	

Nadwyżka

316.351,72

Wywieszki w rozsprzedaży	852,049,44	2,212,646,99
Nalepki na podręczniki szkol. w rozsprzedaży	<u>220,101,95</u>	1,072,151,39
		<u>3,284,798,38</u>

Załącznik do Bilansu
Towarzystwa Popierania Budowy
za rok

Tablica Nr. 15.

Wydatki		
Druk, sprzedaż, odpisy:		
nalepek na podr. szkol.	20.165,—	
cegiełek	149,01	
legitymacyj	304,75	
legitymacyj uczestników	2,22	
znaczków składkowych	105,14	
znaczków na świad. szkol.	5.061,01	
wywieszek	187,50	
odznak	7 919,41	
dypłomów	837,50	34.731,54
Wartość remanentów początkowych:		
nalepek na podręczn. szkol.	549,—	
cegiełek	2.182,11	
dypłomów	1.834,54	
legitymacyj	57,56	
legitymacyj uczestników	7.200,37	
znaczków składkowych	340,75	
znaczków na świad. szkol.	2.000,80	
wywieszek	419,37	14.584,50
Koszty administracji ogólnej		13.790,77
Wydatki związane z Tygodniem Szkoły Powsz.		47.693,17
Biuletyn		2.489,58
Koszty druków		14.530,51
Różne		3.071,38
Subwencje udzielone przez Zarząd Główny		1.702.461,24
Inne		128,39
Nadwyżka		316.351,72
		<u>2.149.832,80</u>

Zarządu Głównego
Publicznych Szkół Powszechnych
1937.

Dochody		
Sprzedaż i przydział druków wartość.		
nalepek na podręcz. szkl.	778.971,49	
cegiełek	20.190,—	
dypłomów	3.750,—	
legitymacyj	2.500,—	
legitymacyj uczestników	850,—	
znaczków składkowych	5.000,—	
znaczków na świad. szkol.	129.910,—	
odznak	4.465,—	945.636,49
Wartość remanentów końcowych:		
nalepek na podręczn. szkol.	232,11	
cegiełek	1.665,42	
dypłomów	1.830,70	
legitymacyj	244,86	
legitymacyj uczestników	6 973,25	
znaczków składkowych	334,95	
znaczków na świad. szkol.	3.759,38	
wywieszek	456,57	15.497,24
„Tydzień Szkoły Powszechnej”		196.164,95
Odsetki		6.358,25
Ofiary		6.284,93
Kupony od papierów procentowych		4.722,49
Dochody niestale		19.881,52
Otrzymana pozostałość po b. Funduszu Szkół. Krajowym		179.586,93
Subwencje otrzymane z Min. W.R. i O. P.		775.700,—
		<u>2.149.832,80</u>

Dochody Komitetów

Tablica Nr. 17.

L. p.	Okrag	D o											
		Pozosta- lość go- tówki w dniu 1 stycz. 1937 r.		Subwen- cje od Zarządu Głównego		Zwroty rat udzielo- nych pożyczek		Odsetki za nie termino- we spla- canie rat		Wpływy od Kół za materiały warlo- ściowe			
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
1	Brzeski	47.459	95	230.000	—	29.950	—	—	—	131.578	57		
2	Krakowski	4.205	95	281.000	—	27.752	10	18	33	118.158	—		
3	Lubelski	10.353	66	130.000	—	18.940	—	78	50 ¹⁾	37.220	96		
4	Lwowski	73.182	71	230.000	—	4.473	84	—	—	68.160	43		
5	Poznański	133.222	40	150.000	—	9.323	—	—	—	97.531	39		
6	Śląski	65.580	81	25.000	—	—	—	—	—	16.076	86		
7	Warszawski	20.837	30	235.850	—	87.167	87	253	—	188.789	05		
8	Wileński	49.475	36 ²⁾	221.000	—	33.430	—	85	50	39.195	71		
9	Wołyński	50.921	15	170.000	—	27.806	20	191	15	29.688	05		
	Razem	455.239	29	1.672.850	—	238.843	01	626	48	726.399	02		

¹⁾ w tej sumie: zł 30.000 subwencja Min. W.R. i O.P.

²⁾ w tej sumie: zł. 1.000 subwencja Min. W.R. i O.P.

³⁾ łącznie z wpływami za wywieszki

⁴⁾ w tym zł. 23.909,38 sumy przechodnie

Okręgowych w roku 1937.

c h o d y														Razem
Wpłaty członków dożywot- nych		Wy- wieszki		Znaczk i na świadec- stwa szkolne		Ofiary i imprezy bez Tygodnia Szkoły Powsze- cznej		Tydzień Szkoły Powsze- cznej		Inne				
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
—	—	1.190	—	20.272	95	5.487	15	70.689	42	52.736	61	589.364	65	
8.852	10	1.208	10	116.860	39	30.629	29	145.295	85	90.201	68	824.181	79	
5.480	90	—	—	33.601	62	2.868	21	47.294	86	1.430	37	287.269	08	
16.505	—	2.270	—	90.557	41	12.805	21	71.389	61	4.361	24	573.705	45	
3.355	—	3.970	—	58.416	96	1.863	66	107.123	85	13.741	42	578.547	68	
1.500	—	365	—	22.736	24	482	20	28.474	66	2.371	67	162.587	44	
18.187	69	—	—	169.064	22	6.411	50	247.054	15	9.562	24	983.177	02	
1.569	55	1.087	50	29.844	06	10.033	45	35.082	20	27.173	58	447.976	91	
3.700	—	3:0	—	28.508	80	2.337	57	45.072	90	10.345	80	368.931	62	
59.150	24	10.450	60	569.862	65	72.918	24	797.477	50	211.924	61	4.815.741	64	

⁵⁾ w tej sumie zł. 31.909,71 wkład szkół na pomoce naukowe oraz zł. 17.100 zwrot zaliczki danej Komit. Obwod. i zł. 1630 z Kuratorium Okr. Szkoln.

⁶⁾ w tej kwocie zł. 76543 — wkład szkół na pomoce naukowe

⁷⁾ w tej kwocie zł. 10336,95 — wkład szkół na pomoce naukowe

Rozchody Komitetów

Tablica Nr. 18.

Lp.	Okrag	R o z												
		Pożyczki						Zasilki bezwrotne						Przelew na rzecz Zarządu Głównego
		na budowę szkół		na urzą- dzenia szkolne		na po- mocy nau- kowe		na budowę szkół		na urzą- dzenia szkolne		na pomoce naukowe		
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
1	Brzeski	324.210	—	—	—	66.740	—	—	—	72.805	46	75.526	04	
2	Krakowski	522.650	—	—	—	11.900	—	—	—	125.992	33	109.648	73	
3	Lubelski	219.500	—	—	—	2.750	—	—	—	—	—	33.240	11	
1	Lwowski	360.000	—	—	—	900	—	—	—	50.000	—	63.874	62	
5	Poznański	346.500	—	—	800	24.000	—	200	—	18.509	44	63.220	07	
5	Śląski	—	—	—	—	—	—	21.785	04	70.543	37	18.436	20	
7	Warszawski	674.450	—	—	—	2.000	—	14.950	—	26.999	42	151.848	03	
3	Wileński	287.800	—	2.000	—	16.000	—	1.000	—	1.213	33	28.800	23	
1	Wołyński	210.200	—	15.300	—	13.500	—	4.600	—	6.131	56	27.194	70	
	Razem	2.945.310	—	17.300	—	137.790	—	42.535	04	372.194	91	571.788	73	

¹⁾ w tym zł. 36.453,39 różnych firmom za pomoce naukowe

²⁾ zaliczki wypłacone gminom na poczet pomocy w r. 1938.

Okręgowych w r. 1937.

c	h	o	d	y	Pozosta- łość gotówki na rok 1938										R a z e m			
					Wynaęgr. personelu Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Obw. i Kół		Organiz. Tygodn. Szkoły Powsz.		Inne					
					zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
					zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
4.923	56	1.452	27	—	—	1.748	89	11.600	—	30.358	43	589.364	65					
9.024	45	3.876	30	4.087	70	8.170	86	19.985	22	8.846	20	824.181	79					
3.008	—	1.665	26	850	—	4.593	50	718	50	20.923	71	287.269	08					
7.034	35	3.237	74	1.266	70	3.439	72	1.050	—	82.902	32	573.705	45					
7.527	53	3.379	97	4.445	—	6.072	55	492	86	103.400	16	578.547	68					
2.743	20	734	11	260	—	—	—	728	60	47.356	92	162.587	44					
11.681	45	7.150	46	9.017	41	16.442	97	8.200	30	60.436	98	983.177	02					
7.090	11	1.812	43	1.994	02	1.135	30	1.879	99	97.251	50	447.976	91					
3.750	—	1.676	81	1.450	—	2.679	30	294	10	82.155	15	368.931	62					
56.782	75	25.005	35	23.370	83	44.283	09	44.749	57	533.631	37	4.815.741	64					

²⁾ w tej kwocie zł. 1700,91 ryczałty na wydatki kancelaryjne Kom. Okr. i Okr., oraz zł. 7315,— na pomoc biurową Komit. Obwod.

⁴⁾ łącznie z pożyczkami na pomoce naukowe

Bilans Zarządu Głównego za rok 1937 obok pozycji majątku czynnego, efektywnego posiada również pozycje przedstawiające wartości nierealne to jest takie, które wykazują należności od Komitetów Okręgowych, księgarni i urzędów pocztowych za dostarczane im do sprzedaży materiały wartościowe. Pozycje te stają się stopniowo realne w miarę sprzedaży tych materiałów wartościowych.

Następujące pozycje bilansu są realne:

Aktywa:

1)	ruchomości	zł	2.514,60	
2)	gotówka w kasie i P. K. O.	"	652.574,97	
3)	papiery procentowe	"	128.452,38	
4)	należności od Komitetów Okręgowych za sprzedane materiały wart.	"	49.294,53	
5)	rozrachunki międzyokresowe	"	1.181,26	
6)	sumy przechodnie	"	320,75	
		Razem	zł 834.338,49	834.338,49

Pasywa:

Wierzyciele:

1)	Ministerstwo Poczty i Telegr.	zł	5.000,—	
2)	Sumy do wyjaśnienia	"	35,—	
3)	Rozrachunki międzyokresowe	"	1.989,91	
			zł 7.024,91	7.024,91
		Fundusz Zarządu Głównego	zł 827.313,58	

Stosownie do polecenia Głównej Komisji Rewizyjnej z r. 1937 bilans Zarządu Głównego za rok 1938 zawierać będzie jedynie tylko pozycje majątku czynnego, efektywnego.

Osiągnięte dochody i rozchody Zarządu Głównego w roku 1937 były większe od preliminowanych o zł 234.291,25 i większe w stosunku do osiągniętych w r. 1936 o zł 660.666,76.

Dochody Zarządu Głównego w roku 1937 łącznie z pozostałością gotówki z roku 1936 wynosiły zł 2.463.040,24. Z Ministerstwa W. R. i O. P. otrzymano subwencję na różne cele w globalnej kwocie zł 746.000 oraz ze specjalnym przeznaczeniem — na zakup bibliotek uczniowskich — zł 29.700. Wpłaty Komitetów Okręgowych, obejmujące 25% dochodów Komitetów Okręgowych i całkowity dochód Koła Centralnego wynosiły zł 568.559,71. Wpływy ze sprzedaży nalepek na podręczniki szkolne wynosiły zł 778.971,49, t. j. więcej od preliminowanych o zł 228.971,49 i więcej od osiągniętych w r. 1936 o zł 248.448,03.

Rozchody Zarządu Głównego w r. 1937 wynosiły zł 1.810.465,27, a łącznie z pozostałością gotówki do podziału na budowę szkół w r. 1938 zł 2.463.040,24. Preliminowano wydatki kasowe (bez pozostałości na rok 1938) w kwocie zł 1.724.100, wydatkowano zaś zł 1.780.854,03 nie licząc kwoty zł 29.611,24 wydanej na zakup bibliotek uczniowskich, na który to cel otrzymano specjalny zasiłek z Ministerstwa W. R. i O. P. W ten sposób przekroczono globalną kwotę preliminowanych wydatków o sumę zł 56.754,03.

Największe odchylenie od kwoty preliminowanej wykazuje pozycja wypłaconych subwencji przez Zarząd Główny Komitetem Okręgowym a mianowicie o zł 42.850. W kwocie tej mieści się suma zł 30.000, którą otrzymano z Ministerstwa W. R. i O. P. dla Komitetu Okręgowego Krakowskiego na pomoce naukowe.

Koszta związane z organizacją IV Tygodnia Szkoły Po-wszecznej zostały przekroczone o zł 7.693,17 a to w związku z bardzo wzmoczoną działalnością Zarządu Głównego w kierunku propagandy, oraz w związku z dużym zapotrzebowaniem z terenu na materiały wartościowe. Następujące wydatki nie były przewidziane w preliminarzu: koszt druku „Biuletynu” w wysokości zł 2.489,58, wydatki pod pozycją „Różne” w sumie zł 1.895, na którą to sumę składa się kwota zł 1.500, wypłacona Państwowemu Instytutowi Robót Ręcznych za wykonane pomoce naukowe

i kwota zł 395 wypłacona Wojskowemu Instytutowi Geograficznemu za mapy i znaki topograficzne, które zostały rozesłane do szkół. Wynagrodzenia pracowników Zarządu Głównego wyniosły zł 6.793,84 t. j. mniej od preliminowanych o zł 206,16 i mniej od wypłaconych w r. 1936 o zł 102,04 i stanowią 0,3% ogólnej sumy rozchodów.

Pozostałość gotówki do podziału pomiędzy Komitety Okręgowe na rok 1938 wynosiła zł 652.574,97 t. j. o zł 147.925,98 więcej od preliminowanej i o zł 406.202,80 więcej od pozostałości z roku 1936.

Dochody Komitetów Okręgowych w roku 1937 wynosiły zł 2.449.209,34 a łącznie z saldem z roku 1936 i subwencjami od Zarządu Głównego i zwrotami rat udzielonych pożyczek na budowę szkół — zł 4.815.741,64.

Wpływy od Kół za materiały wartościowe były mniejsze od preliminowanych o zł 154.200,98 i mniejsze od osiągniętych w r. 1936 o zł 12.941,64. Wpływy ze sprzedaży znaczków na świadectwa szkolne były większe od preliminowanych o zł 9.362,65 i większe od osiągniętych w r. 1936 o zł 50.323,37. Dochody z Tygodnia Szkoły Powszechnej w stosunku do preliminowanych były większe o zł 105.477,50 i większe od dochodów osiągniętych w roku 1936 o zł 216.500,99. Zwroty rat za udzielone pożyczki na budowę szkół wynosiły zł 238.843,01 podczas gdy w r. 1936 wynosiły zł 76.535,61.

Rozchody Komitetów Okręgowych w roku 1936 wynosiły zł 3.710.321,54, a łącznie z przelewami na rzecz Zarządu Głównego i saldem na rok 1938 — zł 4.815.741,64.

Udzielono pożyczek i zasiłków bezwrotnych na budowę szkół, urządzenia szkolne i pomoce naukowe w wysokości zł 3.515.929,95. Suma ta jest mniejsza od preliminowanej o zł 165.050,05, natomiast większa o zł 770.188,95 od kwoty udzielonej w roku 1936 na te cele. Wynagrodzenia personelu biur Komitetów Okręgowych wynosiły zł 56.782,75, t. j. mniej od preliminowanych o zł 1.152,25 i stanowią 1,17% rozchodów. Wydatki administracyjne Komitetów Okręgowych, Komitetów Ob-

wodowych i Kół wynosiły zł 48.376,18, a więc mniej od preliminowanych o zł 18.231,58 i stanowią 0,9% w stosunku do rozchodów.

Pozostałość gotówki w Komitetach Okręgowych do rozporządzenia w sezonie budowlanym 1938 r. wynosiła zł 533.631,37, t. j. w stosunku do pozostałości na rok 1937 więcej o zł 78.392,08 i więcej od preliminowanej o zł 297.540,72.

Bilans Towarzystwa Popierania Budowy

Tablica Nr. 19.

Stan czynny			
	Zarząd Główny	Komitety Okręgowe	Rezerw
Wartości realne			
I. Majątek stały			
Ruchomości	2.514,60	6.756,75	9.271,35
II. Majątek płynny			
Środki płatnicze:			
Gotówka	652.574,97	533.631,37	1.186.206,34
Papiery procentowe	128.452,38	—	128.452,38
Weksle	—	—	—
Dłużnicy:			
Samorządy za pożyczki na budowę szkół	—	10.884.541,81	10.884.541,81
Inni	49.294,53	13.570,09	62.864,62
Sumy przechodnie	320,75	12.918,52	13.239,27
Rozrachunki międzyokre- sowe	1.181,26	—	1.181,26
	834.338,49	11.451.418,54	12.285.757,03

Publicznych Szkół Powszechnych za rok 1937.

Stan bierny			
	Zarząd Główny	Komitety Okręgowe	Razem
Wartości realne			
I. Fundusze			
Fundusze własne	827.313,58	11.295.819,54	12.123.133,12
II. Zobowiązania			
Wierzyciele	5.000,—	109.236,98	114.236,98
Sumy przechodnie i do wy- jaśnienia	35,—	46.362,02	46.397,02
Rozrachunki międzyokre- sowe	1.969,91	—	1.989,91
	834.338,49	11.451.418,54	12.285.757,03

Tablica Nr. 20.

Dochody i Rozchody
od 1 lipca 1933 r.

Dochody		
L. p.	T r e ś ć	Kwota zł
1	Subwencje z Min. W. R. i O. P.	1,392,898,—
2	Subwencje z Min. W. R. i O. P. na biblioteczkę uczniowskie	34,700,—
3	Wpłaty Koła Centralnego i Komitetów Okręgowych	2,251,983,46
4	Sprzedaż nalepek na podręczniki szkolne	2,706,852,04
5	Pozostałość po b. Funduszu Szkol. Kraj.	70,370,26
6	Sprzedaż cegiełek i wywieszek	50,142,16
7	Ofiary	13,358,92
8	Odsetki	22,805,97
9	Kupony od papierów procentowych	5,437,99
10	Inne	5,015,12
		6,553,563,92

Zarządu Głównego
do 31 grudnia 1937 r.

Rozchody		
L. p.	T r e ś ć	Kwota zł
1	Subwencje dla Komitetów Okręgowych	5,409,748,—
2	Subwencje dla Komitetów Okręg. w formie biblioteczek uczniowskich	34,194,72
3	Koszta druku materiałów wartościowych	145,726,58
4	Administracja:	
	a) wynagrodzenia personelu	23,386,58
	b) wydatki kancelaryjne	29,818,27
	c) opłata Min. Pocz. i Telegr. za sprzedaż nalepek	50,000,—
5	Koszt druków dla Zarządu Gł. i Komitetów Okręgowych	70,056,50
6	Koszta organizacji Tyg. Szkoły. Powsz.	124,577,99
7	Inne wydatki	13,480,31
8	Pozostałość gotówki do podziału na budowę szkół na rok 1938	652,574,97
		6,553,563,92

Dochody Komitetów Okręgowych

Tablica Nr. 21.

L. p.	Okręg	D o							
		Subwencje od Zarządu Głównego		Zwroty rat udzielonych pożyczek		Odsetki za nieterminowe spłacanie rat		Wpływy od Kół za materiały wartościowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	785.000	—	35.833	46	138	50	737.847	31
2	Krakowski	876.000	—	33.376	30	18	33	736.354	87
3	Lubelski	505.000	—	28.225	—	136	50	193.785	34
4	Lwowski	710.000	—	12.590	52	—	—	381.127	33
5	Poznański	365.000	—	9.323	—	—	—	692.304	86
6	Śląski	90.000	—	250	—	—	—	88.710	70
7	Warszawski	777.748	—	120.016	20	347	67	1.073.895	16
8	Wileński	721.000	—	46.400	—	107	16	342.873	50
9	Wotyński	580.000	—	44.272	40	382	19	220.828	19
	Razem	5.409.748	—	330.286	88	1.130	35	4.467.727	26

od dn. 1 lipca 1933 r. do dn. 31 grudnia 1937 r.

c h o d y														Razem	
Wpłaty członków dożywnych		Wywieszki		Znaczki na świąteczną azkolne		Ofiary i imprezy bez Tygodnia Szkoły Powsz.		Tydzień Szkoły Powszecznej		Inne					
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr				
4.994	50	2.209	10	88.663	40	23.911	57	186.990	85	135.598	22	2.001.186	91		
16.598	30	3.370	10	455.579	63	69.534	49	372.227	25	104.880	53	2.667.939	80		
13.243	60	—	—	128.709	97	16.558	73	140.178	65	3.935	06	1.029.772	85		
19.968	50	4.465	—	334.784	73	29.738	04	233.540	22	17.777	87	1.743.992	21		
5.298	45	3.970	—	190.775	84	14.966	36	318.361	92	18.479	08	1.618.482	51		
1.500	—	365	—	88.451	98	15.716	31	98.644	71	11.927	66	395.566	36		
32.439	70	2.922	72	655.240	84	32.047	39	689.574	42	46.064	29	3.430.296	39		
3.532	73	1.982	50	56.167	05	13.851	06	99.555	93	48.257	82	1.333.727	75		
4.605	—	1.983	50	55.285	31	14.469	67	124.657	35	14.121	26	1.060.604	87		
102.180	78	21.267	92	2.053.658	75	230.796	62	2.263.731	30	401.041	79	15.281.569	65		

Rozchody Komitetów Okręgowych

Tablica Nr. 22.

L. p.	Okrąg	R o z													
		Pożyczki						Zasiłki bezzwrotne						Przelew na rzecz Zarządu Głównego	
		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe			
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	1.262.390	—	—	—	257.660	—	—	—	72.805	46	257.875	11		
2	Krakowski	1.959.300	—	—	—	64.000	—	—	—	125.992	33	409.262	56		
3	Lubelski	840.400	—	—	—	36.730	—	—	—	—	—	127.664	25		
4	Lwowski	1.276.400	—	—	—	12.150	—	—	—	75.000	—	246.107	45		
5	Poznański	854.500	—	—	800	219.000	—	200	—	93.735	44	297.824	51		
6	Śląski	—	—	—	—	—	—	97.197	54	170.912	58	77.374	33		
7	Warszawski	2.565.650	—	—	—	2.000	14.950	29.299	42	601.088	37				
8	Wileński	998.300	2.000	—	—	62.969	38	4.200	—	1.713	33	129.659	62		
9	Wołyński	749.200	18.300	—	—	71.977	18	4.600	—	6.766	56	104.692	99		
	Razem	10.506.140	20.300	—	800	726.486	56	121.147	54	576.225	12	2.251.549	19		

od dn. 1 lipca 1933 r. do dn. 31 grudnia 1937 r.

L. p.	Okrąg	c h o d y														Razem
		Wynagr. person. Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Okr.		Wydatki admin. Kom. Obw. i Kót		Organiz. Tyg. Szkoły Powszech.		Inne						
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr					
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr			
1	Brzeski	16.474	48	6.008	69	469	96	4.184	89	90.802	80	1.968.671	35			
2	Krakowski	25.111	38	13.745	35	5.929	84	24.204	29	28.689	75	2.656.235	50			
3	Lubelski	10.468	10	4.340	01	1.945	70	9.443	48	1.501	45	1.032.492	95			
4	Lwowski	20.606	32	12.182	94	2.637	71	11.743	20	4.896	87	1.661.724	45			
5	Poznański	21.389	96	10.450	24	7.120	86	12.035	28	4.026	06	1.521.082	35			
6	Śląski	7.209	—	2.518	07	260	—	1.312	50	5.966	40	362.750	45			
7	Warszawski	38.923	21	22.774	49	17.099	23	46.050	07	32.024	33	3.369.859	15			
8	Wileński	18.207	43	6.787	99	5.981	70	3.547	05	3.540	99	1.236.907	45			
9	Wołyński	8.774	28	5.618	71	3.744	—	4.445	57	330	43	978.449	75			
	Razem	167.164	16	84.426	49	45.189	—	116.966	33	171.779	08	14.788.173	45			

CZŁONKOWIE HONOROWI:

(par. 7 Statutu):

Pieracki Kazimierz, Em. Wiceminister Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.
Raczkiewicz Władysław, wojewoda pomorski w Toruniu.

3. SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDU GŁÓWNEGO I GŁÓWNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ.

Zarząd Główny:

<i>Prezes</i>	Dr. Kołłątaj-Srzednicki Jan, generał bryg.
<i>Wiceprezes</i>	Beczkowicz Zygmunt, senator
<i>Sekretarz</i>	Bugajski Stanisław, inspektor szkolny
<i>Skarbnik</i>	Dr. Chechliński Marian, dyrektor Banku Gosp. Kraj.
<i>Członek Zarządu</i>	Dr. Duch Kazimierz, poseł na Sejm
" "	Maj Kazimierz, nauczyciel publ. szkoły powsz.
" "	Nowakowski Tadeusz, architekt
" "	Pawłowski Ludwik, profesor Pedagogium
" "	Siciński Michał, prezes Stowarz. Chrześc. Naucz. Szk. Powsz.
<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Dunin - Markiewicz Edward, wiceprezes Związku Powiatów
" " "	Dr. Moraczewska-Zanowa Jadwiga, prze- łożona gimn.
" " "	Dr. Paczyński Stanisław, wicedyrektor Funduszu Pracy

Główna Komisja Rewizyjna:

<i>Przewodniczący</i>	Dr. Pollak Michał, dyrektor depart. Min. W. R. i O. P.
<i>Członek Kom. Rew.</i>	Drojanowski Waclaw, dyrektor Okręg. Izby Skarb.
" " "	Gładysz Michał, kierownik publ. szkoły powsz.
" " "	Jarocki Piotr, dyrektor depart. P. K. O.
" " "	Stamirowski Kazimierz, wiceprezes Państw. Banku Roln.
<i>Zast. Czł. Kom. Rew.</i>	Borowiecki Feliks, kierownik refer. depart. ogóln. Min. W. R. i O. P.
" " "	Staszewski Kazimierz, kierownik publ. szkoły powsz.

W dniu 3. XI. 1937 r. p. Drojanowski Waclaw zrzekł się mandatu członka Głównej Komisji Rewizyjnej.

Wszystkie ważniejsze sprawy Towarzystwa były rozpatrywane i decydowane na posiedzeniach plenarnych Zarządu Głównego.

Przedmiotem rozważań i decyzji Zarządu Głównego były sprawy, omówione w części ogólnej niniejszego sprawozdania.

Sprawy bieżące nie wymagające decyzji Zarządu Głównego, załatwiał Biuro Zarządu pod kierownictwem Sekretarza Zarządu. P. St. Bugajskiego.

Od dnia 1 kwietnia 1938 r. utworzone zostało przy Zarządzie Głównym stanowisko Dyrektora Biura. Stanowisko to objął p. Staszewski Kazimierz, kierownik publ. szkoły powszechnej w Warszawie.

SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDÓW I KOMISYJ REWIZYJNYCH KOMITETÓW OKRĘGOWYCH I KOLA CENTRALNEGO.

Okrąg brzeski

<i>Prezes</i>	Kolbusz Franciszek, poseł na Sejm
<i>Wiceprezes</i>	Winiarski Marian, naczelnik wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Mgr. Zawadzki Stanisław, podprokurator Sądu Okr.
<i>Skarbnik</i>	Nowakowski Witold, urzędnik K. O. S.
<i>Członek Zarządu</i>	Łastowiecki Waclaw, inspektor szkol.
" "	Nanowski Leon, dyrektor państw. gimn.
" "	Sochacki Włodzimierz, naczelnik wydz. Urzędu Wojew.
<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Inż. Roth Wiktor, prezes Izby Roln.
<i>Przew. Kom. Rew.</i>	Politowski Bronisław, urzędnik Oddz. Banku Pol.
<i>Członek Kom. Rew.</i>	Jahołkowski Władysław, urzędnik Oddz. Banku Pol.
" " "	Pietkiewicz Ignacy, członek Izby Rzemieśl.

Okrąg krakowski

<i>Prezes</i>	Dr. Szafer Władysław, rektor Uniw. Jagiel.
<i>Wiceprezes</i>	Kabaciński Władysław, naczelnik wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Baścik Michał, em. kierownik szkoły powsz.
<i>Skarbnik</i>	Hollender Emil, dyrektor Zakładów Bitumicznych
<i>Członek Zarządu</i>	Gdula Tadeusz, burmistrz m. Chrzanowa, poseł na Sejm
" "	Lewicki Kazimierz, dyrektor państw. gimn.
" "	Rychter Stanisław, inspektor szkolny
" "	Żórawski Witold, naczelnik wydz. Urzędu Woj.

- Przew. Kom. Rew.* Dr. Gutowski Aleksander, urzędnik państw.
Banku Roln. Oddz. w Krakowie
- Członek Kom. Rew.* Madeyski Felician, pułkownik W. P.
- " " " Dr. Podkówka Emil, naczelnik wydz.
K. O. S.

Okrag lubelski

- Prezes* Lelek Stefan, sędzia Sądu Apelacyjnego
- Wiceprezes* vacat
- Sekretarz* Krupczak Leonard, inspektor szkol.
- Zastępca Sekretarza* Zając Edward, profesor gimn.
- Skarbnik* vacat
- Zastępca Skarbnika* Skirko Piotr, em. nauczyciel szkoły powsz.
- Członek Zarządu* Drosio Franciszek, inżynier
- " " Mazurkiewicz Józef, adwokat
- " " Waśniewski Roman, okręgowy wizytator
szkół
- Przew. Kom. Rew.* Kaczorowski Bolesław, inspektor szkol.
- Członek Kom. Rew.* Chodziakiewicz Teofil, naczelnik dyrekcji
Poczt i Telegr.
- " " " Mandelkernowa Klara, dr. fil.

Okrag lwowski

- Prezes* Błażewski Henryk, naczelnik wydz. K. O. S.
- Wiceprezes* Jaworska Maria, okręgowy wizytator szkół
- Sekretarz* Lasiota Stanisław, naczelnik biura pers.
K. O. S.
- Zastępca Sekretarza* Honc Andrzej, kierownik szkoły powsz.
- Skarbnik* Dr. Belohlawek Roman, profesor państw.
Szkoły ekon.-handl.

- Członek Zarządu* Bembnowicz Wacław, prokurent Książnicy-
Atlas
- " " Koestlich Roman, naczelnik wydz. K. O. S.
- " " Płk. Widacki Stanisław, prezydent m. Tar-
nopola
- Przew. Kom. Rew.* Dr. Uhma Stefan, dyrektor Miejs. Komun.
Kasy Oszcz.
- Członek Kom. Rew.* Dybczak Stefan, naczelnik rachuby K. O. S.
- " " " Pfau Jan, prezes Kongregacji Kupieckiej
- Zast. Czł. Kom. Rew.* Mgr. Albert Ignacy, nauczyciel szkoły
powsz.
- " " " " Dr. Seifert Teofil, profesor W. S. H. Z.

Okrag poznański

- Prezes* Prof. Dr. Peretiatkowicz Antoni, rektor
Uniw. Pozn.
- Wiceprezes* Zawadzki Marian, naczelnik wydz. K. O. S.
(do lipca 1937 r.)
- Dr. Jablczyński Mieczysław, naczelnik
wydz. K. O. S. (od lipca 1937 r.)
- Sekretarz* Mgr. Jesionowski Stanisław, referendarz
K. O. S. (od grudnia 1937 r.)
- Skarbnik* Lachowicz Adam, naczelnik rachuby
K. O. S.
- Członek Zarządu* Ikert Bronisław, inspektor szkol. (od gru-
dnia 1937 r.)
- " " Jonas Edmund, naczelnik wydz. Starostwa
Kraj. w Toruniu (do grudnia 1937 r.)
- " " Kandziora Leon, inspektor szkol. (od gru-
dnia 1937 r.)
- " " Kopeć Michał, kierownik szkoły (od gru-
dnia 1937 r.)
- " " Ks. dr. Piotrkowski Czesław, dyrektor
gimn.

<i>Członek Zarządu</i>	Dr. Wilkoszewski Aleksander, okręgowy wizytator szkół (do grudnia 1937 r.)
" "	Inż. Zakrzewski Bernard, naczelnik wydz. Urzędu Wojew.
<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Ikert Bronisław, kierownik szkoły (do grudnia 1937 r.)
" " "	Kopeć Michał, kierownik szkoły (do grudnia 1937 r.)
" " "	Mencel Józef, radca miejski, Bydgoszcz
<i>Przew. Kom. Rew.</i>	Kajetanowicz Antoni, pułkownik W. P.
<i>Członek Kom. Rew.</i>	Kasior Franciszek, profesor gimn., Leszno
" " "	Schedlin Czarliński Lech, ziemianin, Brąchnówko pow. Toruń

Okrąg śląski

<i>Prezes</i>	Dr. Kupczyński Tadeusz, naczelnik Wydz. Oświec. Publ. (do 2. X. 1937 r.) Zawidzki Marian, naczelnik Wydz. Oświec. Publ. (od 5. XI. 1937 r.)
<i>Wiceprezes</i>	Grzesiek Karol, marszałek Sejmu Śląskiego
<i>Sekretarz</i>	Kłapowa Marta, przewodnicząca T-wa Polek
<i>Zastępca Sekretarza</i>	Jędrzejak Kazimierz, podreferendarz Śl. Urzędu Woj.
<i>Skarbnik</i>	Zajchowski Zygmunt, kierownik szkoły
<i>Zastępca Skarbnika</i>	Dobrowolski Józef, podreferendarz Śl. Urzędu Woj.
<i>Członek Zarządu</i>	Dr. Bernacki Mieczysław, sędzia Sądu Okręg.
" "	Dr. Jarosz Tadeusz, starosta w Pszczynie (do 15. X. 1937 r.)
" "	Dr. Plackowski Jan, starosta, w Cieszynie (od 5. XI. 1937 r.)
" "	Pszczółka Paweł, okręgowy wizytator szkół

<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Grabski Ignacy, adwokat
" " "	Dr. Kujawska Maria, przewodnicząca Gł. Zarządu T-wa Polek
" " "	Spaltenstein Wincenty, em. burmistrz m. Chorzowa
<i>Przew. Kom. Rew.</i>	Kowalczyk Jan Jakób, senator
<i>Członek Kom. Rew.</i>	Baron Brunon, inspektor szkolny
" " "	Grzesiewski Władysław, prezes Śl. Koła Związku Księgarzy Polskich
<i>Zast. Czł. Kom. Rew.</i>	Folek Jan, profesor Szkoły Handlowej
" " " "	Holona Józef, kierownik szkoły

Okrąg warszawski

<i>Prezes</i>	Ambroziewicz Wiktor, kurator O. S.
<i>Wiceprezes</i>	Chróścicki Bronisław, prezes Oddz. Grodzkiego Z. N. P., nauczyciel Państw. Pedagogium
<i>Sekretarz</i>	Inż. Kunstetter Bohdan, radca Min. W. R. i O. P.
<i>Zastępca Sekretarza</i>	Pokrzywa Franciszek, okręgowy wizytator szkół
<i>Skarbnik</i>	Górecki Ignacy, naczelnik wydz. K. O. S.
<i>Zastępca Skarbnika</i>	Dzierżyński Ignacy, okręgowy wizytator szkół
<i>Członek Zarządu</i>	Dr. Dąbrowski Jan, dyrektor gimn.
" "	Staszewski Kazimierz, kierownik szkoły powsz.
" "	Worobczuk Adam, prezes Okr. Warsz. Z. N. P., kierownik szkoły powsz. w Wilanowie
<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Bielecki Henryk, prezes Rady Szk. Powiat. w Grodzisku Maz.
" " "	Wasiak Stanisław, prezydent m. Płocka
" " "	Żbikowska Janina, działaczka społeczna

Przew. Kom. Rew. Koperkiewicz Adam, burmistrz m. Cieciana
Członek Kom. Rew. Czapczyński Tadeusz, dyrektor gimn. w Łodzi
 " " " Radwański Józef, inspektor szkół.
Zast. Czł. Kom. Rew. Kaczyński Stanisław, dyrektor państw. gimn. w Skierniewicach
 " " " Wasilewski Tomasz, kierownik szkoły powsz. w Łodzi

Okrąg wileński

Prezes Sławiński Kazimierz, profesor Uniw. im. Stefana Batorego (do paźdź. 1937 r.)
 " Głazek Wacław, dyrektor P. K. P. (od paźdździernika 1937 r.)
Wiceprezes Bąbiński Stefan, naczelnik wydz. K. O. S. (do grudnia 1937 r.)
 " Gryglewski Wiktor, okręgowy wizytator szkół (od grudnia 1937 r.)
Sekretarz Łyszczarczyk Leon, kierownik szkoły powsz.
Zastępca Sekretarza Hillerowa Maria, ławnik m. Wilna (od grudnia 1937 r.)
Skarbnik Lachowicz Jan, okręgowy wizytator szkół
Zastępca Skarbnika Gryglewski Wiktor, okręgowy wizytator szkół (do grudnia 1937 r.)
Członek Zarządu Hillerowa Maria, ławnik m. Wilna (do grudnia 1937 r.)
 " " Kamiński Władysław, poseł na Sejm
 " " Kuryłło Mieczysław, prezes Woj. T-wa Organiz. i K. R. (od grudnia)
 " " Olechnowiczowa Wiktoria (od paźdździernika 1937 r.)
 " " Zubelewicz Aleksander, naczelnik wydz. Urzędu Woj. (do grudnia 1937 r.)

Zastępca Czł. Zarz. Kuryłło Mieczysław, prezes Woj. T-wa Organiz. i K. R. (do grudnia 1937 r.)
 " " " Tracz Ferdynand, kierownik szkoły powsz.
Przew. Kom. Rew. Staniewicz Witold, profesor Uniw. im. Stef. Batorego
Członek Kom. Rew. Biernacki Marian, dyrektor P. K. O.
 " " " Koźłowski Stanisław, redaktor
Zast. Czł. Kom. Rew. Koźłowski Adam, inspektor szkół w Łodzi
 " " " Szejnówna Wanda, kierowniczka szkoły powsz.

Okrąg wolyński

Prezes Czystowski Jan, naczelnik Wydz. K. O. S.
Wiceprezes vacat
Sekretarz Krzemień Józef, kierownik publ. szkoły powsz.
Skarbnik Godlewski Zygmunt, rejent
Członek Zarządu Bura Nikita, poseł na Sejm R. P.
 " " Eymont Witold Cezary, naczelnik wydz. K. O. S.
 " " Grochowski Roman, naczelnik wydz. Urzędu Woj.
 " " Panek Stanisław, inspektor szkolny
 " " Schön Adolf, okręgowy wizytator szkół
 " " Typiak Edward, inspektor samorządu woj.
 " " Wolk Stanisław, prezydent m. Równego
Zastępca Czł. Zarz. Kędziński Stanisław, kierownik szkoły powsz.
Przew. Kom. Rew. Turczyński Feliks, dyrektor Komun. Kasy Oszczędn.
Członek Kom. Rew. Buczowski Włodzimierz, kierownik szkoły powsz.
 " " " Skrypnik Stefan, poseł na Sejm
Zast. Czł. Kom. Rew. Dr. Flaszner Dawid, dyrektor gimnazjum
 " " " Szepliński Tadeusz, dyrektor Oddz. Banku Gosp. Kraj.

Koło Centralne

Prezes	Nakoniecznikow-Klukowski Bronisław, wiceminister Spraw Wewnętrznych
Wiceprezes	Jaroszewicz Władysław, wojewoda
Sekretarz	Inż. Bromirski Wacław, wizytator Min. W. R. i O. P.
Skarbnik	Filipowicz Tadeusz, urzędnik Min. W. R. i O. P.
Członek Zarządu	Dr. Mendysowa Janina
Zastępca Czł. Zarz.	Hübner Włodzimierz, dyrektor
" " "	Nawracki Jan, podreferendarz Komisariatu Rządu m. st. Warszawy
" " "	Wójcik Edward, referendarz Urzędu Woj.
Przew. Kom. Rew.	Stamirowski Kazimierz, wiceprezes Państw. Banku Roln.
Członek Kom. Rew.	Bałtruszajtys Władysław, kierownik rachuby Min. W. R. i O. P.
" " "	Nowak Andrzej, dyrektor depart. Min. W. R. i O. P.
Zast. Czł. Kom. Rew.	Inż. Mączyński Zdzisław, naczelnik wydzw. Min. W. R. i O. P.

4. SPRAWOZDANIE GŁÓWNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ.

Nakreślony plan pracy na rok 1937 starał się Zarząd Główny wykonać możliwie dokładnie. W tym celu powołał szereg Sekcji, a mianowicie: 1. budowlana, 2. propağandowa, 3. pomocy naukowych, 4. dochodowa, 5. Kół Uczestników, powierzając im odnośne dziedziny pracy.

Sprawozdania poszczególnych Sekcji były na posiedzeniach Zarządu Głównego dyskutowane. O ile zaszła konieczna potrzeba, czynił Zarząd Główny starania na terenie czy to administracji ogólnej państwowej, czy ministerstw lub instytucji, a nawet ciał parlamentarnych o urzeczywistnienie swoich zabiegów.

W krótkim bardzo streszczeniu dadzą się ująć starania Zarządu Głównego następująco: zabiegi o subwencje w Ministerstwie W. R. i O. P., o subwencje na biblioteki dla szkół na pograniczu, o etaty nauczycielskie do biur Zarządu Głównego i Komitetów Okręgowych, o pracowników z Funduszu Pracy, o wolne bilety kolejowe, o ulgową przesyłkę towarów i drzewa budulcowego dla gmin, o ulgową sprzedaż drzewa na urzędzenia szkolne, o ulgi w opłatach manipulacyjnych P. K. O.

Zarząd Główny nawiązał dość szeroki kontakt (konferencje) z posłami i senatorami. Odbywał konferencje ze Związkiem Księgarzy Polskich, z przedstawicielami Komisji Normalizacyjnej, Ministerstwa Przemysłu i Handlu i Związku wytwórni galezi papierniczo-piśmienniczej. Omawiał sprawy wykonania preliminarza budżetowego, rozdzielał subwencje i pożyczki dla Komitetów Okręgowych i gmin, inicjował i organizował prace związane z urzãdzeniem Tygodnia Szkoły Powszechnej.

Ogółem Zarząd Główny odbył w roku sprawozdawczym 6 posiedzeń, zaś Wydział Wykonawczy Zarządu Głównego zebrał się 8 razy na posiedzeniach.

Protokóły posiedzeń są prowadzone przejrzysto i bardzo szczegółowo, dają one dokładny obraz przebiegu prac i zmagañ Zarządu Głównego.

Główna Komisja Rewizyjna zbadała szczegółowo zapisy w Dzienniku i Księdze Głównej, prowadzonej przez Zarząd Główny systemem włoskim i stwierdziła, że wszystkie pozycje przychodu i rozchodu wykazują zgodność z dowodami rachunkowymi i załącznikami.

Bilans Zarządu Głównego w dniu 31 grudnia 1937 r. zgodny jest z zapisami ksiąg.

Analizując poszczególne pozycje bilansu Zarządu Głównego na dzień 31 grudnia 1937 r., Główna Komisja Rewizyjna stwierdza co następuje:

Stan czynny Bilansu:

Ruchomości:

pozycja ta obejmuje wartość urządzenia Biura Zarządu Głównego, a mianowicie:

1) maszynę do pisania „Remington”	zł	935,—
2) szafy, stoły, biurka i inne	„	1.579,60
		<hr/>
r a z e m	zł	2.514,60

Srodki płatnicze:

1) gotówka w kasie podręcznej	zł	304,81
2) na koncie czekowym w P. K. O. Nr. 3939	„	19.763,54
3) na książeczce wkładowej P. K. O. Nr. 83506	„	632.506,62
		<hr/>
r a z e m	zł	652.574,97

Papiery procentowe:

1) obligacje 6% Pożyczki Narodowej według wartości nominalnej	zł	19.100,—
2) obligacje 4% Pożyczki Konsolidacyjnej według kursu dnia	„	313,89
3) obligacje 3% Premiowej Pożyczki Inwestycyjnej według kursu dnia	„	1.022,50
4) różne obligacje przekazane przez b. Fundusz Szkolny Krajowy według wartości nominalnej	„	108.015,99
		<hr/>

r a z e m zł 128.452,38

Dłużnicy:

Wykazana w stanie czynnym bilansu suma zł 1.412,105 gr 79 stanowi li tylko książkowe saldo rozrachunku za dostarczone przez Zarząd Główny Komitetom Okręgowym druki wartościowe, które w terenie będą rozsprzedane w przyszłości. Po uzyskaniu gotówki ze sprzedaży wszystkich materiałów wartościowych w Komitetach Okręgowych pozycja ta dopiero staje się majątkiem czynnym, efektywnym Towarzystwa i zarazem pozycją realną bilansu. Rzeczywistym stanem czynnym dla Zarządu Głównego są wpływy, uzyskane przez Komitety Okręgowe ze sprzedanych materiałów wartościowych i t. p. do dnia 31 grudnia 1937 r., co zostało uwzględnione w osobnym bilansie majątkowym T. P. B. P. S. P. za rok 1937 w rubryce „Zarząd Główny” pod pozycją „Inni” w sumie zł 49.294 gr 53.

Na pozycję tę składają się sumy, przypadające na rzecz Zarządu Głównego od niżej wymienionych Komitetów Okręgowych, a mianowicie:

Komitet Okręgowy w Brześciu	zł 5.630,94
" " " Katowicach	" 1.579,83
" " " Krakowie	" 641,78
" " " Lublinie	" 543,55
" " " we Lwowie	" 5.971,10
" " " w Poznaniu	" 9.193,56
" " " Równem	" 1.448,01
" " " Warszawie	" 19.307,67
" " " Wilnie	" 2.471,53
	<hr/>
	zł 46.787,97

oraz za komplety książek
Komitet Okręgowy w Równem

Ogółem zł 49.294,53

Sumy do wyjaśnienia:

pozycja ta składa się z drobnych sum, które po
wyjaśnieniu będą zapisane na właściwe ra-
chunki zł 320,75

Rozrachunki międzyokresowe:

pozycja ta składa się między innymi z sumy
zł 1.031,26 za kupony od papierów procen-
towych, które płatne były w roku 1937,
a zrealizowane w roku 1938 zł 1.181,26

Ogółem stan czynny Bilansu zł 834.338,49

Stan bierny Bilansu:

Fundusz Zarządu Głównego wykazany w sumie zł 1.889.270,36
stanowi tylko pozycję książkową — omó-
wienie przy pozycji „Dłużnicy”.

Właściwy Fundusz Zarządu stanowi sumę zł 827.313,58
wykazaną w ogólnym bilansie majątkowym
T. P. B. P. S. P. na rok 1937 w rubryce „Za-
rząd Główny”.

Wierzyciele:

Ministerstwo Poczt i Telegrafów za czynności
urzędów pocztowych przy rozsprzedaży na-
lepek na podręczniki szkolne zł 5.000,—
Sumy do wyjaśnienia zł 35,—

Rozrachunki międzyokresowe:

Pozycja ta obejmuje należności firmy
J. Cotty za dostarczone mate-
rialy — zł 1.722,25
P. A. S. T. za rozmowy telefo-
niczne nadkontyngentowe zł 10,38
i Ubezpieczalni oraz z innych po-
trąceń od wynagrodzeń pracow-
ników Biura Zarządu Gł. zł 257,28 zł 1.989,91
Nadwyżka za rok 1937 stanowi pozycję książ-
kową w sumie zł 316.351,72

Preliminarz Zarządu Głównego za rok 1937.

Główna Komisja Rewizyjna, badając wykonanie prelimina-
rza budżetowego Zarządu Głównego za rok 1937 ustaliła, że po
stronie dochodów preliniowano wpływy na sumę zł 1.979.870
gr 26 (po potrąceniu pozostałości gotówki na dzień 1. I. 1937 r.
w sumie zł 248.878 gr 73), osiągnięto zaś łączną sumę zł 2.214.161
gr 51 — dochody więc były większe od preliniowanych o sumę
zł 234.291 gr 25.

Na zwiększenie to składają się następujące pozycje:

Przychody powyżej sum preliniowanych:

	Preliminowano	Osiągnięto	Różnica
Subwencje Min. W. R. i O. P. na biblioteczki	—	29.700,—	29.700,—
Wpłaty Komitetów Okr. i Koła Centralnego	550.000,—	568.559,71	18.559,71
Sprzedaż nalepek na pod- ręczniki szkolne	550.000,—	778.971,49	228.971,49
Ofiary	1.000,—	6.284,93	5.284,93
Odsutki	3.000,—	6.358,25	3.358,25
Inne	500,—	3.194,38	2.694,38

R a z e m zł 288.568,76

Przychody poniżej sum preliminowanych:

Subwencje z Ministerstwa W. R. i O. P.	800.000,—	746.000,—	54.000,—
Kupony od papierów pro- centowych	5.000,—	4.722,49	277,51

R a z e m zł 54.277,51

Nadwyżka netto wynosi zł 234.291 gr 25.

Po stronie rozchodów preliminowano wydatki w łącznej sumie zł 1,724.100 (po potrąceniu przewidywanego salda do podziału na budowę szkół na sezon budowlany 1938 w sumie zł 504.648 gr 99), wydatkowano zaś sumę zł 1,810.465 gr 27 (po potrąceniu wydatku na budowę szkół w sezonie budowlanym 1938 w sumie zł 652.574 gr 97), co stanowi przekroczenie preliminowanych wydatków o kwotę zł 86.365 gr 27.

Na przekroczenie to składają się następujące pozycje:

Wydatki powyżej sum preliminowanych:

	Preliminowano	Wydano	Przekroczono
Subwencje dla Komite- tów Okręgowych	1,630.000,—	1.672.850,—	42.850,—
Nabyte dla Komitetów Okręgowych bibliotecz- ki uczniowskie	—	29.611,24	29.611,24
Koszta druku materiałów wartościowych	11.900,—	12.605,—	705,—
Koszt druków dla Zarzą- du Głównego i Komite- tów Okręgowych	13.000,—	14.530,51	1.530,51
Koszta związane z organi- zacją IV Tygodnia Szkoły Powszechnej	40.000,—	47.693,17	7.693,17
Koszt druku Biuletynu	—	2.489,58	2.489,58
Różne	—	1.895,—	1.895,—

R a z e m zł 86.774,50

Wydatki poniżej sum preliminowanych:

Administracja	26.200,—	26.059,68	140,32
Inne wydatki	3.000,—	2.731,09	268,91

R a z e m zł 409,23

Przekroczenie netto wynoszące zł 86.365 gr 27 jest uzasadnione.

Stan Kasy:

W dniu 18 maja 1938 r. sprawdzono stan kasy Zarządu Głównego i stwierdzono saldo gotówki w kwocie zł 118 gr 46, co jest zgodne z zapisami podręcznej książki kasowej i dokumentami. Nadto w kasetce znajdowały się weksle gwarancyjne na łączną sumę zł 1.150 oraz znaczki pocztowe na zł 2,85.

Na wydatki bieżące podejmowane są z konta czekowego w P. K. O. Zarządu Głównego odpowiednie zaliczki, z których

wyliczenie następuje na podstawie sporządzonych zestawień wydatków z dołączeniem odnośnych dowodów rachunkowych.

Majątek T. P. B. P. S. P.:

Analizując bilans Towarzystwa P. B. P. S. P. za rok 1937 Główna Komisja Rewizyjna stwierdza, że majątek Towarzystwa składa się z następujących efektywnych pozycji stanu czynnego:

Środki płatnicze:

1) w Zarządzie Głównym	zł	652.574	gr	97
2) w Komitetach Okręgowych	"	533.631	"	37
R a z e m		zł	1.186.206	gr 34

Ruchomości:

1) w Zarządzie Głównym	zł	2.514	gr	60
2) w Komitetach Okręgowych	"	6.756	"	75
R a z e m		zł	9.271	gr 35

Papiery procentowe:

tylko w Zarządzie Głównym	zł	128.452	gr	38
Pożyczki samorządowe na budowę szkół:				
w Komitetach Okręgowych	zł	10.884.541	gr	81
Sumy przechodnie, rozrachunki międzyokresowe i inne:				
1) w Zarządzie Głównym	zł	50.796	gr	54
2) w Komitetach Okręgowych	"	26.488	gr	61
R a z e m		zł	77.285	gr 15

Ogółem:

1) w Zarządzie Głównym	zł	834.338	gr	49
2) w Komitetach Okręgowych	"	11.451.418	"	54
R a z e m		zł	12.285.757	gr 03

Stan bierny wartości realnych:

Wierzyciele:

1) w Zarządzie Głównym	zł	5.000	gr	—
2) w Komitetach Okręgowych	"	109.236	"	98
R a z e m		zł	114.236	gr 98

Sumy przechodnie, do wyjaśnienia i rozrachunki międzyokresowe:

1) w Zarządzie Głównym	zł	2.024	gr	91
2) w Komitetach Okręgowych	"	46.362	"	02
R a z e m		zł	48.386	gr 93

Po potrąceniu zobowiązań wykazanych w stanie biernym bilansu Towarzystwa w łącznej sumie

zł 162.623 gr 91

majątek Towarzystwa wynosi

zł 12.123.133 gr 12

Z analizy poszczególnych bilansów Komitetów Okręgowych wynika, że wpływy osiąmane w tych Komitetach są lokowane wyłącznie w P. K. O.

Zarazem stwierdzono, że większość Komitetów Okręgowych nieprawidłowo układa niektóre pozycje bilansu, zdaniem więc Główniej Komisji Rewizyjnej należałoby dla wszystkich Komitetów Okręgowych ustalić jednolity tekst pozycji bilansu.

Dane dotyczące Komitetów Okręgowych oparte są na bilansach Komitetów Okręgowych, natomiast odpowiednie dowody znajdują się w Komitetach i nie były badane.

Magazyn:

Kontrola zapisów druków wartościowych prowadzona jest w dwóch tomach, a mianowicie:

Tom pierwszy obejmuje zapisy wszystkich druków wartościowych z podziałem na poszczególne rodzaje.

Tom drugi — nalepki na podręczniki szkolne.

Zapisy w tych księgach prowadzone są bieżąco i nie zalegają. Zgodnie z protokołem z dnia 5 czerwca 1937 r. zostały komisyjnie zniszczone nalepki z roku 1935/6, jako wycofane z obiegu i zbędne w ilości sztuk 4,967.428 oraz odpowiednio wyroczchodowane w księdze tomu drugiego.

Nalepki na podręczniki szkolne z roku 1936/7, jako wycofane z obiegu w ilości sztuk 3,677.403 należy również komisyjnie zniszczyć, wyprowadzając ich rozchód w księdze magazynowej wzorem ubiegłego roku.

Kartoteka:

Zapisy materiału wartościowego, wysłanego do urzędów pocztowych oraz wpływów gotówki z tego tytułu od urzędów pocztowych, prowadzone są bieżąco i nie zalegają.

Poczynając od roku 1938 księgowość oraz kontrola i rozliczenia z Komitetami Okręgowymi z tytułu dostarczanych materiałów wartościowych prowadzona jest według zasad, ustalonych przez Walne Zgromadzenie i w związku z tym Główna Komisja Rewizyjna uważa za wskazane zaprowadzenie kartoteki Komitetów Okręgowych, jako pomocniczej księgi buchalteryjnej, dającej obraz ścisłego rozrachunku z Komitetami.

W wyniku dokonanej kontroli — Główna Komisja Rewizyjna stwierdza, że gospodarka Zarządu Głównego była celowa i oszczędna i stawia wniosek o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorium.

Warszawa, dnia 20 maja 1938 r.

Przewodniczący

Główniej Komisji Rewizyjnej

(—) *Dr. Michał Pollak*

Członkowie:

(—) *P. Jarocki*

(—) *M. Gładysz*

(—) *F. Borowiecki*

5. PLAN PRACY NA ROK 1938.

I. Doświadczenie uzyskane w pięcioletniej działalności Towarzystwa wykazało, że propaganda, budząca inicjatywę gmin w zakresie budowy odpowiednich pomieszczeń dla publicznych szkół powszechnych, oraz fundusze, umożliwiające poparcie finansowe tej zdrowej inicjatywy — prowadzą stopniowo do celu.

Po tej wypróbowanej linii pójdzie działalność Towarzystwa w roku 1938.

Aczkolwiek Towarzystwo popierać będzie nadal w zakresie budowy szkół wysiłki gmin z całego terenu Polski, na pierwszym jednak planie, jak dotąd, uwzględni potrzeby terenów pogranicznych.

Również budownictwo szkolne na terenie Centralnego Okręgu Przemysłowego otoczone będzie przez Towarzystwo specjalną troską. Do ogólnopolskiego dzieła rozbudowy kraju na tym terenie Towarzystwo będzie się przyczyniać własną pracą i funduszami.

W roku bieżącym Towarzystwo zamierza poprzeć finansowo wykończenie 833 budynków szkolnych w tym 2829 izb lekcyjnych, oraz kontynuowanie i rozpoczęcie budowy 1283 budynków, w tym 5384 izb lekcyjnych i 1095 mieszkań dla nauczycieli (Tablica Nr 23a i b).

Przy budowie szkół powszechnych Towarzystwo nadal będzie się starało, aby przy szkołach uwzględniano również mieszkania dla nauczycieli, co w rozwoju szkolnictwa powszechnego odgrywa poważną rolę.

II. Równoległe z akcją budowy szkół winna się rozwijać akcja zaopatrywania szkół powszechnych w pomoce naukowe.

Inicjatywa niektórych Okręgów, które dla tej akcji potrafiły poza funduszami Towarzystwa pozyskać specjalne fundusze

z budżetu Ministerstwa W. R. i O. P. oraz dodatkowe fundusze społeczne i samorządowe, winna znaleźć zastosowanie na terenie wszystkich Komitetów Okręgowych, jako poczynanie o bardzo ważnym znaczeniu. Dzięki systematycznej a celowej akcji zaopatrywania szkół w pomoce naukowe drugi cel naszego działania może być co roku w znacznej mierze realizowany. Na cele zaopatrzenia szkół w pomoce naukowe Towarzystwo zamierza wyzwoić z różnych źródeł ogółem 582600 zł. Jest to kwota b. poważna, świadcząca o tym, że Towarzystwo w dziele zaopatrywania szkół w pomoce naukowe odgrywa doniosłą rolę (Tablica Nr 26).

III. Dzieło rozbudowy szkolnictwa powszechnego napotyka o tyle na pomyślniejsze warunki, że gminy samorządowe zostają stopniowo zwalniane od obowiązku wypłacania nauczycielom szkół powszechnych dodatku mieszkaniowego, a zaoszczędzone z tego tytułu kwoty, które w roku 1940 dojdą do sumy około 9 milionów złotych, mają być według zaleceń Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przeznaczane w głównej mierze na budowę szkół powszechnych. Zadaniem Towarzystwa w najbliższym okresie będzie propagowanie idei zwiększania w budżetach gminnych kwot na budowę szkół powszechnych i dopilnowanie, aby celowe zarządzenie Ministerstwa w tej dziedzinie nie pozostało bez echa.

Do odpowiedniej akcji w tej sprawie są powołane wszystkie komórki organizacyjne Towarzystwa.

IV. Ważnym zadaniem wszystkich naszych komórek organizacyjnych będzie zrealizowanie zaaprobowanego przez konferencję delegatów Komitetów Okręgowych Towarzystwa hasła: Towarzystwo w okresie V Tygodnia Szkoły Powszechnej uzyska 1 milion złotych — o drugi milion na budowę szkół ze Skarbu Państwa starać się będzie Zarząd Główny.

Realizacja tego hasła wymagać będzie ogromnego wysiłku organizacyjnego, wielkiego oddania się członków Towarzystwa, zaś na Zarząd Główny nakłada poważny obowiązek zrealizowania subwencji rządowej w wysokości 1 miliona złotych.

Pokażne wyniki akcji zbiorkowej w okresie V Tygodnia

Szkoły Powszechnej będą godnym uwieńczeniem organizacyjnego dzieła w naszym roku jubileuszowym.

V. Niezależnie od jednorazowego wysiłku w okresie V Tygodnia Szkoły Powszechnej winien być położony nacisk na organizowanie przez Koła w okresie całego roku imprez, które mogłyby systematycznie zasilac fundusze Towarzystwa bądź w dziele dochodów niestałych, bądź ze sprzedaży materiałów wartościowych i opłat członkowskich.

Stałą imprezą będzie szkolne kino ruchome, które tytułem próby realizować będzie już w najbliższych miesiącach swój program wychowawczo-naukowy. Impreza ta, otoczona należytą opieką wszystkich komórek Towarzystwa, a oparta na zasadach ustalonych przez Zarząd Główny, może w rezultacie przynieść nie tylko wyniki o charakterze dydaktycznym, ale i pewne korzyści natury finansowej. Okręgi, Obwody i Koła winny ujawnić możliwie żywą inicjatywę w kierunku zdobywania dochodów niestałych, oraz systematycznego zasilania funduszów Towarzystwa.

VI. W piątym roku swego istnienia Towarzystwo winno wiele uwagi poświęcić zagadnieniom organizacyjnym. Wzmocnienie i utrwalenie stanu liczbowego członków, zapewnienie Towarzystwu systematycznych a zwiększonych wpływów w ciągu całego roku, dopilnowanie sprawy ściągania składek od naszych 250 tysięcy członków i z górą 1 miliona uczestników, lustracje wszystkich komórek organizacyjnych — wszystko to winno w rezultacie doprowadzić do wzmocnienia naszych szeregów, spotęgowania prężności organizacyjnej.

Dla pogłębienia prac na terenie Kół Uczestników Zarząd Główny powołuje specjalną komisję, która zaopiekuje się pracami naszej młodzieży i dążyć będzie do jej uaktywnienia organizacyjnego.

VII. Odpowiednio prowadzona przez wszystkie nasze komórki organizacyjne wzmoczona propaganda winna zapewnić Towarzystwu pomyślne warunki rozwoju, umożliwiając jak najszybsze zrealizowanie doniosłych zadań, które stoją przed nami w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urzędzenia oraz pomoce naukowe.

Plan budowy szkół powszechnych w r. 1938.

a) wykonanie budowl i rozpoczętych

L. p.	O k r a g	Liczba budynków szkolnych		Liczba izb lekcyjnych		Liczba mieszkań dla nauczycieli		Przewidywany ogólny koszt budowy w 1938 r.		Projektowana pomoc Towarzystwa			
		murow.	drewn.	murow.	drewn.	murow.	drewn.	razem	zł	zł	zasilki bezwzr.		
											pożyczki	zł	
1	Brzeński	9	89	98	56	238	294	9	81	90	705.100	160.150	20.300
2	Krakowski	144	59	203	590	131	721	28	21	49	3.404.192 ¹⁾	353.500	—
3	Lubelski	61	45	106	280	168	448	59	18	77	1.435.605	291.000	—
4	Lwowski	144	82	226	470	177	647	183	114	297	1.863.200	115.000	—
5	Pomorski	8	—	8	32	—	32	5	—	5	367.446	48.000	—
6	Poznański	19	—	19	75	—	75	22	—	22	336.400	107.500	2.000
7	Warszawski	85	11	96	367	42	409	71	10	81	1.689.620	512.500	—
8	Wileński	13	23	36	38	57	95	1	3	4	421.470	131.000	1.500
9	Wolyński	8	33	41	17	91	108	8	30	38	436.200	81.000	15.850
Razem		491	342	833	1.925	904	2.829	386	277	663	10.659.233	1.799.650	39.650

¹⁾ łącznie z zasilkami bezwrotnymi.

b) dalsze prowadzenie rozpoczętych budowl i nowe budowie.

L. p.	O k r a g	Liczba budynków szkolnych		Liczba izb lekcyjnych		Liczba mieszcz. dla nauczycieli		Przewidywany ogólny koszt budowy w 1938 r.		Projektowana pomoc Towarzystwa			
		murow.	drewn.	murow.	drewn.	murow.	drewn.	razem	zł	zł	zasilki bezwzr.		
											pożyczki	zł	
1	Brzeński	16	144	160	82	550	632	7	175	182	4.289.000	228.130	37.420
2	Krakowski	192	71	263	923	240	1.163	17	6	23	5.294.675 ¹⁾	190.500	—
3	Lubelski	83	66	149	579	257	836	49	25	74	3.296.143	84.000	—
4	Lwowski	318	80	398	1.238	190	1.428	537	113	650	9.852.014	310.000	—
5	Pomorski	21	—	21	113	—	113	24	—	24	1.582.267	237.000	—
6	Poznański	31	—	31	152	—	152	8	—	8	1.129.300	227.500	5.000
7	Warszawski	107	21	128	544	53	597	43	7	50	3.098.200	691.200	—
8	Wileński	19	16	35	78	80	158	1	11	12	1.502.942	199.000	4.000
9	Wolyński	41	57	98	122	183	305	32	40	72	1.715.934	202.500	15.500
Razem		828	455	1.283	3.831	1.553	5.384	718	377	1.095	31.760.475	2.369.830	61.920

¹⁾ łącznie z zasilkami bezwrotnymi.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
0

6. PRELIMINARZ BUDŻETOWY TOWARZYSTWA.

Preliminarz budżetowy Towarzystwa obejmuje: preliminarz budżetowy Zarządu Głównego i zestawienie preliminarzy budżetowych Komitetów Okręgowych.

Zestawienie preliminowanych dochodów

Tablica Nr. 25.

L. p.	Okrąg	Pozostałość go-tówki w dniu 1 stycznia 1937 r.		D o													
		Subwen-cje od Zarządu Głównego		Zwrot rat udzielo-nych pożyczek		Odsetki za nieter-mincowe spłacanie rat		Wpływy od Kół za ma-teriały war-tościowe									
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	30.358	43	230.500	68.850	—	—	—	—	138.500	—	—	—	—	—	—	—
2	Krakowski	8.846	20	300.000	75.000	—	—	100	—	130.000	—	—	—	—	—	—	—
3	Lubelski	20.923	71	158.000	62.265	—	—	100	—	45.000	—	—	—	—	—	—	—
4	Lwowski	82.902	32	472.000	22.400	—	—	—	—	70.000	—	—	—	—	—	—	—
5	Pomorski	—	—	230.000	22.780	—	—	37	50	50.000	—	—	—	—	—	—	—
6	Poznański	103.400	16	135.000	22.987	—	—	9	93	75.000	—	—	—	—	—	—	—
7	Śląski	47.356	92	25.000	—	—	—	—	—	22.000	—	—	—	—	—	—	—
8	Warszawski	60.436	98	270.000	159.571	—	—	492	02	170.000	—	—	—	—	—	—	—
9	Wilenski	97.251	50	225.000	78.650	—	—	100	—	40.000	—	—	—	—	—	—	—
10	Wołyński	82.155	15	180.000	37.218	—	—	150	85	30.000	—	—	—	—	—	—	—
	Razem	533.631	37	2.225.500	549.721	—	—	990	30	770.500	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ w tej kwocie z 10.000 z przeznaczeniem dla Rajgrodu (zł 2.500) i Chodosów (7.500).

²⁾ w tej kwocie z 70.000 z przeznaczeniem na potrzeby C. O. P.

³⁾ w tej kwocie z 30.000 z przeznaczeniem na potrzeby C. O. P.

⁴⁾ w tej kwocie z 200.000 z przeznaczeniem na Stalową Wolę.

⁵⁾ w tej kwocie z 10.000 z tytułu rozliczenia z Kom. Okręg. Warszawskim.

Komitetów Okręgowych na rok 1938.

c h o d y														Razem			
Wpłaty członków dożywot.		Wy-wieszki		Znaczki na świa-ductwa szkolne		Ofiary i imprezy bez Tyg. Szkoły Powsz.		Tydzień Szkoły Powsz.		Inne							
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr			zł	gr
3.000	—	1.500	—	24.000	—	6.000	—	87.000	—	500	—	590.208	43	—	—		
9.000	—	1.000	—	120.000	—	60.000	—	150.000	—	¹⁾ 173.000	—	1.026.946	20	—	—		
2.500	—	500	—	35.000	—	1.000	—	40.000	—	²⁾ 36.200	—	401.488	71	—	—		
10.000	—	2.000	—	88.400	—	10.000	—	70.000	—	³⁾ 53.500	—	881.202	32	—	—		
1.500	—	1.500	—	24.000	—	2.500	—	38.000	—	11.000	—	381.317	50	—	—		
2.500	—	1.500	—	30.000	—	2.500	—	70.000	—	3.500	—	446.397	09	—	—		
3.000	—	500	—	25.000	—	1.000	—	32.000	—	1.143	08	157.000	—	—	—		
10.000	—	—	—	150.000	—	10.000	—	300.000	—	54.500	—	1.185.000	—	—	—		
1.500	—	1.000	—	30.000	—	10.000	—	36.000	—	1.860	—	521.361	50	—	—		
2.500	—	1.000	—	35.500	—	2.500	—	50.000	—	2.000	—	423.024	—	—	—		
45.500	—	10.500	—	561.900	—	105.500	—	873.000	—	337.203	08	6.013.945	75	—	—		

¹⁾ w tej kwocie z 2000 odsetki, a pozostała suma z 171.000 wpływy z różnych źródeł na pomoce naukowe.

²⁾ w tej sumie z 36.000 wpływy ze szkół powsz. gmin i wydziałów powiatowych na pomoce naukowe.

³⁾ w tej kwocie z 50.000 wpłaty szkół na specjalny r-k pomocy naukowych.

Zestawienie preliminarznych rozchodów

Tablica Nr. 26.

L. p.	Okrąg	R o z											
		Pożyczki						Zasilki bezzwrotne					
		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	398.280	—	—	—	—	57.720	—	—	—	—	30.000	—
2	Krakowski	¹⁾ 595.000	—	—	—	—	19.000	—	—	—	—	191.000	—
3	Lubelski	²⁾ 297.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56.000	—
4	Lwowski	³⁾ 625.000	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	100.000	—
5	Pomorski	285.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.100	—
6	Poznański	335.000	—	—	—	—	7.000	3.500	—	—	—	25.000	—
7	Śląski	—	—	—	—	—	—	31.000	—	—	—	92.000	—
8	Warszawski	700.000	—	—	—	—	—	⁴⁾ 85.000	—	—	—	—	—
9	Wileński	330.000	—	—	—	—	5.500	—	—	—	—	24.500	—
10	Wołyński	283.500	21.500	—	—	—	31.350	12.000	—	—	—	30.000	—
	Razem	3 849.080	21.500	—	—	—	121.570	131.500	—	—	—	582.600	—

¹⁾ w tej kwocie zł 70 000 na potrzeby C. O. P.

²⁾ w tej kwocie zł 30.000 na potrzeby C. O. P.

³⁾ w tej kwocie zł 200.000 na potrzeby C. O. P. (Stalowa Wola).

⁴⁾ w tej sumie mieszczą się również przewidywane zasilki na pomoce naukowe.

Komitetów Okręgowych na rok 1938.

L. p.	Okrąg	R o z											
		Pożyczki						Zasilki bezzwrotne					
		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	398.280	—	—	—	—	57.720	—	—	—	—	30.000	—
2	Krakowski	¹⁾ 595.000	—	—	—	—	19.000	—	—	—	—	191.000	—
3	Lubelski	²⁾ 297.300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56.000	—
4	Lwowski	³⁾ 625.000	—	—	—	—	1.000	—	—	—	—	100.000	—
5	Pomorski	285.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34.100	—
6	Poznański	335.000	—	—	—	—	7.000	3.500	—	—	—	25.000	—
7	Śląski	—	—	—	—	—	—	31.000	—	—	—	92.000	—
8	Warszawski	700.000	—	—	—	—	—	⁴⁾ 85.000	—	—	—	—	—
9	Wileński	330.000	—	—	—	—	5.500	—	—	—	—	24.500	—
10	Wołyński	283.500	21.500	—	—	—	31.350	12.000	—	—	—	30.000	—
	Razem	3 849.080	21.500	—	—	—	121.570	131.500	—	—	—	582.600	—

¹⁾ w tej sumie mieści się należność Zarządu Gł. za 1937 r. w kwocie 5.987.08.

²⁾ w tej kwocie 17.000.— ryczałty na wydatki kancel. Kom. Obwod.

³⁾ w tej kwocie zł. 30.000.— koszty urządzenia imprez bez Tyg. Szk. Powsz.

⁴⁾ w tej sumie 12.000 zł na pomoc biurową Komit. Obw.

⁵⁾ w tej kwocie zł 23.909.38 wypłata należności z r. 1937.

Uwagi do preliminarza.

a) Zarząd Główny.

Preliminowane dochody Zarządu Głównego na rok 1938 wynoszą zł 2.161.500, a łącznie z pozostałością gotówki z r. 1937 — zł 2.814.074,97; preliminowane rozchody wynoszą zł 2.383.600, a łącznie z przewidywaną pozostałością gotówki na rok 1939 zł 2.814.074,97.

Dochody.

Pozostałość gotówki na 1. I. 1938 r. wynosi zł 652.574,97. Ministerstwo W. R. i O. P. udzieli Zarządowi Głównemu subwencji w wysokości zł 650.000 i wypłaci przyznaną na rok 1937 nie zrealizowaną dotąd — subwencję zł 150.000 — razem zł 800.000. Przewiduje się wpływ w wysokości zł 84.000 ze sprzedaży papierów procentowych. Wysokość wpłat od Komitetów Okręgowych i Koła Centralnego została określona na podstawie preliminarzy Komitetów Okręgowych i wynosi zł 610.000. Wpływ ze sprzedaży nalepek na podręczniki szkolne przewiduje się w wysokości zł 650.000, t. j. mniej od osiągniętego wpływu w roku ubiegłym o zł 128.000, a to z uwagi na to, iż w r. b. będzie mniej wydanych nowych podręczników szkolnych.

Rozchody.

Zarząd Główny przewiduje udzielenie subwencji Komitetom Okręgowym w ogólnej kwocie zł 2.225.000. Koszt druku materiału wartościowego określony został na kwotę zł 9.600, zaś ogólne wydatki administracyjne w wysokości zł 30.500. Preliminowana kwota zł 15.000 dla Ministerstwa Poczty i Telegrafów składa się z kwoty zł 5.000, stanowiącej resztę należności za sprzedaż nalepek przez urzędy pocztowe w roku 1937 i zł 10.000 jako dwóch rat po zł 5.000 za sprzedaż nalepek w r. 1938/9 (trzecia rata zł 5.000 będzie płatna w r. 1939). Koszta druków dla Zarządu Głównego

i Komitetów Okręgowych w wysokości zł 10.000 obejmują druk „Sprawozdania” i druk „Biuletynu”. Ze względu na rozszerzenie się akcji, koszty związane z organizacją V Tygodnia Szkoły Powszechnej preliminuje się w wysokości zł 59.000. W związku z uruchomieniem w r. 1938 kin dla szkół przewiduje się wydatek na ten cel w wysokości zł 44.000.

Przewidywana pozostałość gotówki do podziału Komitetom Okręgowym na budowę szkół na sezon budowlany w r. 1939 wynosi zł 430.474,97.

b) Komitety Okręgowe.

Preliminowane przez Komitety Okręgowe dochody na rok 1938 wynoszą zł 6.013.945,75 t. j. o zł 1.198.204,11 więcej od osiągniętych w r. 1937 i więcej od preliminowanych na rok 1937 o zł 1.344.227,97.

Dochody.

Pozostałość gotówki na 1 stycznia 1938 wynosi zł 533.631,37. Przewiduje się zwrot rat od udzielonych pożyczek w wysokości zł 549.721,— t. j. więcej jak w roku 1937 o zł 310.877,99. Wpływy od Kół za materiały wartościowe preliminuje się w wysokości zł 770.500, t. j. więcej od wpływów z roku 1937 o zł 44.100,98. Wpływy za znaczki na świadectwa szkolne preliminuje się w wysokości zł 561.900 podczas gdy w roku 1937 osiągnięto zł 569.862,65. Dochód z Tygodnia Szkoły Powszechnej przewiduje się w wysokości zł 873.000, t. j. więcej od osiągniętych w r. 1937 o zł 75.522,50.

Rozchody.

Preliminowane pożyczki i zasiłki bezzwrotne na budowę szkół, urzędzenia szkolne i pomoce naukowe wynoszą zł 4.706.250 i przewyższają wyplaconą w roku 1937 na te cele kwotę o zł 190.320,05.

Na wynagrodzenia personelu w Komitetach Okręgowych przewiduje się kwotę zł 78.895, t. j. więcej od kwoty wydanej w r. 1937 o zł 22.112,25. Wydatki administracyjne Komitetów Okręgowych, Komitetów Obwodowych i Kół przewiduje się w wysokości zł 99.753,75, t. j. więcej od kwoty wydanej na te cele w r. 1937 o zł 51.377,57.

Koszta związane z organizacją V Tygodnia Szkoły Pow-szechniej preliniuje się w wysokości zł 63.600, t. j. więcej od kwoty wydanej w r. 1937 o zł 19.316,91.

Preliminowana pozostałość gotówki na dzień 1 stycznia 1939 r. wynosi zł 377.601,22, t. j. mniej od pozostałości na rok 1938 o zł 166.030,15.

7. SPRAWOZDANIE Z WALNEGO ZGROMADZENIA TO-WARZYSTWA POPIERANIA BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH, ODBYTEGO W WARSZAWIE W DNIU 29 MAJA 1938 ROKU.

W niedzielę dnia 29 maja 1938 roku w auli Państwowego Gimnazjum im. Stefana Batorego przy ul. Myśliwieckiej 6 odbył się doroczne Walne Zgromadzenie Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych.

Na Zjazd przybył P. Wiceminister W. R. i O. P. Ferek-Bleszyński, P. St Bąbiński, naczelnik Wydz. Min. W. R. i O. P., P. Z. Mączyński, naczelnik Wydz. Min. W. R. i O. P., w zastępstwie wojewody kieleckiego P. Dziadosza dr. F. Dziewulski, naczelnik Wydz. Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Kurator brzeski P. R. Petrykowski, Kurator warszawski P. W. Ambroziewicz, Prezes Komitetu Okręgowego Warszawskiego, Naczelnik Wydziału Oświecenia Publicznego w Katowicach P. M. Zawidzki, — Prezes Komitetu Okr. Śląskiego, przedstawiciel Naczelnej Dy-rekcji Lasów Państwowych P. F. Grychowski, P. S. Dańciewicz, ministerialny wizytator szkół, Rektor Uniwers. Poznańskiego prof. W. Peretiatkowicz, Prezes Komitetu Okręgowego T-wa w Poznaniu, P. Cz. Statkiewicz, naczelnik Wydz. K. O. S. W., P. Senatorka S. Kudelska, P. Sen. R. Fleszarowa, P. Sen. J. Prystorowa, Dr. Wł. Hoszowska w imieniu Stow. Dy- rektorów Państw. Szkół Średnich, P. Dyr. K. Kostro w imieniu Stow. Dyrektorów Szkół Prywatnych, R. L. Pawłowski w imieniu Zarządu Głównego Związku Naucz. Polskiego, P. H. Maciejewski w imieniu Zarządu Głównego Stowarzyszenia Chrześc. Narod. Nauczycieli Szkół Powsz., P. R. Mańkowski, przedstawiciel Tow.

12
132

Naucz. Szk. Śr. i Wyższ., P. Józef Radwański z ramienia Związku Inspektorów Szkolnych, P. F. Pieczalkowski w imieniu Związku Księgarzy Polskich, P. A. Szymański, przedstawiciel Przeglądu Księgarskiego, P. St. Dębowski w imieniu Związku Miast Polskich, P. Dunin-Markiewicz w imieniu Związku Powiatów R. P., Dr. K. Polakiewicz — prezes Związku Gmin Wiejskich, P. J. Jankowski przedstawiciel Polskiego Związku Zachodniego, przedstawiciele prasy, delegaci Koła Centralnego, Obwodów i Okręgów Towarzystwa, członkowie Zarządu Głównego i Główniej Komisji Rewizyjnej oraz innych Komisji Zarządu Głównego Towarzystwa.

1
2
3
4

Okręg pomorski reprezentowany był przez 20 delegatów, warszawski — 16 delegatów, poznański — 16, lwowski — 15, krakowski — 12, lubelski — 11, śląski — 8, wileński — 7, brzeski — 6, wołyński — 4 delegatów oraz Koło Centralne przez 1 delegata.

Zarząd Główny i jego Komisje reprezentowało 16 osób.

5
6
7
8

Zaznaczyć należy, że z terenu Okręgu lubelskiego przybyli delegaci, reprezentujący wszystkie bez wyjątku Obwody, z terenu Okręgu warszawskiego nie był reprezentowany tylko 1 Obwód, ze Śląska 2 Obwody. Najslabiej reprezentowane były Okręgi: wołyński, brzeski i wileński.

9
10
11
12

Zjazd otworzył prezes Towarzystwa P. Gen. Dr. J. Kołłątaj-Szrednicki, witając Pana Ministra Bleszyńskiego, gości, delegatów Towarzystwa, oraz wyrażając radość, że jubileuszowy Zjazd, odbywający się w piątym roku istnienia Towarzystwa, może skonstatować naprawdę dobre wyniki naszej działalności na polu budowy publicznych szkół powszechnych.

Mówca złożył serdeczne podziękowanie wszystkim tym, którzy przyczynili się do osiągnięcia tak poważnych wyników pracy Towarzystwa, w szczególności nauczycielstwu, księgarzom, władzom wojskowym, przedstawicielom Sejmu i Senatu, za przychylny ustosunkowanie się do akcji Towarzystwa.

Na wniosek P. Prezesa Przewodniczącym Walnego Zgromadzenia wybrano Prof. dr. A. Peretiańkovicza, Rektora Uniwersytetu Poznańskiego, Prezesa Komitetu Okręgowego Towarzystwa w Poznaniu.

133

P. Rektor Peretiańkovicz ze swej strony poprosił na Sekretarza Walnego Zgromadzenia P. Nacz. I. Góreckiego, a na asesorów PP. Kuratora W. Ambroziewicza z Warszawy, Kuratora R. Petrykowskiego z Brześcia n/B., P. Nacz. S. Zawadzkiego z Katowic, P. Posła Dratwę z Piotrkowa, P. Nacz. Wł. Kabacińskiego z Krakowa i P. Nacz. H. Błażewskiego ze Lwowa.

Po ukonstytuowaniu się prezydium Walne Zgromadzenie uchwaliło wysłanie depesz hołdowniczych do Pana Prezydenta R. P. Prof. I. Mościckiego, Marszałka Polski E. Śmigłego-Rydza i Ministra W. R. i O. P. Prof. W. Świątosławskiego.

Odczytano również depesze powitalne, nadesłane przez P. Wojewodę Wł. Raczkiewicza z Torunia, P. Wojewodę Tymińskiego z Krakowa, P. Kuratora Godeckiego z Wilna, P. Kuratora Stypińskiego z Krakowa, oraz p. posła Pochmarskiego z Krakowa.

Na wstępie zaakceptowano protokół z poprzedniego Zgromadzenia, poczym Walne Zgromadzenie przystąpiło do wystuchania sprawozdań z działalności.

Sprawozdanie ogólne z działalności Towarzystwa składał Sekretarz Zarządu Głównego P. St. Bugajski. Sprawozdanie finansowe — Skarbnik P. Dyr. Dr. M. Chechliński, sprawozdanie z prac Główniej Komisji Rewizyjnej złożył jej przewodniczący P. Dyr. Dr. M. Pollak.

Sprawozdania referentów były krótkie, ponieważ wszyscy uczestnicy Zgromadzenia jeszcze na kilka dni przedtem otrzymali szczegółowe sprawozdania wydane drukiem.

W dyskusji nad sprawozdaniami podkreślano m. in. konieczność przestrzegania terminowego ściągania rat zaciągniętych przez gminy pożyczek, potrzebę przekazywania Towarzystwu wszystkich sum z budżetu państwowego, przeznaczonych na budowę szkół, poruszono sprawę C. O. P.'u, poczym Walne Zgromadzenie jednogłośnie uchwaliło wniosek Główniej Komisji Rewizyjnej o udzielenie Zarządowi Głównemu absolutorium.

Plan pracy referował Sekretarz P. St. Bugajski, a preliminarz budżetowy na rok 1938 — Skarbnik P. Dyr. Dr. M. Chechliński.

Z planu wynika, że Towarzystwo zamierza w roku najbliższym rozwinąć jeszcze szerszą działalność, aniżeli dotychczas.

Zwiększyć się ma zarówno ilość izb szkolnych wybudowanych, jak i zasoby pieniężne, rozszerzeniu ma ulec akcja zaopatrywania szkół w pomoce naukowe.

Po krótkiej dyskusji, w której m. in. podkreślono konieczność przestrzegania zasady, iż rozdzielaniem kredytów między Komitety budowy szkół zajmują się zasadniczo Komitety Okręgowe, oraz wysunięto myśl, aby Zarząd Główny przed rozdzieleniem funduszków między Komitety Okręgowe zwoływał dla narady Konferencje Prezesów Okręgowych, plan pracy i preliminarz budżetowy Towarzystwa został przyjęty przez Walne Zgromadzenie jednogłośnie.

Ze względu na ustąpienie z Główniej Komisji Rewizyjnej PP. Dyr. Dr. M. Pollaka, Dyr. Drojanowskiego oraz Dyr. K. Staszewskiego, zaszła potrzeba dokonania wyboru dwu członków i jednego zastępcy Główniej Komisji Rewizyjnej.

Na członków Główniej Komisji Rewizyjnej wybrano PP. Dyr. Zakrzewskiego, Dyrektora Departamentu w Min. Skarbu, P. I. Rzepeckiego, Prezesa Zarządu Głównego Związku Księgarzy Polskich, na zastępcę P. Bulandę, radcę Min. Skarbu.

Do Sądu Głównego Towarzystwa zostali wybrani:

PP. Dr. Jan Biłek, Dyrektor Wydziału Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego m. st. Warszawy, Ks. Maksymilian Cichocki, Józef Derlikowski, Kierownik szkoły, Kazimierz Dolski, Kier. Ref. Min. W. R. i O. P., Włodzimierz Drzewiecki, Okr. Wizytator Szkół, Wicewojewoda Kazimierz Jurgielewicz, Płk. dypl. Władysław Kiliński, Karol Klimek, Nauczyciel, Henryk Maciejewski, Kierownik Szkoły, St. Paliński, Podinspektor szkolny, Major P. Perucki, Jadwiga Reutówna, Przełożona gimnazjum.

Po dokonaniu wyborów Walne Zgromadzenie wśród entuzjastycznych oklasków przyjęło uchwałę, wzywającą Zarząd Główny do poczynienia starań w kierunku uzyskania dla Towarzystwa Najwyższego Protektoratu Pana Prezydenta R. P. Prof. I. Mościckiego oraz Marszałka Polski E. Śmigłego-Rydza.

Wnioski Zarządu Głównego, Komitetów Okręgowych i Obwodowych Towarzystwa referowali PP. insp. St. Bugajski i Dyr. Dr. M. Chechliński.

Walne Zgromadzenie uchwaliło:

Wniosek o stałym czuwaniu nad wyłącznością Towarzystwa do zbiórki w okresie Tygodni Szkoły Powszechnej;

Wniosek o przeprowadzeniu rewizji Instrukcji Towarzystwa z uwzględnieniem: sprawy uproszczenia administracji;

Wniosek interpretujący, że kadencja Główniej Komisji Rewizyjnej trwa 3 lata;

Dezyderaty dla przyszłej Komisji Statutowej o trzyletnią kadencję Zarządów Komitetów Obwodowych, o powiększenie składu członków Zarządu Okręgowego do liczby 9 osób;

natomiast nie przyjęło wniosku o trzyletnią kadencję Zarządów Kół, o dostosowanie roku organizacyjnego do szkolnego, wreszcie o łączne sprawozdania Kół Towarzystwa i Kół Uczestników.

W dalszym ciągu przyjęto:

Dezyderat o propagowaniu akcji zapisów majątkowych na rzecz Towarzystwa;

Dezyderat o czczeniu zmarłych nie przez składanie wieńców, ale przekazywanie ofiar na rzecz Towarzystwa;

Wniosek o poczynienie starań w sprawie ulg kolejowych przy przewozie budulca szkolnego i przy przejazdach naszych członków w sprawach organizacyjnych;

Dezyderat o zorganizowaniu ogólnopolskiej wystawy propagandowej Towarzystwa;

Dezyderat o uzyskaniu przez Towarzystwo zezwolenia na sprzedaż znaczków w urzędach państwowych.

W sprawach finansowych przyjęto:

Dezyderat o dalsze starania w kierunku uzyskania na budowę szkół kredytów długoterminowych z różnych źródeł;

Dezyderat o wprowadzeniu w przyszłości 20-groszowych znaczków składkowych;

Dezyderat o umożliwieniu za zgodą Zarządu Głównego lokowania funduszków okręgowych Towarzystwa również w K. K. O.;

Dezyderat o przekazanie Komisji Statutowej sprawy wysokości składki członków dożywotnich;

Dezyderat o subwencjonowaniu budowy szkół przez Fundusz Pracy;

Dezyderat o starania w kierunku powiększenia subwencji państwowych na budowę szkół;

Nie przyjęto zaś wniosku o zmniejszenie wpisowego do 20 gr, o wprowadzenie podatku na budowę szkół, o zniesienie znaczków 5-groszowych do legitymacji członków Kół Uczestników, o wybijaniu żetonów 5-groszowych i o wprowadzeniu 1-groszowych znaczków dla uczestników.

Wobec wyczerpania porządku dziennego obrad Przewodniczący P. Rektor Peretiatkowicz złożył Zarządowi Głównemu podziękowanie za wytrwałą pracę, a uczestnikom Zjazdu za żywy udział w obradach.

Prezes Towarzystwa P. Gen. J. Kollątaj-Szrednicki złożył w imieniu zebranych na sali serdeczne podziękowanie P. Przewodniczącemu za sprawne przewodniczenie.

Na tym Walne Zgromadzenie zostało zamknięte o godzinie 15-ej.

SPIS RZECZY.

	str.
1. Sprawozdanie ogólne	4
Sprawozdania Komitetów Okręgowych	44
2. Sprawozdanie finansowe	71
3. Skład osobowy Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej	95
4. Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej	105
5. Plan pracy na r. 1938	115
6. Preliminarz budżetowy Twa P. B. P. S. P.	121
7. Sprawozdanie z Walnego Zgromadzenia Twa P. B. P. S. P. w dniu 29 maja 1938 r.	131

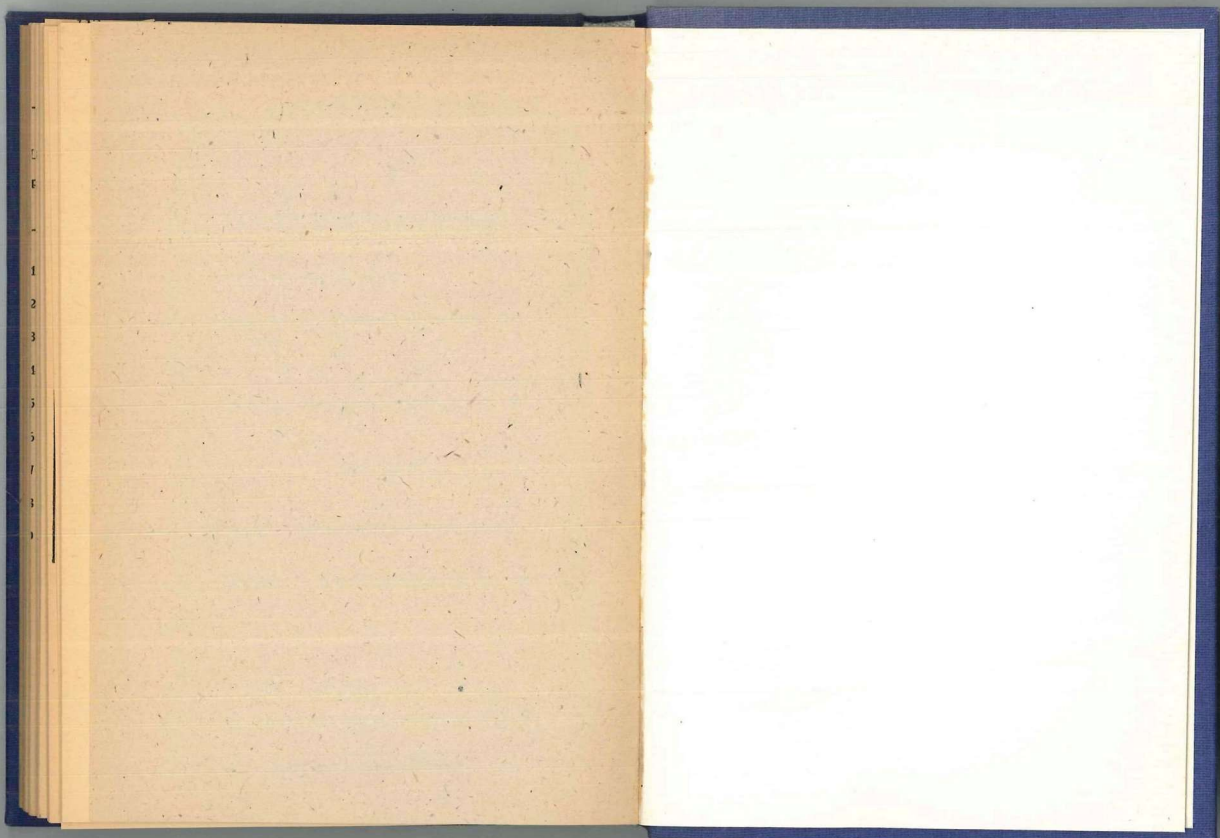
SPIS TABLIC.

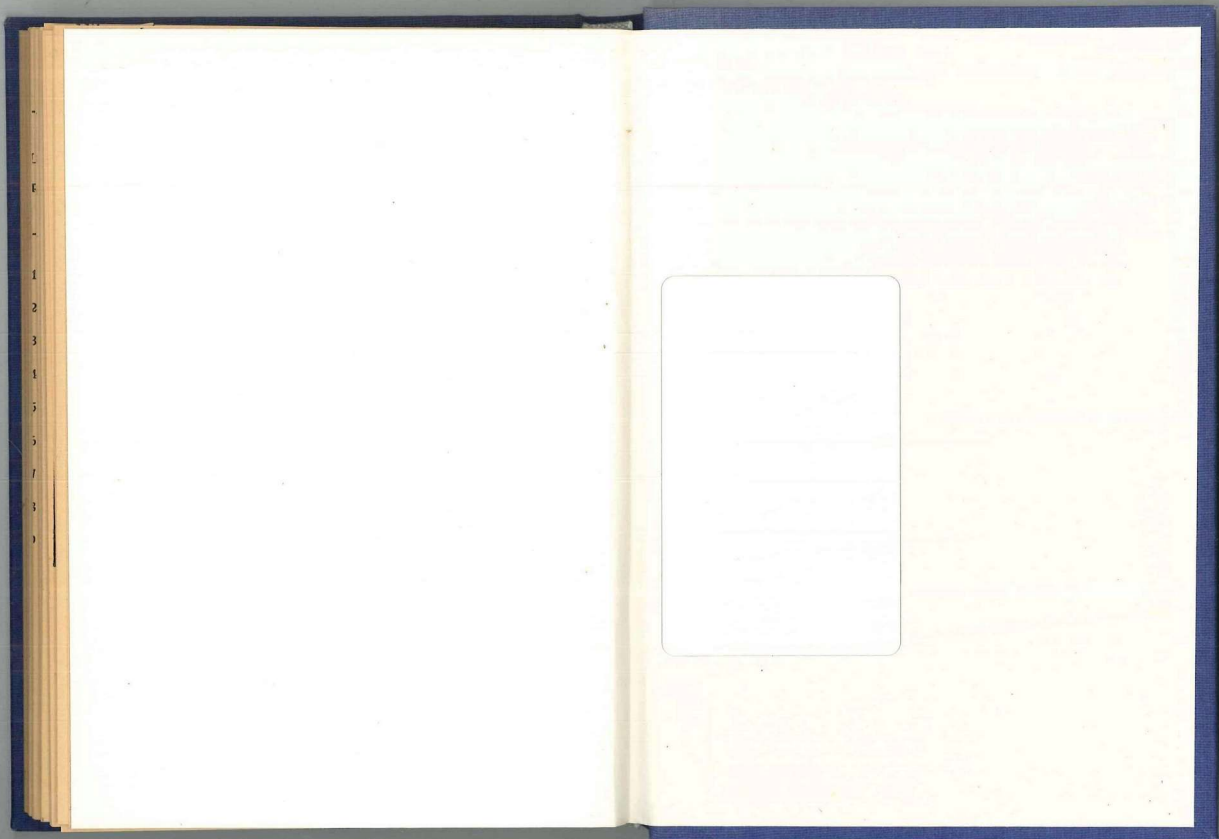
	str.
Tablica Nr. 1. Stan organizacyjny Towarzystwa	12
Tablica Nr. 2. Wydatki administracyjne Komitetów Okręgowych w roku 1937	15
Tablica Nr. 3. Wyniki akcji Towarzystwa w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	24—25
Tablica Nr. 4. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Brześciu n/Bugiem w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urzą- dzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	26—27
Tablica Nr. 5. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Krakowie w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	28—29
Tablica Nr. 6. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Lublinie w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	30—31
Tablica Nr. 7. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego we Lwowie w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	32—33
Tablica Nr. 8. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Równem (Wolyń) w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urzą- dzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	34—35
Tablica Nr. 9. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Poznaniu w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	36—37
Tablica Nr. 10. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Warszawie w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	38—39
Tablica Nr. 11. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Wilnie w za- kresie budowy szkół i zaopatrywania ich w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	40—41
Tablica Nr. 12. Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Katowicach w zakresie zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1937	42
Tablica Nr. 13. Wykończone budynki szkolne, izby lekcyjne i mie- szkania nauczycielskie w latach 1934 — 1937	43
Tablica Nr. 14. Bilans Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych za rok 1937	72—73

	str.
Tablica Nr. 15. Załącznik do bilansu Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych za rok 1937	74—75
Tablica Nr. 16. Wykonanie preliminarza Zarządu Głównego za rok 1937	76—77
Tablica Nr. 17. Dochody Komitetów Okręgowych w roku 1937	78—79
Tablica Nr. 18. Rozchody Komitetów Okręgowych w roku 1937	80—81
Tablica Nr. 19. Bilans Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych za rok 1937	86—87
Tablica Nr. 20. Dochody i rozchody Zarządu Głównego od 1 lipca 1933 r. do dn. 31 grudnia 1937 r.	88—89
Tablica Nr. 21. Dochody Komitetów Okręgowych od dn. 1 lipca 1933 r. do dn. 31 grudnia 1937 r.	90—91
Tablica Nr. 22. Rozchody Komitetów Okręgowych od dn. 1 lipca 1933 r. do dn. 31 grudnia 1937 r.	92—93
Tablica Nr. 23. Plan budowy szkół powszechnych w r. 1938:	
a) wykończenie budowli rozpoczętych	118
b) dalsze prowadzenie rozpoczętych budowli i nowe budowle	119
Tablica Nr. 24. Preliminarz budżetowy Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych na rok 1938	122—123
Tablica Nr. 25. Zestawienie preliminowanych dochodów Komitetów Okręgowych na rok 1938	124—125
Tablica Nr. 26. Zestawienie preliminowanych rozchodów Komitetów Okręgowych na rok 1938	126—127

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych za rok 1937 wydane zostało w specjalnym nakładzie dla uczestników Walnego Zgromadzenia Towarzystwa w dniu 29 maja 1938 r.

Niniejsze wydanie Sprawozdania uzupełnione zostało Sprawozdaniem z Walnego Zgromadzenia Towarzystwa z dnia 29 maja 1938 r. oraz przystosowane do uwag i dezyderatów tegoż Walnego Zgromadzenia.

RP 1299